

VIEŠŲJŲ
PIRKIMŲ
TARNYBA

VEIKLOS ATASKAITA 2020 m

31%
2020 m.

Vadovo žodis

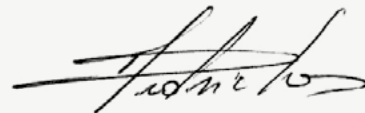
2020-ieji pasauliui tapo neeiliniais, didžiulių iššūkių sveikatos sistemai, ekonomikai ir visai žmonijai atnešusiais metais. Lietuva, kaip ir kitos šalys, susidūrė su rimtais išbandymais, kurie neaplenkė ir viešųjų pirkimų srities, ypač sveikatos apsaugos sektoriaus pirkimų. Norint sėkmingai įveikti sunkumus, būtina valstybės, organizacijos ir kiekvieno iš mūsų kompetencija bei sukaupta patirtis. Šiuo išbandymų laikotarpiu glaudus bendradarbiavimas su visais viešųjų pirkimų sistemos dalyviais tapo bendru siekiu. Akivaizdu, kad iš šio sudėtingo laikotarpio išeisime kitokie: labiau pasitikėdami vieni kitais, sukaupe daugiau patirties ir kompetencijos.

Pasimokę iš praeities, turime žvelgti į naują perspektyvą ir būsimas galimybes, lemsiančias esminius pokyčius viešųjų pirkimų sistemoje. Siekdama kokybinių pokyčių, Viešųjų pirkimų tarnyba (VPT) planuoja būti aktyvi, iniciatyvi ir prisiimti lyderystę. 2021 m. daug dėmesio numatome skirti darniesiems (žaliesiems, socialiniams, inovatyviems) viešiesiems pirkimams, kad būtų įgyvendinamas valstybės tikslas kurti tvaresnę aplinką.

Ne mažiau svarbus dėmesys bus skiriamas pirkimų specialistų rengimui, jų kompetencijų tobulinimui – bus sukurta viešųjų pirkimų specialisto rengimo

programa, kurioje bus nustatytos viešųjų pirkimų specialistui reikalingos kompetencijos, ji galės būti pritaikoma tiek aukštojo ir (arba) profesinio mokyimo institucijose, tiek konkrečios organizacijos lygmeniu. Reikšmingi pokyčiai numatomi standartizuojant pirkimo dokumentus, siekiant unifikuoti gerąsias viešųjų pirkimų patirtis. Žinoma, viena VPT nieko nepasieks, todėl ambicijos sukurti kokybiškesnę viešųjų pirkimų sistemą tikimės ir iš perkančiųjų organizacijų. Dėl šios priežasties sukursime ir viešai skelsime viešųjų pirkimų rodiklių švieslentę, kurioje kiekviena perkančioji organizacija galės savo viešųjų pirkimų srities pasiekimus palyginti su kitomis perkančiosiomis organizacijomis ir taip nustatyti tobulintinas sritis.

Skaidrumas, duomenų atvėrimas, sistemos modernizavimas, kompetencijų tobulinimas ir lyderystė – tai kelias, kuriuo eina VPT. Galiu pasakyti, kad su savo komanda žygiuojame užtikrintai, o su politikos formuotojais, viešųjų pirkimų dalyviais ir, žinoma, visuomene nuolat ieškome galimybių bendrauti ir bendradarbiauti. Tik tokiu būdu galime siekti ilgalaikės perspektyvos tikslų, kurie nepasiekiami per vieną dieną. Viešųjų pirkimų sistema jau pribrendo reikšmingiems pokyčiams. Tikiu mūsų bendru darbu ir neabejoju jo kuriama verte Lietuvai. Pirmyn!

Darius Vedrickas

Viešųjų pirkimų tarnybos direktorius

Pirkimų dalyvių žodis

Džiaugiamės, kad sulaukėme daug Jūsų atsiliepimų, siūlymų, ko labiausiai reiktų, kad viešieji pirkimai taptų skaidresni, paprastesni ir kartu efektyvesni. Mums labai svarbi Jūsų nuomonė. Tik veikdami kartu, galime pasiekti daugiau. Dėkojame Jums!

Viešųjų pirkimų tarnybos komanda

Tarnybai tęsti savo misiją dar daugiau dėmesio skiriant pirkimų vykdytojų mokymui, metodinės medžiagos rengimui ir viešinimui.

Būtina tvarka, kuri sudarytų sąlygas standartizuoti technines specifikacijas ir užkirstų kelią vienintelio pasiūlymo pirkimams. Tokie pirkimai turi būti viešinami, o jais įsigyjamų prekių specifikacijos pateikiamos vertinti ir koreguoti. Perkančiosios organizacijos privalėtų jas keisti, negali būti paliekama jokios galimybės piktnaudžiauti laisvu pasirinkimu.

Siekiant tinkamai vykdyti Viešųjų pirkimų įstatymo reikalavimus, šio ir kitų teisės aktų, su jais susijusių procedūrų aiškinimai bei komentarai turėtų būti supaprastinti turint omenyje, kad viešuosius pirkimus vykdo dažniausiai jokio teisinio išsilavinimo neturintys asmenys.

Labai aktualu yra gerosios patirties viešinimas, rekomendacinių sąlygų parengimas.

Reiktų daugiau skaidrumo ir galimybės didesniai skaičiui Lietuvos mažųjų įmonių dalyvauti pirkimuose. Dabartinis viešųjų pirkimų portalas skirtas tik stambioms įmonėms, o smulkios gali dalyvauti tik nereikšminguose pirkimuose. Jų ten susirenka labai daug, varžydamosi teikia pasiūlymus, nesiekiančius net savikainos, to rezultatas – pigus ir labai prastas produktas. Todėl ir įvykdyti pigūs pirkimai nebūna su tvariu rezultatu.

Tiekėjų paslaugos kokybę reikia vertinti žvaigždučių principu, nurodyti laimėtų įgyvendintų projektų kokybės balą, palyginamą su nelaimėtų konkursų skaičiumi.

Nustatyti perkančiajai organizacijai atsakomybę, kai nutraukiamas laimėtas pirkimas.

Šiuo metu nepatikimais pripažinti tiekėjai gana lengvai apeina draudimą dalyvauti viešųjų pirkimų procedūrose. Taip pat tenka susidurti su konkuruojančiais tiekėjais, kurie viešųjų pirkimų procedūros metu pateikia informaciją, kad jie atitinka tiekėjams keliamus reikalavimus, o vėliau paslaugas ar prekes tiekia netinkamai <...>. Perkančioji organizacija, ypač jei pirkimas vykdomas centralizuotai, nekontroliuoja, kad tiekėjas įgyvendintų keliamus reikalavimus. Taip ištumiamas sąžiningas tiekėjas, kurio pasiūlyta paslaugos kaina yra didesnė, bet paslaugos ar prekės tiekiamos tokios, kokių reikalaujama. Nukenčia ir perkančioji organizacija, o kartais ir tretieji asmenys, kadangi tiekiamos prekės ar paslaugos neatitinka reikalavimų, yra nekokybiškos ar nesaugios.

Prekių techninės specifikacijos dažnai yra pernelyg smulkios, perteklinės, akivaizdžiai orientuotos į rinkoje jau esančią vieno gamintojo prekę. Reiktų teisės aktų pakeitimų, numatančių, kad prekių specifikacijos būtų bendresnės.

<...> Siekite didinti mažos vertės pirkimų vertės ribas, nes vykdyti skelbiamus pirkimus nuo 10 tūkst. eurų sumos ne visada racionalu. Kurkite paprastesnių įrankių sistemas su aiškiu jų naudojimo vadovu. Daugiau dėmesio skirkite didelės vertės pirkimams, o ne ieškokite klaidų itin mažos vertės pirkimuose.

Tarnybos darbuotojai yra mandagūs, paslaugūs. Ačiū komandai!

Viešųjų pirkimų sistema

VIEŠŲJŲ PIRKIMŲ POLITIKOS FORMUOTOJA –

**Ekonomikos ir inovacijų
ministerija**

PRIEŽIŪROS IR KONTROLĖS INSTITUCIJOS:

- Valstybės kontrolė
- Konkurencijos taryba
- Specialiųjų tyrimų tarnyba
- Finansinių nusikaltimų tyrimų tarnyba ir kt.

**TEISĖSAUGOS
INSTITUCIJOS,
TEISMAI**

POLITIKOS ĮGYVENDINTOJAI –

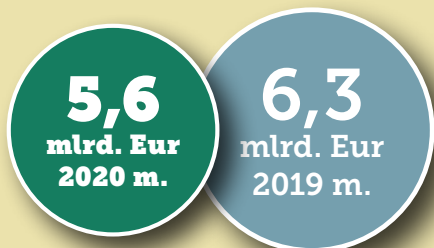
- Viešųjų pirkimų tarnyba
- Pirkimų dalyviai (pirkimų vykdytojai, tiekėjai)
- Centrinės perkančiosios organizacijos

VIEŠŲJŲ PIRKIMŲ TARNYBAI

tenka išskirtinis vaidmuo užtikrinant į vartotojus orientuotą laiku suteikiamą aiškią metodinę pagalbą, mokymus, veiksmingą pažeidimų prevenciją ir kontrolę, elektroninių pirkimų informacinių sistemų kokybę, lengvai prieinamus viešųjų pirkimų duomenis.

Trumpa apžvalga

Per metus
pirkimams išleista

Per metus įvyko
pirkimų procedūrų

2020 m. veikė 8 centrinės perkančiosios organizacijos (2019 m. – 7)
Pirkimų vykdytojų, pirkusių per centines perkančiąsias organizacijas,
skaičius 2019–2020 m. siekė **daugiau nei 2 000** (2020 m. – 1 981)

Pirkimus vykdė 3 940
pirkimų vykdytojų (2019 m. – 4 145)

Sutartis sudarė 20 054
tiekėjai (2019 m. – 18 249)

CVP IS registruoti 7 254 pirkimų vykdytojai
ir 31 381 tiekėjas, iš jų – 13,3 proc. užsienio tiekėjų

Bendra pirkimų vertė sudarė **11,4 proc. šalies BVP** (2019 m. – 12,9 proc.)
ir apie **26,2 proc. viešojo sektoriaus išlaidų** (2019 m. – 37,1 proc.)

Teigiamai Tarnybos veiklą
vertinančių viešųjų pirkimų dalyvių
ir suinteresuotųjų šalių dalis padidėjo

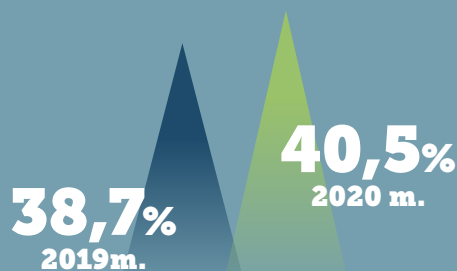
81%
2020 m.

74%
2019 m.

Iš viso prevenciškai peržiūrėta ir įvertinta arba patikrinta **863 mln. Eur** vertės sutarčių ir pirkimų. Tai sudarė apie **15,5 proc.** visos 2020 m. pirkimų vertės (2019 m. – 24 proc.)

Tarnybos rizikos vertinimo sistemos **atrinktų vertinti pirkimų ir sutarčių, kuriuose nustatyta pažeidimų, dalis siekė 90 proc.** (2019 m. – 88 proc.)

„VIENO TIEKĖJO“ PIRKIMŲ
(su atmestais pasiūlymais) **DALIS**
(pagal skaičių) nežymiai augo – 2020 m.
tokie pirkimai sudarė 40,5 proc.
(2019 m. – 38,7 proc.)

Mažėjo pirkimų, kuriuose buvo taikomas **kainos (sąnaudų) ir kokybės santykio ar sąnaudų kriterijus, vertės dalis:**

Procentinė sutarčių, **sudarytų konkurencingais pirkimo būdais**, vertės dalis nuo bendros pirkimų vertės mažėjo: **2020 m. siekė 95 proc.** (2019 m. – 97,4 proc.)

Įvykusių pirkimo procedūrų procentinė dalis mažėjo:
2020 m. – 77,6 proc.
(2019 m. – 78,6 proc.)

Atmestų pasiūlymų skaičiaus procentinė dalis didėjo:
2020 m. – 20,9 proc.
(2019 m. – 19,6 proc.)

Vidutinė pirkimų procedūrų trukmė išliko beveik nepakitusi

Vidutinė tarptautinių pirkimų procedūrų trukmė trumpėjo: 2020 m. siekė vid. 108,1 dienos (2019 m. – 109,3 dienos)

Vidutinė supaprastintų pirkimų procedūrų trukmė 2019–2020 m. išliko tokia pati – 59,3 dienos

Mažėjo **vidutinis pasiūlymų skaičius**:
2020 m. siekė vid. 2,4 pasiūlymo (2019 m. – 2,5)

Didėjo smulkiojo ir vidutinio verslo įmonių rinkos dalis: pagal sutarčių vertę 2020 m. siekė 64,2 proc. (2019 m. – 50,7 proc.)

Neskelbiamų tarptautinės vertės derybų skaičius 2020 m., palyginti su 2019 m., išaugo daugiau nei dvigubai: 2019 m. – 192 neskelbiamų derybų procedūros (2020 m. – 404)

Pirkimų procedūrų bendras **skundžiamumas pretenzijomis** pirkimų vykdytojams sumažėjo **0,8 proc.:**

2020 m. pretenzijos gautos dėl 13,7 proc. pirkimų procedūrų (2019 m. – 14,5 proc.)

Tarnyboje gautų pranešimų apie galimus pažeidimus skaičius sumažėjo 4,5 proc.: 2019 m. – 1 012, 2020 m. – 966

2020 m. viešųjų pirkimų sistemos pokyčiams įtaką darė su COVID-19 pandemija susijusi situacija

Turinys

Strateginio veiklos plano įgyvendinimas / 9

Įžanga / 10

Strateginių tikslų įgyvendinimas / 12

Mokymai ir metodinė pagalba / 19

Pranešimų nagrinėjimas. Pažeidimų rizikos vertinimas / 26

Pažeidimų prevencija / 29

Pirkimų ir sutarčių priežiūra / 31

Elektroniniai pirkimai ir informacinės sistemos / 43

Sektorinės viešųjų pirkimų apžvalgos / 45

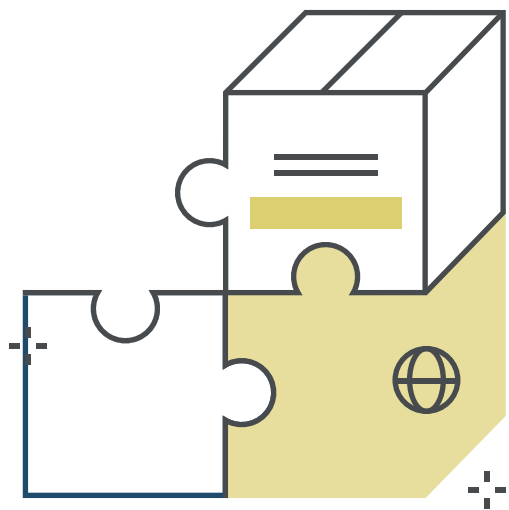
A priedas. Viešųjų pirkimų sistemos efektyvumo stebėsenos rodikliai 2017–2020 m. / 48

B priedas. Tarnybos nustatytų dažniausiai daromų pažeidimų pavyzdžiai ir tarnybos pozicija / 63

C priedas. Tarnybos nustatytų pažeidimų statybos darbų pirkimuose pavyzdžiai / 65

Strateginio veiklos plano įgyvendinimas

Ižanga

2020 m. viešųjų pirkimų vertė buvo 5,6 mlrd. Eur, ji sudarė reikšmingą šalies BVP dalį – 11,4 proc.

Viešieji pirkimai – priemonė skaidriai, racionaliai paskirstyti mokesčių mokėtojų lėšas, todėl ypatingą svarbą įgyja viešųjų pirkimų dalyvių atsakomybė efektyviai vykdyti viešuosius pirkimus, teikti kokybiškas prekes, paslaugas ar darbus.

Tarnyba savo pagrindine veikla, darbais siekė pagrindinio tikslo – didinti viešųjų pirkimų konkurencingumą, skaidrumą ir racionalų lėšų panaudojimą. Kaip sekėsi siekti nustatytų tikslų, kokie pokyčiai pastaraisiais metais vyko viešųjų pirkimų sistemoje, padeda atsakyti viešųjų pirkimų sistemos efektyvumo stebėsenos rodiklių sistema.

Lyginant Lietuvos viešųjų pirkimų sistemos padėtį su Europos Sąjungos valstybių narių pirkimų sistemomis, Europos Komisijos kasmet atnaujinamos viešųjų pirkimų efektyvumo suvestinės duomenimis¹, Lietuva 2020 m. iš „geltonos zonos“ pateko į „žaliąją zoną“ – dalies rodiklių, palyginti su praėjusiais laikotarpiais, reikšmės gerėjo.

Galima pasidžiaugti santykinai didele skelbiamų pirkimų dalimi, palyginti su kitomis šalimis, trumpomis pirkimų procedūromis, gana aktyviu bei sėkmingu mažųjų ir vidutinių įmonių dalyvavimu viešuosiuose pirkimuose.

Deja, vis dar didelė problema išliko pirkimai, kuriuose dalyvavo tik vienas tiekėjas, taip pat vis dar per dažnai ekonomiškai naudingiausi pasiūlymai buvo pasirenkami tik pagal kainą, retai naudotasi bendrai atliekamų pirkimų teikiamomis galimybėmis.

Kaip visas kitas gyvenimo sritis, taip ir viešuosius pirkimus 2020 m. reikšmingai paveikė COVID-19. Pirkimų, ypač sveikatos priežiūros sektoriaus, vykdytojai susidūrė su iššūkiais, kaip, esant ekstremaliai situacijai, įsigyti reikiamą kiekį ir už racionalią kainą geros kokybės asmens apsaugos ir kitų kovai su COVID-19 reikalingų priemonių, paslaugų.

COVID-19 plitimas vertė veikti nedelsiant, todėl 2020 m. kovo mėnesį buvo pakeistos Viešųjų pirkimų įstatymo (toliau – VPĮ) nuostatos, leidžiančios išimtiniais, ypatingos skubos atvejais dėl įvykių, kurių pirkimų vykdytojai negalėjo numatyti, gerokai paprastesne tvarka vykdyti tarptautinės vertės neskelbiamas derybas. Taip pat leista nenustatyti privalomų tiekėjų pašalinimo pagrindų; tai sumažino laiko sąnaudas kvalifikacijos patikrinimo procedūroms atlikti. Šios VPĮ nuostatų pataisos leido paprasčiau spręsti COVID-19 krizės laikotarpiu kylančias problemas, greičiau patenkinti kilusius poreikius ypatingos skubos tvarka apsirūpinti asmens apsaugos ir kitomis reikalingomis priemonėmis, įranga ir kt.

Tarnyba ne kartą skelbė pranešimus, atitinkančius ir kitų ES šalių bei Europos Komisijos nuomonę bei praktiką, dėl galimybės vykdyti neskelbiamus viešuosius pirkimus, susijusius su koronaviruso grėsmės suvaldymui būtinų prekių, paslaugų ar darbų įsigijimu. Nors Tarnyba ir Europos Komisija ne kartą akcentavo neskelbiamų pirkimų procedūrų išimtinumą bei ribotumą, pastebima, jog nemažai pirkimų vykdytojų pernelyg plačiai ir laisvai interpretuoja nuo įprastų viešųjų pirkimų vykdymo leidžiančias nukrypti VPĮ nuostatas.

Analizuojant pokyčius Lietuvos viešųjų pirkimų sistemoje, efektyvumo rodiklių stebėsenos duomenimis², didėjo „vieno tiekėjo“ pirkimų dalis, augo neskelbiamų derybų skaičius, mažėjo sėkmingų pirkimų dalis, mažėjo pirkimų, kai pasiūlymai buvo vertinami pagal kainos (sąnaudų) ir kokybės santykio ar sąnaudų kriterijų, mažėjo vidutinis pasiūlymų skaičius pirkimuose, didėjo smulkiojo ir vidutinio verslo įmonių laimėtų sutarčių vertės dalis, trumpėjo pirkimo procedūrų trukmė. Šie pokyčiai nulėmti ir COVID-19 situacijos.

¹ <https://vpt.lrv.lt/lt/naujienos/2019-m-viesuju-pirkimu-efektyvumo-suvestine-lietuva-atsidure-prie-zalia-spalva-pazymetu-valstybiu>.

² Viešųjų pirkimų sistemos efektyvumo stebėsenos 2017–2020 m. rodikliai skelbiama šios ataskaitos A priede.

Tarnyba, siekdama užtikrinti informatyvų skaidrumą COVID-19 sukeltos ekstremalios situacijos aplinkybėmis ir informuoti visuomenę apie įsigytas būtinausias apsaugos priemones, sukūrė kovai su COVID-19 sudarytų sutarčių stebėsenos priemonę ir šiuos duomenis pateikė atviru formatu. Lyginant 2020 m. pirmojo ir antrojo pusmečių sutarčių kovai su COVID-19 rezultatus, matyti teigiami pokyčiai: pirkimai dažniau atliekami centralizuotai, dažniau pasinaudojama preliminarinių sutarčių sudarymo ir dinaminės pirkimų sistemos kūrimo galimybėmis, mažėjo pirkimų, apie kuriuos nebuvo skelbta, mažėjo sutarčių, sudarytų ne CVP IS priemonėmis, trumpėjo sutarčių paviėšinimo CVP IS trukmė ir kt. Tai – džiuginantys ženklai, rodantys, kad pirkimų vykdytojai pradėjo geriau planuoti, pirkimai tampa skaidresni.

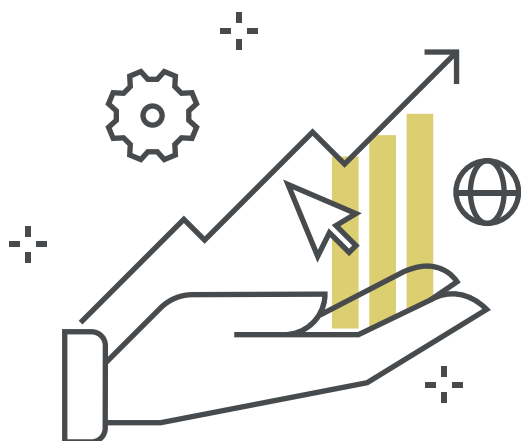
Tarnyba primena pirkimų vykdytojams, kad koronavirusas, jo plitimas ar kitos nenumatytos aplinkybės nepa-
naikina pareigos vykdyti viešuosius pirkimus skaidriai bei laikantis viešųjų pirkimų principų.

Strateginių tikslų įgyvendinimas

Tikslas

**Didinti viešųjų pirkimų
konkurencingumą, skaidrumą
ir racionalų lėšų panaudojimą**

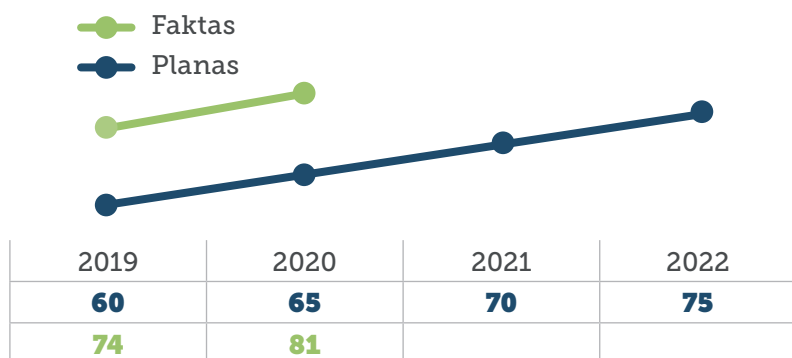
1 lentelė. **Strateginį tikslą įgyvendinančios programos ir atitinkamų metų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatyme patvirtintų asignavimų panaudojimas**

Pro-gramos kodas	Programos pavadinimas	Asignavimų panaudojimas (tūkst. Eur)			
		Asigna-vimų planas	Asignavimų planas, įskai-tant ataskaitinio laikotarpio patikslinimus	Panau-dota asigna-vimų	Panaudota asignavimų nuo asignavimų, nurodytų asignavimų plane, įskaitant ataskaitinio laikotarpio pa-tikslinimus, dalis (proc.)*
1	2	3	4	5	6
01.001	Racionalumo ir skaidru-mo didinimas viešuo-siuose pirkimuose	3 008	3 015	2 855,9	94,7
Iš jų ES ir kita tarptautinė finansinė parama					
01.001	Racionalumo ir skaidru-mo didinimas viešuo-siuose pirkimuose	399	405	309,9	76,5

Strateginiam tikslui įgyvendinti skirta programa – **Racionalumo ir skaidrumo didinimas viešuosiuose pirkimuose** – padeda įgyvendinti ilgalaikės, vidutinės trukmės ir trumpalaikius planavimo dokumentus, kuriuose įtvirtinti siekiai užtikrinti visuomenės poreikius atitinkantį valdymą³, skaidrinti ir efektyvinti viešuosius pirkimus⁴, skatinti elektroninių viešųjų pirkimų plėtrą ir atnaujinti CVP IS⁵, didinti viešųjų pirkimų efektyvumą metodinėmis priemonėmis⁶.

Strateginiame veiklos plane numatytiems tikslams pasiekti skirtos programos (**Racionalumo ir skaidrumo didinimas viešuosiuose pirkimuose**) vienas iš tikslų – **Tarnybos veiklos kokybės ir efektyvumo didinimas**. Vienas iš numatytų šio tikslo vertinimo kriterijų – *teigiamai Tarnybos veiklą vertinančių viešųjų pirkimų dalyvių ir suinteresuotųjų šalių dalis (proc.)*. Vertinimo kriterijaus reikšmė nustatoma pagal viešųjų pirkimų dalyvių apklausos rezultatus.

1 pav. **Teigiamai Tarnybos veiklą vertinančių viešųjų pirkimų dalyvių ir suinteresuotųjų šalių dalis (proc.)**

Teigiamo Tarnybos veiklos vertinimo rodiklio reikšmė pasiekta ir viršyta – 81 proc. (planuota 65 proc.).

3 Lietuvos pažangos strategija „Lietuva 2030“.

4 Lietuvos Respublikos Vyriausybės programa.

5 Nacionalinė kovos su korupcija 2015–2025 metų programa.

6 Lietuvos Respublikos nacionalinės kovos su korupcija 2015–2025 metų programos įgyvendinimo 2015–2019 metų tarpinstitucinis veiklos planas.

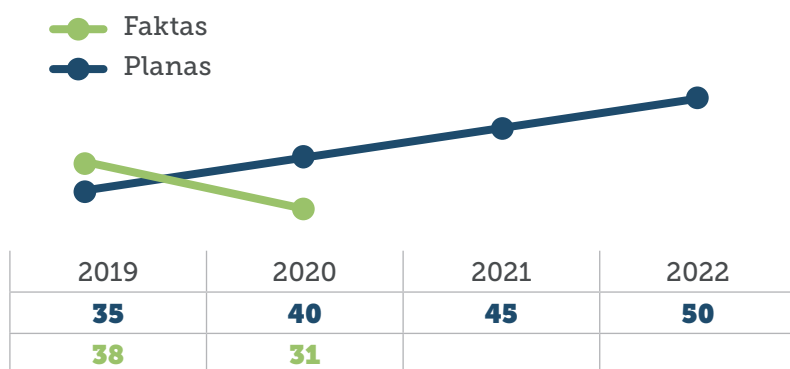
Strateginio tikslo pažangai matuoti buvo numatyti du efekto vertinimo kriterijai: vienas iš jų parodo, kaip dažnai pirkimų vykdytojai pasiūlymams vertinti renkasi kainos (sąnaudų) ir kokybės santykio ar sąnaudų vertinimo kriterijus (2 pav.), antras – pirkimų, kuriuose dalyvauja daugiau nei vienas tiekėjas, dalis (3 pav.).

Pasiūlymų kainos (sąnaudų) ir kokybės santykio ar sąnaudų vertinimo kriterijaus taikymas

VPĮ nuostatos įpareigoja pirkimų vykdytojus dažniau rinkti ekonomiškai naudingiausią pasiūlymą, kai nėra taikomas vien tik mažiausios kainos kriterijus – pirkimų, kuriuos vykdant ekonomiškai naudingiausias pasiūlymas išrenkamas tik pagal kainą, vertė kiekvienais kalendoriniais metais negali sudaryti daugiau kaip 70 proc. bendros pirkimų vykdytojo pirkimų vertės (neįskaičiuojant mažos vertės pirkimų ir pagal VPĮ 72 str. 3 dalį atliktų pirkimų vertės).

2 pav. **Viešųjų pirkimų (išskyrus mažos vertės pirkimus), kuriuose taikomas kainos (sąnaudų) ir kokybės santykio ar sąnaudų vertinimo kriterijus, vertės dalis (proc.)**

2020 m., palyginti su 2019 m., pirkimų, kuriems taikytas kainos (sąnaudų) ir kokybės santykio ar sąnaudų vertinimo kriterijus (toliau – ekonominio naudingumo vertinimo kriterijus), rodiklio reikšmė pagal vertę mažėjo.

Šaltinis: Tarnybos nustatytos reikšmės pagal pirkimų vykdytojų CVP IS paskelbtų pirkimų procedūrų ataskaitų duomenis (be mažos vertės pirkimų).

Tam turėjo įtakos 2019 m. vykdytas didelės vertės pirkimas, kuriame ekonomiškai naudingiausias pasiūlymas buvo išrinktas ne tik pagal kainą, – AB „Lietuvos geležinkeliai“ pirkimas „Objekto ruožo Vilnius–Klaipėda (Draugystės st.) elektrifikavimas; rangos darbų pirkimas“. Jo vertė siekė 439,4 mln. Eur (CVP IS pirkimo Nr. 361216). 2020 m. didžiausio pirkimo, kuriame taikytas kainos (sąnaudų) ir kokybės santykio ar sąnaudų vertinimo kriterijus – UAB „VVP Investment“ (2019-VVP-9) „Vėjo energetikos projekto Mažeikiuose vėjo jėgainių (VJ) tiekimo, statybos ir priežiūros pirkimas“ (CVP IS pirkimo Nr. 436117) – vertė siekė 93,8 mln. Eur. Be abejo, kainos (sąnaudų) ir kokybės santykio ar sąnaudų vertinimo kriterijus 2020 m. buvo rečiau taikomas ir dėl COVID-19 situacijos – siekis įsigyti prekių ar paslaugų, vadovaujantis ypatinga skuba ir patenkinti tam tikrų prekių trūkumą, užtikrinant visuomenės poreikius bei saugumą, tapo reikšmingesnis.

Pažeidimai, susiję su kainos (sąnaudų) ir kokybės santykio ar sąnaudų pasiūlymų vertinimo kriterijais – vieni dažniausių. Tarnybai atliekant pirkimų prevencinę priežiūrą ir vertinimus, pastebima, kad pirkimų vykdytojams dažnai sudėtinga parengti objektyvius kainos (sąnaudų) ir kokybės santykio ar sąnaudų kriterijus, nustatyti nedviprasmiškas sąlygas, neeliminuosiančias potencialių tiekėjų, kurių pasiūlytos kainos buvo mažesnės už laimėjusio pasiūlymo, iš pirkimo procedūrų.

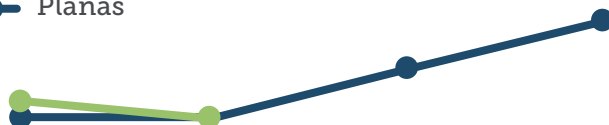

„Vieno tiekėjo“ pirkimai

„Vieno tiekėjo“ rodiklio pirkimuose dalis charakterizuoja pirkimų konkurencingumą, parodo, kaip dažnai prekės, paslaugos ar darbai buvo įsigyti, pasiūlymą viešajame pirkime pateikus vieninteliame tiekėjui.

3 pav. **Viešųjų pirkimų (išskyrus mažos vertės pirkimus), kuriuose dalyvauja daugiau nei vienas tiekėjas, dalis (proc.)**

— Faktas
— Planas

2020 m. pirkimų, kuriuose dalyvauja daugiau nei vienas tiekėjas, dalis siekė 60 proc. (planuota reikšmė pasiekta).

2019	2020	2021	2022
60	60	65	70
61	60		

Šaltinis: Tarnybos nustatytos reikšmės pagal pirkimų vykdytojų CVP IS paskelbtų pirkimų procedūrų ataskaitų duomenis (be mažos vertės pirkimų).

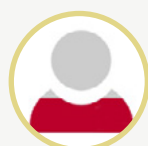
Nors 2020 m. dėl COVID-19 situacijos ryškiai augo neskelbiamų derybų, vykdytų ypatingos skubos tvarka iš vieno tiekėjo, „vieno tiekėjo“ pirkimų dalis 2020 m., palyginti su 2019 m., išliko beveik nepakitusi.

Tarnyba, siekdama pagelbėti pirkimų vykdytojams stebėti savo įvykdytų „vieno tiekėjo“ pirkimų dalį visuose šalyje įvykdytuose pirkimuose, analizuoti „vieno tiekėjo“ pirkimų informaciją pagal atskirus pirkimus ir identifikuoti galimai neteisingai užpildytus ataskaitų pasiūlymų eilės duomenis, parengė **„Vieno tiekėjo“ pirkimų stebėsenos priemonę** – interaktyvią ataskaitą, kurioje pateikiami pirkimų vykdytojų Centrinėje viešųjų pirkimų informacinėje sistemoje (CVP IS) paskelbtų pirkimų procedūrų ataskaitų nustatytos pasiūlymų eilės bei atmestų pasiūlymų duomenys. Ataskaitoje naudojami 2018–2020 m. laikotarpiu įvykdytų pirkimų procedūrų ataskaitų duomenys, kuriuos analizuoti galima realiuoju laiku.

Kokie rodikliai skaičiuojami „Vieno tiekėjo“ pirkimų ataskaitoje?

„Vieno tiekėjo“ pirkimų skaičiaus ir vertės dalis (proc.) pagal nustatytoje pasiūlymų eilėje esančius duomenis

„Vieno tiekėjo“ pirkimų (su atmestais pasiūlymais) skaičiaus dalis (proc.) pagal nustatytos pasiūlymų eilės ir atmestų pasiūlymų duomenis

Vidutinis pasiūlymų skaičius pirkimuose (su atmestais pasiūlymais)

Atmestų pasiūlymų dalis (proc.) ir jų pasiskirstymas pagal atmetimo priežastis

Pagal ką galima lyginti rodiklius?

Pagrindinių rodiklių reikšmės pagal pasirinktus filtrus galima lyginti su visų pirkimų vidutine rodiklio reikšme. Palyginamąją rodiklių reikšmių analizę galima atlikti pagal laikotarpius, atskirus pirkimų vykdytojus, tiekėjus, pirkimo objekto rūšis (prekės, paslaugos, darbai), pirkimo objekto segmentus (pagal BVPŽ grupes), pirkimų vertės ribas (tarptautiniai, supaprastinti pirkimai). Galima analizuoti ataskaitų su klaidingai pateiktais duomenimis skaičiaus dalį bei jų pasiskirstymą pagal klaidų tipus ir pirkimų vykdytojus.

Suteikiama duomenų modelio eksporto galimybė į patogų analizei „Excel“ duomenų formatą. Džiugu, kad esama sisteminių pokyčių, susijusių su stiprėjančiais pirkimų dalyvių savo vykdomų pirkimų vertinimo įgūdžiais, – vis daugiau pirkimų vykdytojų, institucijų „vieno tiekėjo“ modelio duomenis naudoja ne tik savo organizacijos, bet ir pavaldžių įstaigų vykdomų pirkimų konkurencingumo, efektyvumo stebėsenai.

4 pav. „Vieno tiekėjo“ pirkimų ataskaita

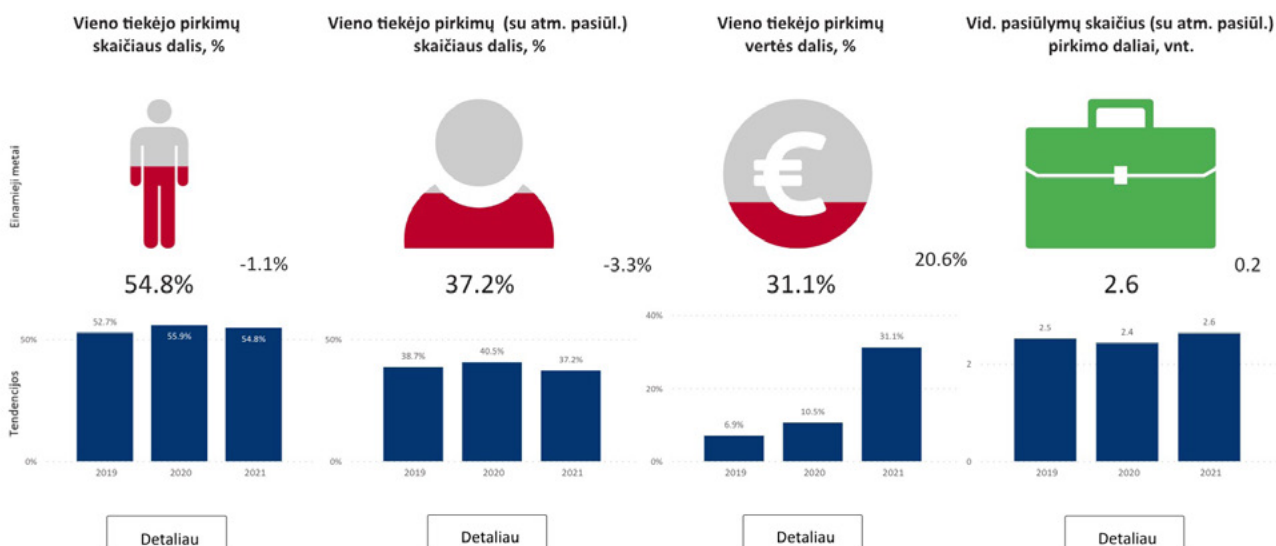
Atnaujinta
4/25/2021

Ataskaitos informacija

2021
6.6%

Klaidų statistika

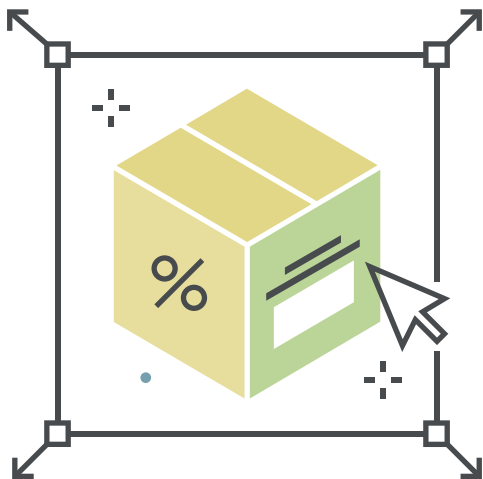
Pirkimų paieška

Strateginių tikslų įgyvendinimas

Tikslas

**Viešųjų pirkimų
profesionalizavimas**

2020 m.
ATSAKYTA
Į BEVEIK

19 000

UŽKLAUSŲ

49,3%

Pusė konsultacijų – 49,3 proc. –
suteikiama tą pačią arba kitą dieną;

ne daugiau nei per 5 darbo dienas
suteikiama 91,9 proc. konsultacijų

91,9%

Mokymuose dalyvavo

1 155

pirkimų vykdytojų atstovai

95%

MOKYMŲ
DALYVIŲ

teigiamai įvertino
Tarnybos mokymų kokybę

Tarnybos elektroniniu paštu
suteiktos konsultacijos įvertintos

3 385 kartus

**VIDUTINIS KONSULTACIJOS
ĮVERTINIMO BALAS**

PARENGTA **11** METODINIŲ PRIEMONIŲ

Mokymai ir metodinė pagalba

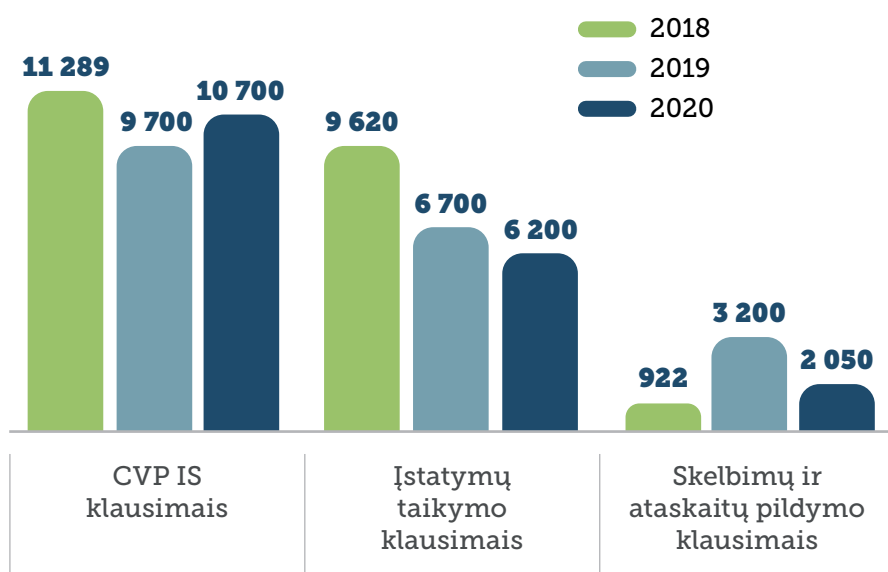
Pirkimų vykdytojų ir tiekėjų konsultavimas

Siekdama užtikrinti metodinės pagalbos prieinamumą, 2020 m. Tarnyba pirkimų vykdytojams ir tiekėjams CVP IS naudojimo, įstatymų taikymo, skelbimų ir ataskaitų pildymo klausimais teikė konsultacijas. Tai buvo daroma per konsultavimo platformą klausk.vpt.lt ir elektroniniu paštu. 2020 m. atsakyta į beveik 19 000 užklausų.

2020 m. atnaujinta konsultavimo platforma klausk.vpt.lt papildyta daugiau kaip 400 naujų įrašų, įskaitant dažniausiai užduodamus klausimus ir atsakymus, aktualia Lietuvos Aukščiausiojo Teismo, Europos Sąjungos Teisingumo Teismo praktika, Tarnybos atliktų pirkimų vertinimų išvados bei kita pirkimų vykdytojams ir tiekėjams naudinga informacija.

2020 m. vartotojai klausk.vpt.lt lankėsi daugiau kaip 261 000 kartų (2019 m. – daugiau kaip 167 000 kartų), atliko daugiau kaip 9 300 paieškos operacijų (2019 m. atlikta 6 249 paieškos operacijos). Didėjanti paieškos operacijų skaičiaus ir lankomumo statistika, palyginti su ankstesniais metais, rodo augantį savitarnos konsultacijų portalo klausk.vpt.lt populiarumą.

5 pav. Tarnybos suteiktos konsultacijos

Teisės aktų taikymo klausimais kreiptasi daugiau kaip 6 200 kartų, CVP IS naudojimo klausimais – daugiau kaip 10 700 kartų, ataskaitų teikimo klausimais suteikta daugiau kaip 1 800 konsultacijų, skelbimų pildymo klausimais – daugiau kaip 250. Metodinės pagalbos poreikis 2020 m. reikšmingai nesumažėjo. Pirkimų vykdytojai ir tiekėjai į Tarnybą metodinės pagalbos teisės aktų taikymo klausimais 2020 m. kreipėsi beveik tiek pat kartų kaip ir ankstesniais metais.

Pirkimų vykdytojai bei tiekėjai Tarnybos elektroniniu paštu suteiktas konsultacijas įvertino 3 385 kartus, vidutinis konsultacijos įvertinimo balas – **9,4 iš 10 galimų**.

Mokymai

2020 m. dėl pasaulinės COVID-19 pandemijos Tarnyba nevykdė tiesioginių mokymų, nerengė seminarų. Vis dėlto pirkimų vykdytojams nuotoliniu būdu tiek uždarose grupėse, tiek viešai internetu transliuojamuose seminaruose buvo pristatytos temos „Poreikių ir rinkos tyrimas“, „Techninė specifikacija“, taip pat vyko nuotoliniai mokymai, skirti pirkimų vykdytojų auditoriams, tiekėjams skirti renginiai „Kaip sėkmingai dalyvauti pirkimuose“, „Sutarčių sudarymas, vykdymas, atsakomybės“, „Pirkimai tiekėjams CPV IS priemonėmis“. Manytina, jog seminarų vedimas nuotoliniu būdu pasiteisino, kadangi taip užtikrinamos didesnės galimybės juose dalyvauti asmenims iš visos Lietuvos, bet kuriuo pirkimų vykdytojams ir tiekėjams patogiu metu peržiūrėti vykusių mokymų įrašus, be to, iš esmės neribojamas dalyvių skaičius užtikrina platesnę informacijos sklaidą.

Metodinė pagalba CVP IS naudotojams

Siekdama užtikrinti sklandų CVP IS vartotojų darbą, jų gebėjimą tinkamai naudotis sistema ir pagalbos jiems teikimą, 2020 m. Tarnyba tęsė mokymų ciklą. Pirmą kartą buvo organizuoti nuotoliniai mokymai, kaip dirbti su CVP IS; transliuojami Tarnybos „Facebook“ paskyroje, jie sulaukė didelio susidomėjimo. Mokymuose dalyvavo 248 pirkimų vykdytojai ir 85 savivaldybių centralizuotų vidaus audito skyriaus specialistai.

Mokymų temos:

1. Pažintis su CVP IS, teisių suteikimas, pirkimų priskyrimas, pirkimo dokumentų peržiūra.
2. CVP IS, pirkimų vykdytojų profilio ir naudotojų profilio administravimas, sutarčių viešinimas, planuojamų pirkimų ir metinių ataskaitų viešinimas.
3. Mažos vertės pirkimų vykdymas CVP IS priemonėmis.

Sukurta ir Tarnybos interneto svetainėje paskelbta mokomoji medžiaga šiomis temomis:

1. Kaip užpildyti registracijos formą CVP IS (anglų kalba).
2. Skelbimų prenumerata (anglų kalba).

Sukurti mokomieji filmukai:

1. Skelbiamos dviejų žingsnių derybos.
2. EBVPD pildymas tiekėjams.
3. Kaip užpildyti dinaminės pirkimo sistemos skelbimą apie pirkimą.

6 pav. Tarnybos mokymų kokybė

2020 m. teigiamai Tarnybos mokymų kokybę įvertino 95 proc. mokymų dalyvių (planuota rodiklio reikšmė – 95).

7 pav. Mokymuose dalyvavusių pirkimų vykdytojų atstovų skaičius

2020 m. Tarnyba VPĮ taikymo, CVP IS naudojimo klausimais mokė 1 155 dalyvius (planuota 950).

Teisėkūra

2020 m. Skelbimų teikimo Tarnybai teikimo tvarka papildyta nuostata, numatančia pirkimui skirtų lėšų užfiksavimą CVP IS priemonėmis tuo atveju, jeigu šie duomenys nėra viešai skelbiami pirkimo dokumentuose. Tai leido sumažinti riziką ir suteikti tiekėjams užtikrintumo, kad jų pasiūlymus dėl per didelės, nepriimtinos kainos atmetę pirkimų vykdytojai nesiels neskaidriai, kadangi iki šiol ši informacija buvo fiksuojama tik pirkimų vykdytojų įstaigų vidaus dokumentuose.

Atsižvelgiant į praktikoje kylančias problemas, pirkimų vykdytojų bei tiekėjų klaidas ir klausimus, 2020 m. persvarstyta ir nauja redakcija išdėstyta Tiekėjo kvalifikacijos reikalavimų nustatymo metodika, kurios įsigaliojimas numatytas 2021 m. kovo 1 d.

Atsižvelgiant į tai, jog 2020 m. Lietuvos Respublikos Seimo priimtų įstatymų pakeitimai nesietini su Tarnybos rengiamų ir priimamų įgyvendinamųjų teisės aktų nuostatomis, jų keitimų nebuvo atlikta. Tačiau Tarnybos specialistai pateikė pastabų ir pasiūlymų Lietuvos Respublikos Prezidento kanceliarijos registruotam VPĮ ir Pirkimų, atliekamų vandentvarkos, energetikos, transporto ar pašto paslaugų srities perkančiųjų subjektų, įstatymo (toliau – PĮ) pakeitimo projektams, taip pat – Lietuvos Respublikos Vyriausybės teiktiems šių įstatymų bei Koncesijų įstatymo pakeitimo projektams.

Kaip ir kiekvienais metais, Tarnybos specialistai nagrinėjo Tarnybai pateiktų kitų teisės aktų, tiesiogiai nereglamentuojančių viešųjų pirkimų, tačiau galinčių turėti jiems tiesioginės įtakos, pakeitimų projektus ir teikė siūlymus bei pastabas dėl jų nuostatų (tokiais klausimais kaip PĮ 22 str. numatytų išimčių taikymas, tiesioginis atsiskaitymas su tiekėjais, žaliųjų pirkimų reglamentavimas, Netaršių transporto priemonių direktyvos perkėlimas, Prieinamumo direktyvos perkėlimas).

Metodinės priemonės

2020 m. Tarnyba tiekėjams ir pirkimų vykdytojams pristatė baigtus rengti VPĮ bei PĮ komentarus. Abiejų įstatymų komentarų bendra apimtis siekia daugiau kaip 2 000 puslapių, juose išsamiai pristatyta aktuali teismų praktika, pakomentuotos kiekvieno įstatymo straipsnio dalies ir punkto nuostatos, pateikiami aktualūs praktikoje pasitaikančių situacijų pavyzdžiai.

Daug dėmesio 2020 m. buvo teikta metodinei informacijai, kuri aktuali pirkimų bei sutarčių vykdymui COVID-19 sąlygomis, rengti ir viešinti. Pirmasis pranešimas dėl galimybės greičiau įsigyti koronavirusui suvaldyti būtinąs prekes ir paslaugas, pasinaudojant viešuosius pirkimus reglamentuojančiuose teisės aktuose nustatytomis sutrumpintomis ar kitaip supaprastintomis procedūromis, Tarnybos tinklalapyje paskelbtas dar 2020 m. vasario 26 d. (iš esmės panaši pozicija vėliau paskelbta ir 2020 m. kovo 31 d. Europos Komisijos komunikate). Kovo mėnesį paskelbtos sutarčių terminų keitimo galimybių rekomendacijos, vėliau papildytos išplėstinėmis viešojo pirkimo–pardavimo sutarčių vykdymo, keitimo ir (arba) nutraukimo rekomendacijomis. Pirkimų vykdytojams pristatyta ir pagalbinė priemonė, skirta atkreipti dėmesį į pirkimuose galimai klostojamus apsaugos priemonių CE sertifikatus, atpažinti tikrus ir netikrus sertifikatus, identifikuoti svarbius jų požymius.

Tiekėjams bei pirkimų vykdytojams pristatytos ir kitos metodinės priemonės aktualiais klausimais:

- **pranešime „Kaip sėkmingai dalyvauti viešuosiuose pirkimuose“** apibendrintos dažniausiai viešuosiuose pirkimuose tiekėjų daromos klaidos, lemiančios nesėkmingą dalyvavimą juose, pasiūlymų atmetimą. Ši priemonė 2020 metais taip pat kelis kartus atnaujinta ir papildyta naujais pavyzdžiais;
- **Europos Bendrojo viešųjų pirkimų dokumento** pildymo videoinstrukcija tiekėjams, padedanti tinkamai užpildyti minėtą dokumentą. Instrukcija įgarsinta lietuvių kalba, vartotojų patogumui pateikiami subtitrai lietuvių ir anglų kalbomis;

- **Tiekėjo kvalifikacijos reikalavimų nustatymo informacinių sistemų viešuosiuose pirkimuose gairės**, kurių paskirtis – padėti pirkimų vykdytojams nustatyti tiekėjų kvalifikacijos reikalavimus, atitinkančius VPĮ reikalavimus;
- **Gairės „Viešieji pirkimai – naujos galimybės smulkiajam ir vidutiniam verslui“**, kuriomis siekiama pristatyti smulkiojo ir vidutinio verslo subjektų dalyvavimo viešuosiuose pirkimuose svarbą, privalumus, aptarti dažniausias kliūtis ir šių kliūčių šalinimo būdus;
- **Pirkimų organizavimo ir vidaus kontrolės gairės**, kurių paskirtis – padėti perkančiosioms organizacijoms ir perkantiesiems subjektams sukurti ar patobulinti jau esamą jų vykdomų viešųjų pirkimų ar pirkimų organizavimo ir vidaus kontrolės sistemą;
- **Valymo paslaugų pirkimų gairės**, kuriose pateikiamos rekomendacijos, kaip pirkimo vykdytojas turėtų tinkamai pasiruošti ir užtikrinti sėkmingą valymo paslaugų pirkimą, įskaitant valymo paslaugų pirkimo dokumentų rengimą, pasiūlymų vertinimą bei sėkmingą pirkimo vykdymą ir valymo paslaugų pirkimo–pardavimo sutarties vykdymo priežiūrą. Gairėse pateikiama rekomendacijų, kaip, rengiant techninę specifikaciją, tiksliau apibūdinti pirkimo objektą, kaip nustatyti pasiūlymų vertinimo kriterijus, pateikti kitas būtinas sąlygas tinkamam pirkimo vykdymui užtikrinti, įskaitant pirkimo sutarties svarbiausias nuostatas ir sutarties vykdymo priežiūros bei kontrolės esminius aspektus;
- **Valymo paslaugų kokybės reikalavimų apibrėžimo ir suteiktos valymo paslaugų kokybės atitikties reikalavimams įvertinimo metodika**, kuri pateikiama kaip pirmiau minėtų gairių priedas;
- **Pavyzdinės atviro konkurso pirkimo sąlygos** ir kartu pateikiami pavyzdiniai **Prekių viešojo pirkimo–pardavimo sutarčių** projektai parengti siekiant palengvinti pirkimų vykdytojams šių dokumentų rengimą, suteikiant pakankamą siūlomų sąlygų formuluočių ir skirtingų pirkimų vykdymo scenarijų pasirinkimo šaltinį;
- Tarnybos specialistai taip pat prisidėjo Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos Aplinkos projektų valdymo agentūrai rengiant **Perkančiųjų organizacijų rengiamų saulės šviesos energijos fotovoltinės elektrinės įrangos, projektavimo ir įrengimo darbų pirkimo dokumentų rekomendacijas**;
- **Metodinė numatomos pirkimo vertės skaičiavimo mokomoji skaičiuoklė**, skirta pirkimų vykdytojams padėti geriau suprasti VPĮ 5 straipsnio 8–10 dalyse nurodytos „20 procentų“ taisyklės taikymą, galimybes ir apribojimus;
- Paskelbtos **pavyzdinės gyvavimo ciklo sąnaudų skaičiuoklės** tokiems pirkimo objektams kaip kompiuteriai, monitoriai, projektoriai, duomenų saugyklos, didžioji ir mažoji tinklo įranga, belaidės prieigos taškai, nepertraukiamo maitinimo šaltiniai, šaldytuvai, serveriai.

8 pav. Tarnybos parengtų teisės aktų aiškumas, metodinių priemonių naudingumas

— Faktas
— Planas

2019	2020	2021	2022
8	8	8	8
7,5	7,5		

2020 m. rinkos dalyviai Tarnybos parengtų teisės aktų aiškumą, metodinių priemonių naudingumą vertino 7,5 balo.

Komunikacijos priemonės

2020 m. Tarnyba daug dėmesio skyrė viešųjų pirkimų informacijos sklaidai įvairiose interneto platformose.

Tarnybos paskyroje socialiniame tinkle „Facebook“ suformuoti ir paskelbti 196 įrašai. Kas mėnesį pasiektas 10 000–20 000 vartotojų lankomumas. Tarnybos „Facebook“ paskyroje reguliariai atnaujinama ir teikiama informacija grupuojama pagal rubrikas: „Jūs klausiate – mes atsakome“, „Klausimas – situacija“, „VPT eksperto komentaras“, „Dažniausiai daromos klaidos“, „Žinių patikrinimo testas“.

Tarnybos tinklalapyje 2020 m. paskelbtos 156 naujienos.

Tarybos paskyroje socialiniame tinkle „LinkedIn“ suformuota ir paskelbta 50 įrašų, dubliuojančių svarbiausias naujienas, esančias Tarnybos „Facebook“ paskyroje bei tinklalapyje.

BNS naujienų agentūros portale paskelbti 8 pranešimai su svarbiomis komunikacinėmis žinutėmis, atspindinčiomis Tarnybos veiklos rezultatus, suteikiančiomis patarimų aktualiais visuomenei klausimais, informuojančiomis apie svarbius įvykius įstaigoje.

Atsakyta į 165 žurnalistų užklausas, iš jų dalyvauta 38 tiesioginiuose interviu, 22 – nuotoliniu būdu; suteikti 54 atsakymai el. paštu, 51 – telefonu.

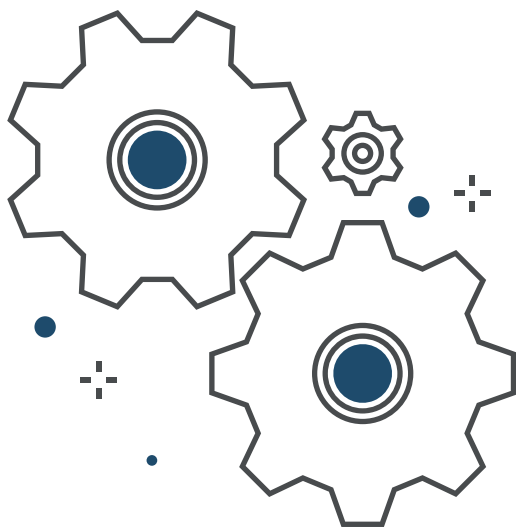
Viešas renginys. 2020 m. rugpjūčio 21 d. Tarnyboje organizuota apskritojo stalo diskusija „Pasiruošimas galimai antrajai COVID-19 bangai – skaidrus ir sklandus būtinųjų priemonių įsigijimo procesas“ (organizuota kartu su Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnyba, Lietuvos Respublikos valstybės kontrole bei „Transparency International“ Lietuvos skyriumi). Renginys – viešas, su galimybe dalyvauti „gyvai“ arba nuotoliniu būdu.

Strateginių tikslų įgyvendinimas

Tikslas

**Konkurencijos viešuosiuose
pirkimuose skatinimas
siekiant racionalaus lėšų
panaudojimo**

Tarnyboje gautų pranešimų apie galimus pažeidimus skaičius sumažėjo 4,5 proc.

2020 m. **966**

2019 m. **1 012**

Tarnybos rizikos vertinimo sistemos pagrįstai atrinktų vertinti pirkimų ir sutarčių dalis siekė

90%
2020 m.

88%
2019 m.

Tarnybos rizikos vertinimo sistemos **vertinti atrinktų (ex ante) pirkimų** dalis siekė **82 proc.** (2019 m. – 80 proc.)

Prevenicine tvarka peržiūrėtuose pirkimuose pažeidimų nustatyta 41,7 proc. pirkimų pagal vertę (2019 m. – 48,8 proc.)

Iš viso prevenciškai peržiūrėta ir įvertinta ar patikrinta **863 mln. Eur** vertės sutarčių ir pirkimų. Tai sudarė **15,5 proc.** nuo visos 2020 m. pirkimų vertės (2019 m. – 24 proc.)

60,2%
2019 m.

73,5%
2020 m.

Tarnybos iniciatyva atliktų vertinimų dalis 2020 m. augo – sudarė **73,5 proc.** visų atliktų vertinimų (2019 m. – 60,2 proc.).

Tarnybos atliktų vertinimų, **kai buvo nustatyta pažeidimų, dalis siekė 73,5 proc.** (2019 m. – 72,2 proc.).

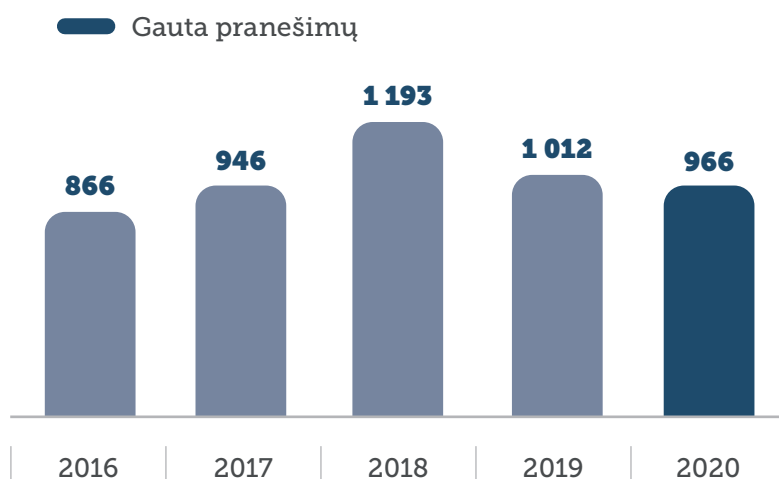
Tarnybos teismuose laimėtų bylų dalis siekė 100 proc. (2019 m. – 100 proc.). Visi (4) galutiniai teismų sprendimai priimti Tarnybos naudai.

Pranešimų nagrinėjimas. Pažeidimų rizikos vertinimas

2020 m. Tarnyba ir toliau ypatingą dėmesį skyrė pirkimų ir pirkimo sutarčių rizikos vertinimui remiantis gautais pranešimais apie galimus viešųjų pirkimų vykdymo tvarkos pažeidimus, taip pat nuolat vykdė pirkimų, kuriuose dalyvavo tik vienas tiekėjas, ir neskelbiamų (supaprastintų ir atvirų) pirkimų stebėseną bei tikslią jų atranką pirkimo procedūroms vertinti. Siekdama nustatyti galimus pirkimus reglamentuojančių norminių aktų sisteminius pažeidimus, per 2020 m. Tarnyba atliko penkių pirkimų procesų rizikų analizę (du iš jų susiję su pirkimų procesais COVID-19 pandemijai suvaldyti). Toliau buvo tobulinama Tarnybos rizikų vertinimo sistema, optimizuojami Tarnybos vidiniai procesai, siekiant sutrumpinti pranešimų nagrinėjimo trukmę bei didinti jų nagrinėjimo kokybę, pranešimo vertinimo metu neapsiribojant vien tik pranešimuose nurodytos informacijos analize, o ir įvertinant visą Tarnybos disponuojamą informaciją. Pranešimų nagrinėjimo statusą suinteresuotieji asmenys galėjo sekti Tarnybos tinklalapyje skiltyje „Ūkio subjektų priežiūra / Pranešimų nagrinėjimas“ adresu <http://vpt.lrv.lt/pranesimu-nagrinejimas-2>.

9 pav. Tarnybos gautų ir išnagrinėtų pranešimų apie galimus pažeidimus vykdant pirkimus skaičius 2016–2020 m.

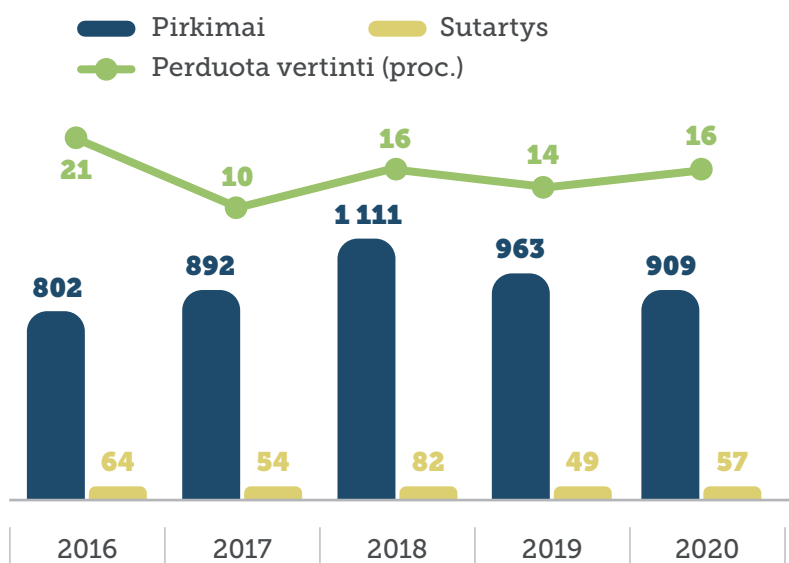
2020 m., palyginti su 2019 m., Tarnybos gautų pranešimų apie galimus pažeidimus vykdant pirkimus ar sudarant sutartis skaičius sumažėjo.

Pranešimų, kuriais remiantis pirkimai arba sutartys buvo perduoti vertinti, dalis 2019–2020 m. augo nuo 14 iki 16 procentų (žr. 10 pav.). To buvo galima pasiekti padidėjus pirkimus vertinantiems Tarnybos žmogiškiesiems ištekliams.

2020 m. daugiau dėmesio skirta didesnės vertės pirkimams. Atrinktų vertinti mažos vertės pirkimų ar sutarčių skaičius sudarė tik 15 proc. bendro vertinti atrinktų pirkimų ar sutarčių skaičiaus. Tarnyba ir toliau planuoja daugiau dėmesio skirti stambesniems, didesnės vertės pirkimams.

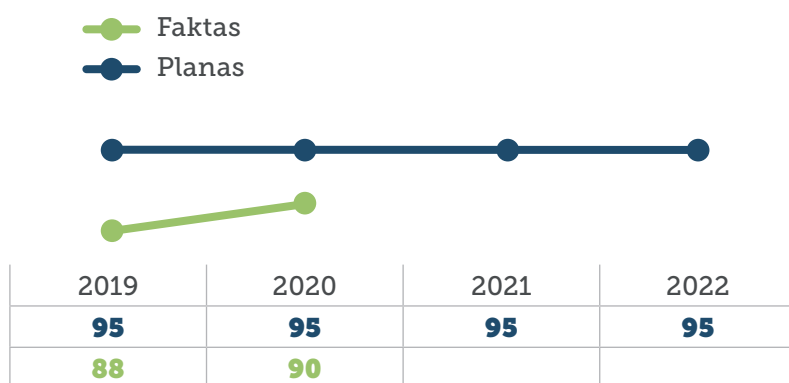

10 pav. Tarnybos 2016–2020 m. gauti pranešimai apie galimus pažeidimus vykdant pirkimus ar sutartis, perduoti tolesniems priežiūros veiksams atlikti

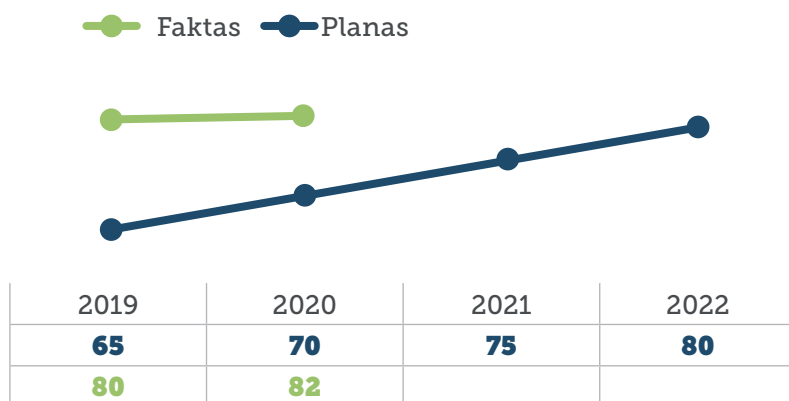
2020 m. prevenciniams veiksams atlikti buvo atrinkta ir perduota 119 pirkimų; iš jų net 61 (51 proc.) pirkimą jo vykdytojai nutraukė, kitais atvejais, pakoregavus pirkimo dokumentus, pirkimo procedūros buvo tęsiamos.

11 pav. Tarnybos rizikos vertinimo sistemos pagrįstai (vertinimo metu nustatyta pažeidimų) atrinktų vertinti pirkimų ir sutarčių dalis (proc.)

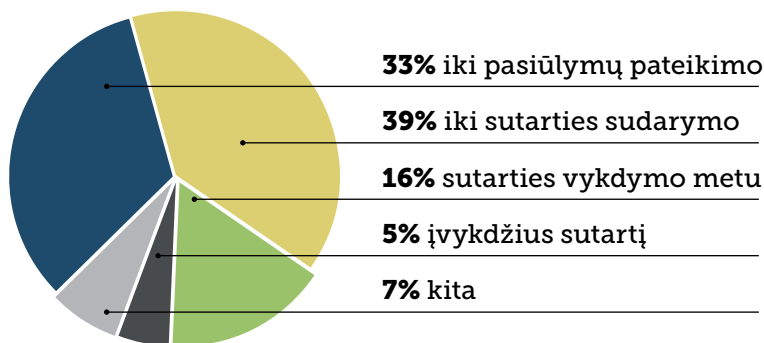
2020 m., palyginti su 2019 m., numatytą rodiklio dėl pažeidimų nustatymo reikšmę pavyko pagerinti – ji keitėsi nuo 88 iki 90 proc. (numatyta 95 proc.).

12 pav. Tarnybos rizikos vertinimo sistemos vertinti atrinktų (ex ante) pirkimų dalis (proc.)

Siekdama užkirsti kelią galimam neteisėtam lėšų panaudojimui pirkimuose ir nustatyti galimus pažeidimus kuo ankstesniuose pirkimo etapuose, Tarnyba dar labiau suaktyvino pažeidimų prevencines priemones. Pirkimų procedūrų iki sutarties sudarymo perdavimo prevencijos ir priežiūros veiksams atlikti rodiklio reikšmė 2020 m. sudarė net 82 proc. nuo visų vertinti atrinktų pirkimų skaičiaus (planuota 70 proc.).

13 pav. Tarnybos gauti pranešimai pagal pirkimo vykdymo etapus (proc.)

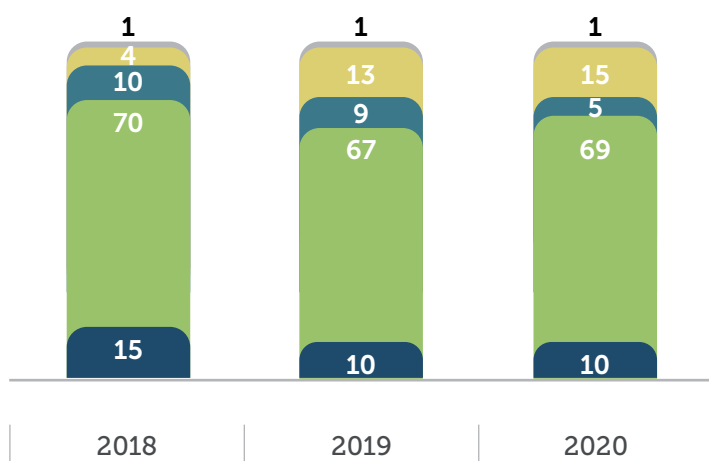

2020 m. Tarnyba pranešimų gavo dėl visų pirkimo vykdymo etapų, tačiau didžiausia dalis pranešimų pateikta dėl pirkimo procedūrų vykdymo, t. y. nuo susipažinimo su tiekėjų pasiūlymais iki sutarties pasirašymo. Atsižvelgiant į tai, akivaizdu, kad daugiausia nesutarimų tarp pirkimų vykdytojų ir tiekėjų kyla būtent šiuo pirkimų procedūrų vykdymo etapu.

Tarnyba pranešimų dėl galimų viešųjų pirkimų pažeidimų gauna net ir tuomet, kai dėl nurodomų pažeidimų tiekėjas yra kreipęsis į teismą su ieškiniu. Tokių pranešimų skaičius yra nedidelis – apie 3,1 proc. visų gaunamų pranešimų. Dėl tokių pranešimų Tarnyba, vadovaudamasi Viešojo administravimo įstatymo nuostatomis, administracinės pirkimo vertinimo procedūros nepradeda, o jeigu buvo pradėjusi, ją nutraukia.

2020 m. Tarnyba daugiau dėmesio skyrė pirkimuose taikomiems kainos (sąnaudų) ir kokybės santykio ar sąnaudų vertinimo kriterijams. Buvo gauti 55 pranešimai dėl šių vertinimo kriterijų taikymo. Svarbu pažymėti, kad tik 32 pranešimai (58 proc.) Tarnybai buvo pateikti iki kol pirkimo vykdytojas susipažino su pateiktais tiekėjų pasiūlymais, t. y. iki momento, kai Tarnyba dar galėjo taikyti prevencines priemones užkardydama galimus pažeidimus. Kiti 23 pranešimai (42 proc.) Tarnybai buvo pateikti po susipažinimo su pateiktais tiekėjų pasiūlymais procedūros. Paprastai tokių pranešimų sulaukta dėl situacijų, kai pirkimo vykdytojai, atlikdami pateiktų pasiūlymų vertinimo procedūrą, netinkamai ir subjektyviai pritaikydavo nustatytus vertinimo kriterijus.

14 pav. Pranešimų pasiskirstymas pagal pranešimo teikėją (proc.)

Pranešimų teikėjų pasiskirstymas pagal jų tipus nepakito. Didžiausia dalis pranešimų ir toliau gaunama iš pirkimų dalyvių – tiekėjų. Akivaizdu, kad tiekėjai yra labiausiai suinteresuoti efektyviu ir skaidriu pirkimų vykdymo procesu.

- Fizinis asmuo
- Juridinis asmuo (tiekėjas)
- Valstybės institucijos
- Žiniasklaida
- Kita

Pažeidimų prevencija

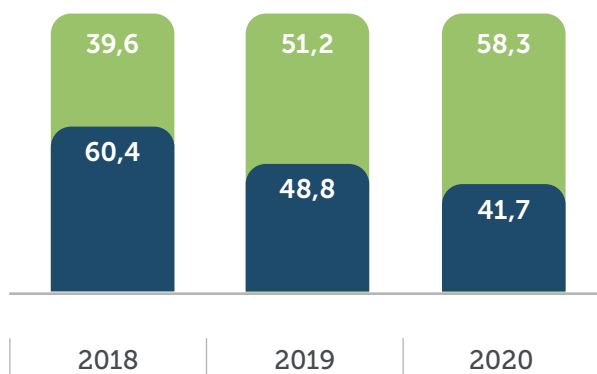
2018 m. po Tarnybos reorganizacijos optimizavus funkcijas, buvo sustiprinta prevencinė pirkimų priežiūra, siekiant **užkirsti kelią neskaidriems pirkimams dar neįsibėgėjus pirkimo procedūroms**, t. y. kad pirkimai, kurių pirkimo dokumentuose yra diskriminacinių, dirbtinai konkurenciją ribojančių sąlygų, būtų nutraukiami dar iki vokų su pasiūlymais atplėšimo. Stiprindama prevencinę priežiūrą, Tarnyba siekia suteikti galimybę pirkimų vykdytojams pasitaisyti patiems, t. y. be atliekamų kontrolės veiksmų.

2020 METAIS PREVCINĖ TVARKA PERŽIŪRĖTAS 331 VYKDOMAS PIRKIMAS, PLANUOTA PIRKIMŲ VERTĖ SUDARĖ DAUGIAU NEI 320 MLN. EUR.

Didžiąją dalį prevencine tvarka peržiūrėtų pirkimų sudarė darbų pirkimai (58 proc.), mažesnę dalį – prekių (13 proc.) ir paslaugų pirkimai (29 proc.).

15 pav. **Prevencine tvarka peržiūrėti pirkimai pagal pažeidimų nustatymą (proc.)**

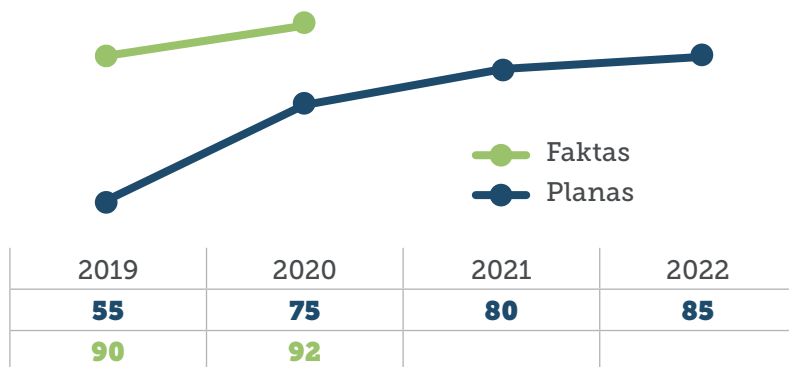

Prevencinė pirkimų peržiūra parodė, kad iš 331 peržiūrėto pirkimo įstatymų ir (arba) su jų įgyvendinimu susijusių teisės aktų reikalavimų **pažeidimų buvo nustatyta 41,7 proc. visų tikrintų atvejų**, t. y. 138 pirkimuose (jų vertė sudarė beveik **111 mln. Eur**).

— Pažeidimų nenustatyta
— Pažeidimų nustatyta

Gavę Tarnybos rekomendacijas pataisyti pirkimo dokumentų nuostatas arba nutraukti procedūras, dalis pirkimų vykdytojų į jas neatsižvelgė (7,2 proc. pirkimų). Tolesniems priežiūros veiksams buvo perduoti 4 atvejai. Likusių pirkimų procedūrų vykdymas buvo stebimas iki pasiūlymų pateikimo.

16 pav. **Įvykdytų rekomendacijų pakeisti pirkimo dokumentų sąlygas dalis (proc.)**

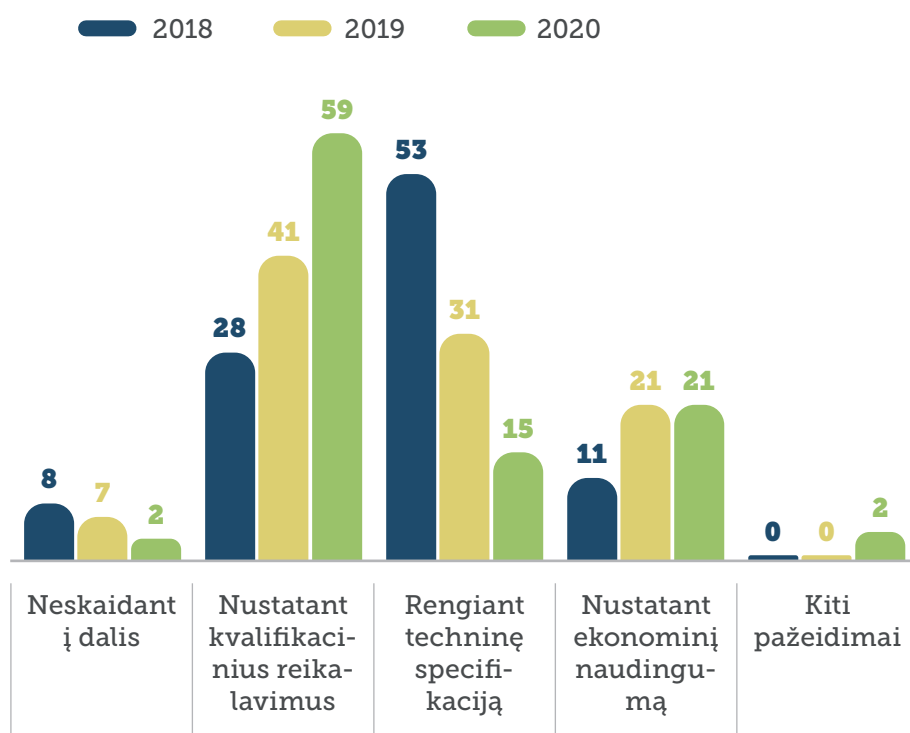
Atsižvelgdami į Tarnybos teiktas rekomendacijas, pirkimų vykdytojai dauguma atvejų (92 proc.) pirkimo dokumentų nuostatas patikslino arba pirkimus nutraukė, t. y. įvykdė Tarnybos rekomendacijas, o tai lėmė, jog nebuvo poreikio imtis tolesnių kontrolės veiksmų. Planuota rodiklio reikšmė buvo pasiekta ir viršyta (planuota 75 proc.).

IŠ ATLIKTOS PIRKIMŲ PREVENCINĖS PERŽIŪROS RYŠKĖJA TENDENCIJA, KAD DAŽNIAUSIAI ĮSTATYMŲ IR (ARBA) SU JŲ ĮGYVENDINIMU SUSIJUSIŲ TEISĖS AKTŲ REIKALAVIMŲ PAŽEIDIMŲ PADAROMA:

- 1) nustatant kvalifikacinius reikalavimus (58,5 proc. pirkimų, skaičiuojant nuo visų pirkimų);
- 2) rengiant techninę specifikaciją (15,2 proc.);
- 3) nustatant ekonominio naudingumo vertinimo kriterijus ir nurodant jų vertinimo tvarką (20,7 proc.);
- 4) pirkimo objekto nepagrįstai neskaidant į atskiras dalis (1,9 proc.);
- 5) dėl kitų pirkimo dokumentuose nustatytų pažeidimų (3,7 proc.).

17 pav. Dažniausiai daromi pažeidimai (proc.)

Visi išvardyti pažeidimai lėmė nepageidaujamą galutinį rezultatą – dirbtinį konkurencijos mažėjimą, kai dažnu atveju pirkimo dokumentų sąlygos buvo pritaikomos vienam konkrečiam tiekėjui, taip pat buvo apsunkintas smulkiojo (ar vidutinio) verslo atėjimas į viešuosius pirkimus.

2020 m. prevencine tvarka buvo peržiūrėti bei analizuoti šių sričių pirkimai:

1. **170 statybos darbų pirkimų.** Analizės tikslas – išanalizuoti bei įvertinti nustatytus ekonominio naudingumo vertinimo kriterijus, kai ekonomiškai naudingiausi pasiūlymai išrenkami pagal kainos ir kokybės santykį. Atliekant analizę, buvo peržiūrėta 170 pirkimų dokumentų, išnagrinėti pirkimo dokumentuose nustatyti pasiūlymų vertinimo kriterijai. Analizuota, kokie kriterijai statybos darbų pirkimuose nustatomi dažniausiai, išnagrinėta kriterijų vertinimo tvarka. Nustatyta, kad daugiau kaip 100 pirkimų vienas iš ekonominio vertinimo kriterijų buvo tiekėjų siūlomas papildomas garantinis terminas statiniams, t. y. tiekėjams, siūlantiems ilgesnius, nei teisės aktuose nustatyti garantiniai terminai, buvo skiriami papildomi balai. 94 pirkimuose papildomi balai buvo skiriami už tiekėjų siūlomą darbų atlikimo terminą, 25 pirkimuose buvo nustatytas socialinis kriterijus – vertinama tiekėjo siūlomo darbo užmokesčio mėnesio mediana, o 2 pirkimuose keltas reikalavimas dėl tiekėjų siūlomų aplinkosaugos priemonių taikymo sutarties vykdymo metu.

2. **150 baldų pirkimų.** Analizės tikslas – įvertinti kvalifikacijos reikalavimų nustatymo pagrįstumą (vertinta, ar kvalifikacijos reikalavimai nustatyti vadovaujantis teisės aktų nuostatomis, ar jie tikslūs ir aiškūs, susiję su pirkimo objektu), aptikti dažniausiai pirkimo vykdytojų daromas klaidas juos nustatant.

Taip pat peržiūrėti 132 tarptautinių pirkimų (pirkimo objektas skirtingas), **kuriuose naudingiausi pasiūlymai buvo vertinami pagal kainos ir kokybės santykį, dokumentai**, atlikta formulių, kurios yra taikomos kainos lyginamojo svorio įvertinimui, analizė, t. y. vertintas kainai ir kokybei suteikiamų balų santykis bei poveikis laimėtojo nustatymui.

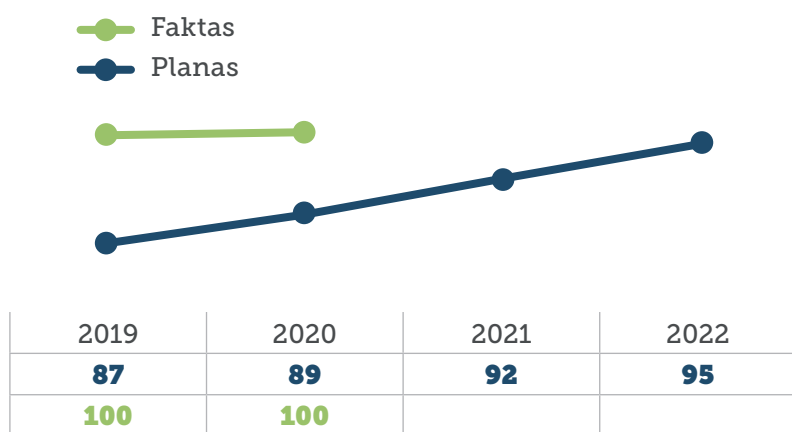
VPI 88 straipsnio 2 dalyje įtvirtinta pareiga pirkimo dokumentuose nustatyti tiesioginio atsiskaitymo galimybę ir tvarką, jei tokie atsiskaitymai yra galimi pagal sutarties pobūdį. 2020 m. Tarnyba vykdė statybos sektoriaus pirkimų dokumentų peržiūrą dėl minėtos nuostatos ištraukimo. Siekdama priminti pirkimų vykdytojams apie pareigą pirkimo dokumentuose nustatyti tiesioginio atsiskaitymo su subtiekejais galimybę ir tvarką, Tarnyba ėmėsi papildomų prevencinių priemonių – nuolat siuntė informacinius pranešimus pirkimų vykdytojams, skelbusiems statybos darbų pirkimus. Buvo peržiūrėti 2 488 pirkimų dokumentai (146 tarptautiniai ir 2 342 supaprastinti pirkimai) ir nustatyta, kad net 557 pirkimuose pirkimo vykdytojai nenumatė tiesioginio atsiskaitymo galimybės (22 proc. visų peržiūrėtų pirkimų). Po Tarnybos teiktų priminimų tik apie 5 proc. pirkimų vykdytojų patikslino pirkimo dokumentus, įtraukdami šią nuostatą.

Pirkimų ir sutarčių priežiūra

Siekiant Tarnybos strateginiame plane numatyto tikslo *Didinti konkurenciją viešuosiuose pirkimuose siekiant racionalaus lėšų panaudojimo*, jam pasiekti buvo nustatyti uždaviniai.

18 pav. **Pirkimų vykdytojams Tarnybos teikiamų įpareigojimų nutraukti pirkimo procedūras dalis (nuo visų įvykdytų įpareigojimų, proc.)**

Prisidėdamas prie Tarnybai nustatytų uždavinių vykdymo ir siekio gerinti Tarnybos teikiamų vertinimo išvadų kokybę: teisinę argumentaciją, aiškumą, nustatytų pažeidimų aiškų bei pagrįstą atskleidimą, Tarnybos Priežiūros skyrius veiklos rezultatų vertinimui nusistatė rodiklį Įvykdytų įpareigojimų nutraukti pirkimo procedūras dalis – ne mažiau kaip 89 proc. įvykdytų įpareigojimų.

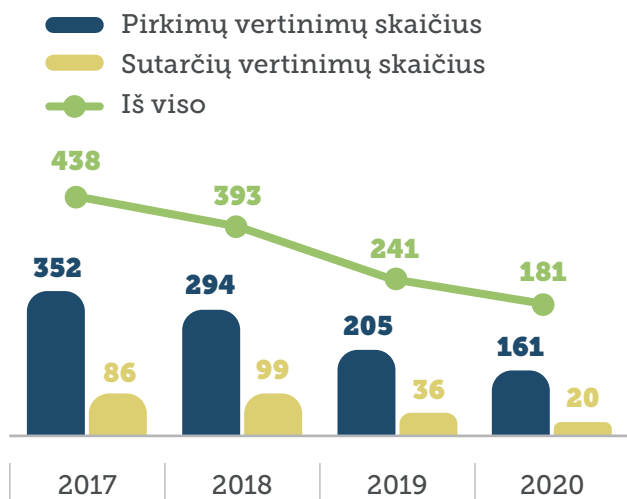
2020 m. rodiklio reikšmė buvo pasiekta ir viršyta – visi pirkimų vykdytojams teikti įpareigojimai nutraukti pirkimo procedūras (43) buvo įvykdyti.

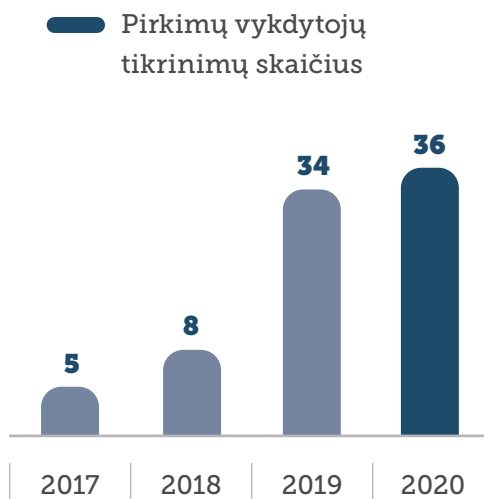
Tarnybos atliktų pirkimų ir sutarčių vertinimų statistika

IŠ VISO PATIKRINTA IR ĮVERTINTA 543 MLN. EUR VERTĖS SUTARČIŲ IR PIRKIMŲ.

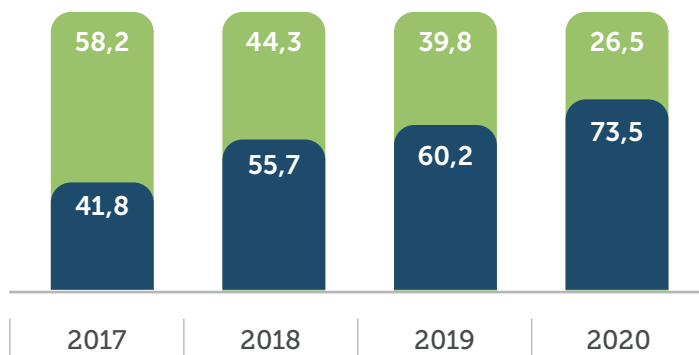
19 pav. Bendras vertinimų (pirkimų, sutarčių) skaičius

20 pav. Pirkimų vykdytojų tikrinimų skaičius

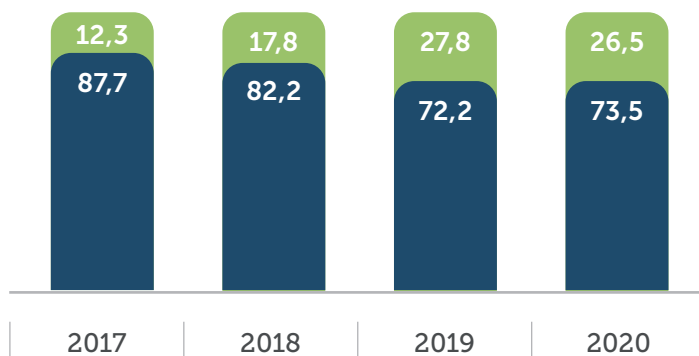
21 pav. Vertinimų (pirkimų, sutarčių) skaičius pagal perdavimo vertinti pagrindą (proc.)

Vis daugiau pirkimų ir sutarčių vertinimų Tarnyba atlieka ne kitų institucijų pavedimu, bet savo iniciatyva – 2020 m. tokie vertinimai sudarė 73,5 proc. visų Tarnybos atliktų vertinimų skaičiaus.

- Teisėsaugos ar kitų institucijų pavedimu
- Tarnybos iniciatyva

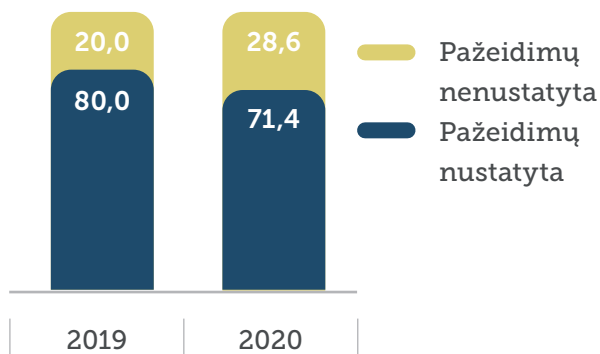
22 pav. Visi Tarnybos atlikti pirkimų ir sutarčių vertinimai pagal pažeidimų nustatymą (proc.)

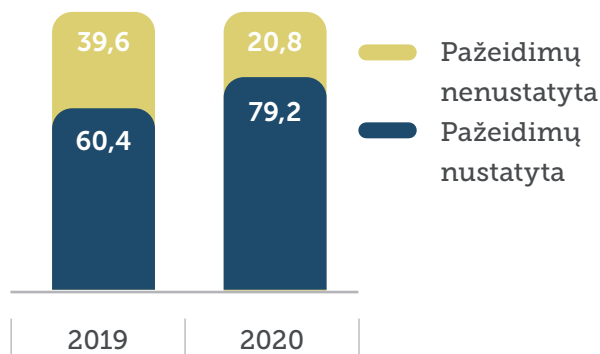
2020 m., palyginti su 2019 m., vertinimų, kurių metu buvo nustatyta pažeidimų, dalis augo nuo 72 iki beveik 74 proc.

- Pažeidimų nenustatyta
- Pažeidimų nustatyta

23 pav. **Pažeidimų nustatymas pirkimus ir sutartis vertinant Tarnybos iniciatyva (proc.)**

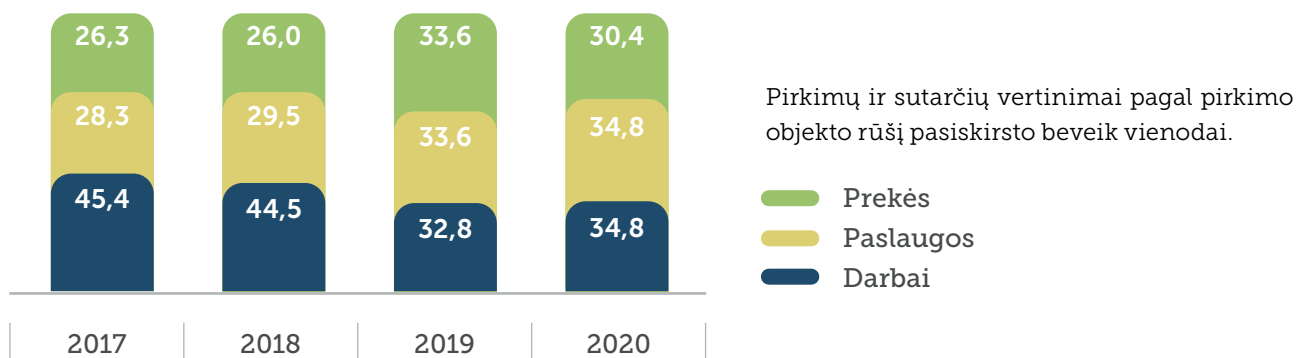

24 pav. **Pažeidimų nustatymas pirkimus ir sutartis vertinant teisėsaugos ar kitų institucijų pavedimu (proc.)**

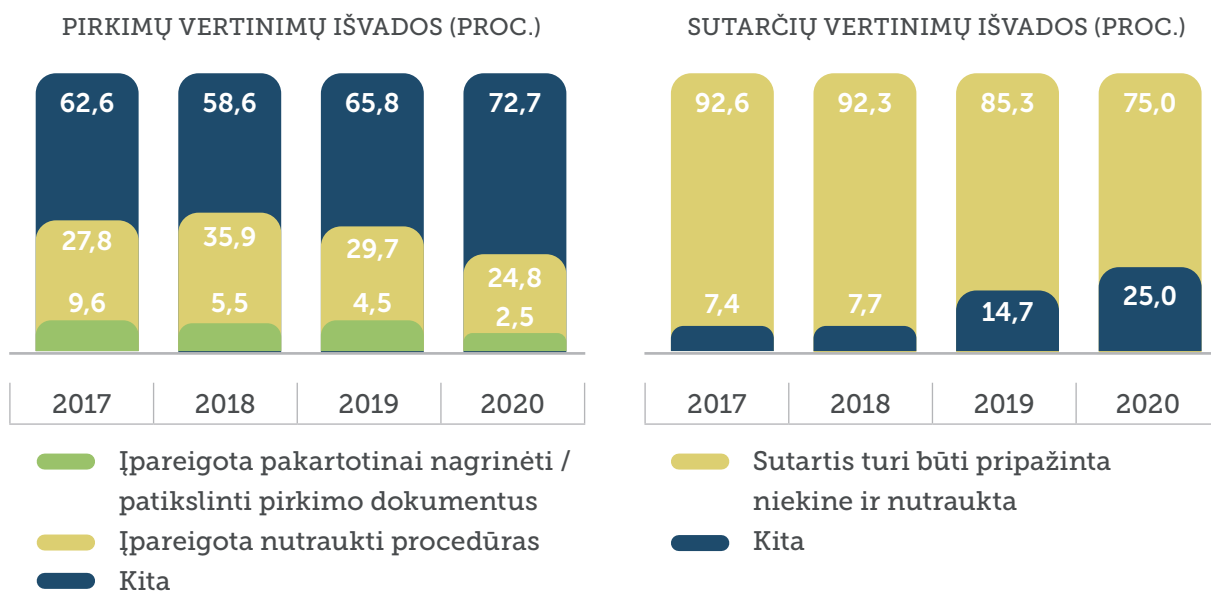

Tarnybos iniciatyva 2020 m. atliktuose vertinimuose pažeidimų nustatyta daugiau kaip 71 proc. vertinimų, kitų institucijų pavedimu atliktuose vertinimuose – daugiau kaip 79 proc.

25 pav. **Vertinimų (pirkimų, sutarčių) pasiskirstymas pagal pirkimo objektą (proc.)**

26 pav. **Tarnybos iniciatyva atliktų vertinimų (pirkimų, sutarčių) pasiskirstymas pagal išvados tipą**

Pirkimų ir sutarčių vertinimai

2020 m. Tarnyba iš viso atliko ir pateikė vertinimų išvadas dėl 161 pirkimo, iš jų 33 vertinimai atlikti teisėsaugos pavedimu. Įgyvendinančiųjų institucijų prašymu pateikta 12 vertinimo išvadų.

Iš 161 vertintų pirkimų atvejų 118 nustatyta pažeidimų. Tarnybos sprendimas leisti tęsti pirkimo procedūras buvo priimtas 27 vertintų pirkimų atvejais.

Tarnybos priimti sprendimai, susiję su įpareigojimais: pakartotinai nagrinėti 4 atvejai, įpareigojimas nutraukti pirkimo procedūras – 43 atvejai.

Iš viso atlikta 20 sutarčių vertinimų, iš jų du sutarties vertinimai atlikti teisėsaugos institucijų pavedimu ir vienas įgyvendinančiosios institucijos prašymu. Atlikus sutarčių vertinimus, pažeidimų nenustatyta tik 5 atvejais.

VISŲ TARNYBOS NUTRAUKTŲ PIRKIMŲ VERTĖ SIEKĖ APIE 50 MLN. EUR.

Didžiausios vertės pirkimai, kurie po įpareigojimo buvo nutraukti:

- VĮ Vidaus vandenių kelių direkcija (projektavimo ir statybos darbai) – 28 145 000,00 Eur be PVM;
- UAB „Busturas“ (dujų pirkimas) – 5 700 000,00 Eur be PVM;
- Šiaulių savivaldybės administracija (gatvių valymo paslaugos) – 2 479 338,84 Eur be PVM;
- SODRA (su programine įranga susijusios paslaugos) – 1 675 487,60 Eur be PVM;
- VĮ Klaipėdos keleivinis transportas (informacinių sistemų, bankų paslaugos) – 1 500 000,00 Eur be PVM;
- UAB „Raseinių vandenys“ (vandentiekio ir kanalizacijos vamzdynų tiesimo darbai) – 1 377 466,10 Eur be PVM;
- Anykščių rajono savivaldybė (mokinių maitinimas) – 1 101 955,00 Eur be PVM;
- UAB „Širvintų šiluma“ (katilinių montavimo darbai) – 730 000,00 Eur be PVM;
- LR energetikos ministerija (energijos efektyvumo konsultacinės paslaugos) – 681 404,96 Eur be PVM;
- Lietuvos statistikos departamentas (informacinės sistemos modernizavimas) – 584 297,52 Eur be PVM;
- Vilniaus Aleksandro Puškino mokykla (maitinimo paslaugos) – 500 000,00 Eur be PVM.

Tarnybos priežiūros funkcijos buvo vykdomos atsižvelgiant į šiuos 2020 m. nustatytus svarbiausius Tarnybos veiklos prioritetus:

- a) ekonominio naudingumo vertinimo kriterijaus taikymo viešuosiuose pirkimuose didinimas ir viešųjų pirkimų dalyvių kompetencijų stiprinimas, siekiant ekonominio naudingumo vertinimo kriterijaus pagrindu vykdomų pirkimų skaičiaus augimo;
- b) konkurencijos viešuosiuose pirkimuose skatinimas ir viešųjų pirkimų dalyvių kompetencijų stiprinimas, siekiant pirkimų, kuriuose dalyvauja daugiau nei vienas tiekėjas, skaičiaus augimo.

TARNYBAI ATLIEKANT PRIEŽIŪROS FUNKCIJAS, ATLIKTŲ VERTINIMŲ AR TIKRINIMŲ METU NUSTATYTI ŠIE DAŽNIAUSI PAŽEIDIMAI:

- pažeidimai, susiję su ekonomiškai naudingiausio pasiūlymo vertinimo kriterijais;
- pažeidimai, susiję su techninių pasiūlymų aprašymais (vertinant ekonomiškai naudingiausią pasiūlymą);
- pažeidimai, susiję su esminių pirkimo sąlygų keitimu;
- pažeidimai, susiję su techninės specifikacijos reikalavimais;
- pažeidimai, susiję su kainodaros taikymu;
- pažeidimai, susiję su pirkimo būdo pasirinkimu;
- pažeidimai, susiję su pirkimo vertės nustatymu;
- pažeidimai, susiję su pirkimo procedūrų vykdymu.

Vertinimo ar tikrinimo metu nustatytos pasikartojančios bendros sisteminės problemos: pirkimų vykdytojai dažniausiai neskaičiuoja ir (arba) negali pagrįsti ekonominio naudingumo reikšmės, nustato konkurenciją ribojančius tiekėjų kvalifikacijos ir techninės specifikacijos reikalavimus, nesivadovauja Tarnybos Tiekėjo kvalifikacijos reikalavimų nustatymo metodika⁷, ne-nustato visų privalomų tiekėjų pašalinimo pagrindų reikalavimų, nurodytų VPĮ 46 straipsnyje, dažniausiai negeba parengti objektyvaus ekonominio naudingumo vertinimo kriterijų tvarkos, nustato neaiškias, dviprasmiškas sąlygas, sukeliančias potencialių tiekėjų, kurių pasiūlymų kainos buvo mažesnės už laimėjusio pasiūlymo, eliminavimą iš pirkimo procedūros.

Analizuojant dažniausius VPĮ pažeidimus, susijusius su:

- **tiekėjų kvalifikacijos reikalavimais**, išaiškėjo, kad dažniausiai yra nustatomi pertekliniai, su pirkimo objektu nesusiję ar jam neproporcingi reikalavimai. Nustatomi kvalifikacijos reikalavimai neproporcingi siekiamam tikslui, dirbtinai ribojantys tiekėjų konkurenciją, o pirkimų vykdytojai nesugeba pagrįsti ke- liamų tiekėjų kvalifikacijos reikalavimų būtinumo;
- **techninės specifikacijos reikalavimais**, nustatyta, kad rengiamos techninės specifikacijos pritaikytos konkrečiam gamintojui ir palankesnės sąlygos sudaromos tam tikriems tiekėjams, atstovaujantiems konkrečiam prekės ženklui;
- **kainodaros taisyklių taikymu**, paaiškėjo, kad pirkimo vykdytojo nustatytos kainodaros taisyklės yra ne- tinkamos, neproporcingos pirkimo siekiamam tikslui ir t. t.

Ir 2020 m. išliko „vieno tiekėjo“ pirkimų problemos. 2020 m. ypatingas dėmesys buvo skiriamas pirkimams, kuriuose dalyvavo vienas tiekėjas. Dauguma vertintų atvejų rizika dėl vieno tiekėjo dalyvavimo pirkime pa- siteisino. Nustatyti pažeidimai dažniausiai buvo susiję su nepagrįstais, neproporcingais tiekėjų kvalifikacijos reikalavimais bei konkurenciją ribojančiais techniniais reikalavimais, nulėmusiais, kad pasiūlymą pateikė vie- nas tiekėjas.

Šios ataskaitos B priede pateikiami Tarnybos vertinimų metu nustatytų pažeidimų pavyzdžiai ir Tarnybos po- zicija dėl konkrečių situacijų.

2020 m. didžiulis dėmesys buvo skiriamas rangos darbų pirkimams ir sutartims. Toliau pa- teikiame Tarnybos Priežiūros skyriaus 2020 m. atliktų su statybos veikla susijusių pirkimų ir sutarčių vertinimų bei tikrinimų apžvalgą.

Tarnyba atliko 33 pirkimų vertinimus ir 8 pirkimų tikrinimus (iš viso 41 pirkimas). 26 pirkimuose nustatyta pa- žeidimų, iš jų 9 pirkimus Tarnyba įpareigojo nutraukti.

Teisėsaugos institucijų prašymu ikiteisminių tyrimų metu atlikti 25 pirkimų, susijusių su statybos veikla, ver- tinimai. Atlikti 7 sutarčių vertinimai, 2 sutarčių tikrinimai (iš viso 9 sutartys). Iš jų 6 sutarčių vykdymo metu nustatyta pažeidimų; 3 sutartis Tarnyba rekomendavo nutraukti.

Pagrindiniai su statybos veikla susijusių pirkimų pažeidimai:

1. Pirkimo vykdymo metu keičiami techninės specifikacijos ir (arba) kvalifikacijos reikalavimai, t. y. atlieka- mi esminiai pirkimų sąlygų pakeitimai, galintys turėti įtakos potencialių tiekėjų susidomėjimui pirkimu (*gali pritraukti potencialių dalyvių, kurie, jei tų pakeitimų nebūtų padaryta, negalėtų pateikti pasiūlymo*). Atlikus esminius pirkimų sąlygų pakeitimus, pirkimas turi būti nutrauktas ir paskelbtas naujas, o ne tę- siamas, kaip dažnai būna.
2. Pirkimų vykdytojai kvalifikacijos reikalavimus pirkimo sąlygose nustato nesivadovaudami Tiekėjo kvali- fikacijos reikalavimų nustatymo metodika. Dėl to dirbtinai apribojama tiekėjų konkurencija ir jų galimy- bė dalyvauti pirkimuose.

⁷ Tiekėjų kvalifikacijos reikalavimų nustatymo metodika, patvirtinta Tarnybos direktoriaus 2017-06-29 įsakymu Nr. 1S-105.

3. Pirkimų vykdytojai neteisėtai pripažįsta tiekėjo pasiūlymą atitinkančiu pirkimo sąlygų reikalavimus ir tiekėją nustato laimėtoju, nors dalyvio pateikti dokumentai neįrodo jo atitikties kvalifikacijos reikalavimams.
4. Vis dar pasitaiko atvejų, kai pirkimų vykdytojai, siekdami išvengti pirkimams taikytinos paskelbimo tvarkos, dirbtinai išskaido pirkimus. Pavyzdžiui, pirkimų vykdytojas, atlikdamas 6 vidaus patalpų šildymo, vėdinimo ir oro kondicionavimo darbų pirkimus, dirbtinai juos išskaidė iki 10 000,00 Eur be PVM vertės, kad būtų galima vykdyti neskelbiamas apklausas ir taip išvengti VPĮ ir Mažos vertės pirkimų tvarkos apraše nustatytos pirkimų vykdymo tvarkos.

Nustatytų pažeidimų statybos darbų pirkimuose pavyzdžiai pateikiami šios ataskaitos C priede.

Pagrindiniai su statybos veikla susijusių sutarčių vykdymo pažeidimai:

1. Vykdydamas sutartį, pirkimų vykdytojas įsigijo papildomus darbus. Pirkimų vykdytojas faktiškai sudarė papildomą susitarimą su Tiekėju, tačiau nesivadovavo sutarties nuostatomis, šio pakeitimo tinkamai neįformino ir nepaviešino VPĮ nustatyta tvarka.
2. Sutarties vykdymo metu buvo atliktas sutarties pakeitimas, į sutartį įtraukti nauji darbai, kurie nebuvo numatyti pirkimo vykdymo metu. Šiuo pakeitimu buvo nustatytos naujos sąlygos, kurios, jeigu būtų buvusios įtrauktos į pirminį pirkimą, būtų galėjusios daryti įtaką pirkimo baigčiai, t. y. pirkimas galėjo sudominti daugiau tiekėjų. Be to, pakeitus sutartį, pasikeitė ekonominė sutarties pusiausvyra tiekėjo, su kuriuo sudaryta sutartis, naudai taip, kaip nebuvo aptarta pradinėje sutartyje.
3. Dažnai nustatoma pažeidimų, kad pirkimų vykdytojai nesivadovauja sutarties nuostatomis ir netinkamai vykdo sutarčių priežiūrą.
4. Pirkimų vykdytojai nepaskelbia sutarties pakeitimų ar sutarties nutraukimų, nors privalo juos paviešinti VPĮ nustatyta tvarka.

Tikrinimai

2020 m. Tarnyba atliko 36 tikrinimus (žr. 20 pav.). Patikrinta 43 pirkimai, 30 sutarčių, iš jų pažeidimų nustatyta 16 pirkimų ir 5 sutarčių atveju. Tikrinimu buvo siekiama sistemiškai patikrinti ir išanalizuoti pirkimų (tam tikruose sektoriuose) vykdytojų organizacijose susidariusias ydingas situacijas ir problematiką.

Viena iš įdomesnių ir naujų situacijų yra tikrinimai, susiję su COVID-19 pirkimais. Pasaulyje prasidėjus COVID-19 pandemijai ir koronavirusui ėmus plisti Lietuvoje, pirkimų vykdytojai, siekdami suvaldyti viruso plitimą, pradėjo vykdyti pirkimus būtinoms apsaugos priemonėms įsigyti. Atsižvelgiant į tai, kad priemonių reikėjo kaip galima greičiau, dažniausiai tokiems pirkimams vykdyti buvo pasirenkamos neskelbiamų derybų ar neskelbiamos apklausos procedūros, kurių metu tiesiogiai kreipiamasi į pirkimų vykdytojų pasirinktą (-us) tiekėją (-us). Tarnyba atliko tikrinimą⁸, per kurį išaiškėjo tam tikros sisteminės problemos:

1. **Sutartys sudarytos su tiekėjais, kurių įprastinė veikla nesusijusi su sudaromų sutarčių objektu arba turinčiais labai mažą darbuotojų skaičių.** Pirkimų vykdytojai kreipėsi (arba tiekėjai kreipėsi į pirkimų vykdytojus) ir į tuos tiekėjus, kurių veikla nesusijusi su asmens sveikatos priežiūros priemonių tiekimu, bet nurodžiusius, kad gali greitai pristatyti reikiamą tuo metu prekių kiekį. Nustatyta, kad sutartys buvo sudarytos su tiekėjais, teikiančiais transporto ekspedicijos, oro transporto ir aviacijos paslaugas. Kitų tiekėjų veikla labai įvairi: apskaita, renginių organizavimas ir renginiams skirtas inventoriaus nuoma, prekyba minkštais žaislais, baldais, balionais arba veikla nežinoma.

Pirkimų vykdytojai rinkos tyrimus atliko žodžiu, o jų metu surinkta informacija dažniausiai nebuvo dokumentuota.

8 2020-07-03 tikrinimo ataskaita 4S-603; 2020-07-15 tikrinimo ataskaita Nr. 4S-646.

2. Sutartys pasirašytos jų vykdymo metu. iš Tarnybos tikrintų sutarčių 6 sutartys pasirašytos laiku, t. y. prieš pradėdant jas vykdyti, tačiau 4 sutartys pasirašytos jau po to, kai sutarties šalys jas pradėjo vykdyti. Visais šiais 4 atvejais tiekėjas gavo 100 proc. dydžio avansinius mokėjimus (iš viso sumokėta 580 541,94 Eur su PVM), nepaisant to, jog sutartys dar nebuvo sudarytos. Viena iš šių 4 sutarčių pasirašyta sutarties šalims ją jau įvykdžius (sumokėjus 100 proc. dydžio avansą bei gavus prekes).

3. Dideli avansiniai mokėjimai. Įvertinus 10 sutarčių, nustatyta, kad:

- 7 sutartyse nustatytas konkretaus dydžio (3 sutartyse – 100 proc. (avansas sumokėtas), 1 sutartyje – 53,5 proc. (avansas sumokėtas), 1 sutartyje – 50 proc. (avansas sumokėtas), 2 sutartyse – 30 proc. (avansas sumokėtas tik vienoje sutartyje, kitoje tiekėjas nereikalavo jo mokėti) avansinis mokėjimas;
- 1 sutartyje nustatyta, kad avansas yra galimas, tačiau nei jo dydis, nei avanso mokėjimo ar grąžinimo tvarka, tiekėjui neįvykdžius savo sutartinių įsipareigojimų, sutartyje nenurodyta – sumokėtas 100 proc. avansas;
- 2 sutartyse avansinis mokėjimas nenustatytas: iš jų vienoje sutartyje sumokėtas 100 proc. avansas, kitoje sutartyje avansas nemokėtas.

Pažymėtina, kad avansinis mokėjimas nėra draudžiamas, tačiau jį mokant išlieka rizika, kad tiekėjai neįvykdys savo įsipareigojimų, o pirkimų vykdytojas nukentės – negaus būtinų priemonių ir patirs sunkumų susigrąžindamas sumokėtą avansą. Pažymėtina, kad tik 1 iš 6 pirkimų vykdytojų, teikdamas Tarnybai paaiškinimus dėl avansinio mokėjimo nustatymo, sutartyse nurodė, jog tiekėjo patikimumą įvertino remdamasis viešai prieinama informacija bei ankstesniais verslo santykiais.

4. Nustatyti reikalavimai, kurių atitikties nevertinama. Pirkimų vykdytojai perkamoms prekėms nustatė reikalavimus: prekė turi atitikti EN arba prekė turi atitikti EN 149-2001 standartą ir būtų paženklinta CE ženklu. Nustatyta, kad pirkimų vykdytojai neįsitikino, ar prekės atitikties sertifikatą išdavusi įstaiga yra asmens apsaugos priemonių notifikuoti įstaiga, taip pat ar prekė atitinka jai keliamus reikalavimus.

5. Tarnyba, tikrindama pirkimų vykdytojų pateiktus dokumentus, nustatė šiuos procedūrų dokumentavimo pažeidimus:

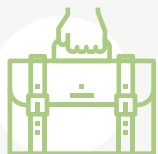
- už prekes tiekėjui sumokėta nesant pasirašytos sutarties;
- pirkimo vykdytojas su tiekėju nepasirašė prekių priėmimo–perdavimo akto, kuriuo tiekėjas pirkimo vykdytojui perduoda prekių dalį;
- palyginus pirkimų vykdytojų Tarnybai pateiktą sutartį su sutartimi, paviešinta CVP IS, nustatyta, kad jose skiriasi sudaromos sutarties laikotarpis (Tarnybai pateiktoje sutartyje nurodytas 3 mėnesių sutarties sudarymo laikotarpis, o CVP IS paviešintoje sutartyje – 2 mėnesių laikotarpis);
- CVP IS nepaskelbti kai kurių laimėjusių tiekėjų pasiūlymai;
- sutartys paviešintos tik sumokėjus avansą.

Atliktas sisteminis viešinimo paslaugų pirkimų⁹ tikrinimas

Tarnyba 2020 m. atliko sisteminį dalinį 8 pirkimų procedūrų patikrinimą, kurio metu buvo keliami klausimai, susiję su nustatytais ekonominio naudingumo vertinimo kriterijais ir jų vertinimo tvarka. Tikrinimo metu nustatytos sisteminės klaidos bei problemos atskleidė, kad ekonominio naudingumo vertinimo kriterijai turi būti taikomi ne tik laimėtojui nustatyti ar pasiūlymams palyginti vykdant viešojo pirkimo procedūras, jie privalo būti perkelti ir į sutarties vykdymo etapą, todėl pirkimų dokumentuose turi būti numatytos sutarties sąlygos, kurios užtikrins teikiamų paslaugų kokybės atitiktį vertinamiems kokybiniais reikalavimams ir už kurių įvykdymą bus suteikiami balai, tokiu būdu užtikrinant potencialios naudos, kuri buvo apskaičiuota vertinant tiekėjų pasiūlymų ekonominį naudingumą, gavimą. Neįtvirtinus ekonominio naudingumo vertinimo kriterijų sudarytose pirkimo sutartyse, pirkimų vykdytojai neįgyvendina tokių kriterijų nustatymo tikslo – sutarties vykdymo etapu gauti tam tikrą ekonominę naudą (pvz., geresnę kokybę). Nepaisant to, kad pasiūlymų kokybės charakteristikų, kurios nėra kiekybiškai įvertinamos, vertinimas visada turi subjektyvumo požymių ir įprastai

tokį vertinimą atlieka ekspertai (šiuo atveju viešinimo srities žinovai), pirkimų vykdytojai, rengdami pirkimų dokumentus, privalo kuo tiksliau ir detaliau formuluoti balų skyrimo tvarką (šios tvarkos aprašomąsias nuostatas), kad ji būtų interpretuojama ir aiškinama vienodai visų pirkimų suinteresuotų šalių. Tarnybos vertinimu, pirkimų sąlygose privalo būti ne tik tiksliai apibūdinti kokybės kriterijai, bet ir nurodyti konkretūs vertinamieji dalykai (aspektai), kurie, siekiant išvengti abstrakčių sąvokų vartojimo, turi būti kuo detaliau paaiškinti ir atspindėti kiekviename skirtingų balų skaičiaus (intervalo) vertinimo aprašyme, o tuo atveju, kai pirkimų vykdytojas nežino nei galimos koncepcijos, nei priemonių rezultatui pasiekti ir iš tiekėjų tikisi, kad šie pasiūlys optimalius jo siekiamiems tikslams variantus, t. y. kai yra vertinama idėja, svarstyti dėl projekto konkurso procedūros pasirinkimo arba kitais būdais užtikrinti tiekėjų anonimiškumą, kad pasiūlymus vertinantys ekspertai nebūtų informuoti apie pirkime dalyvaujančius tiekėjus.

2020 m. buvo atliktas tam tikrų savivaldybių vidaus sandorių sudarymo teisėtumo patikrinimas¹⁰

Patikrinusi savivaldybių sudarytus vidaus sandorius, Tarnyba nustatė, kad 9 savivaldybės iš 10 patikrintų pažeidė VPĮ 4 straipsnio 9 dalies nuostatas, nes nenutraukė iki 2017 m. liepos 1 d. sudarytų sandorių, juos tęsė. Nors šiuo metu vidaus sandorių reguliavimas ir sąlygos, kai jie gali būti sudaromi, yra pakeisti, Tarnybos vertinimu savivaldybės privalėjo laikytis įstatyme nustatytos pareigos.

VPĮ (redakcija, galiojanti nuo 2017 m. liepos 1 d.) 10 straipsnio 2 dalyje numatoma: „Vidaus sandoris gali būti sudaromas tik išimtiniais atvejais, kai tenkinamos šio straipsnio 1 dalyje¹¹ išdėstytos sąlygos ir perkant viešojo pirkimo būdu būtų neįmanoma užtikrinti paslaugos teikimo nepertraukiamumo, geros kokybės ir prieinamumo“. Ataskaitoje Tarnyba pažymėjo, jog praktikoje pastebima tendencija vidaus sandorius sudaryti ir tais atvejais, kai reikiama pirkimo objektą gali pasiūlyti ir rinka. Piktnaudžiaujant galimybe sudaryti vidaus sandorius ir netaikant konkurencingos paslaugos teikėjo atrankos procedūros, ribojama konkurencija, atitinkamai ribojamos galimybės ir smulkiojo bei vidutinio verslo plėtrai. Dažnu atveju beveik visas paslaugas, kurios išsigyjamoms sudarant vidaus sandorius, konkuruodami galėtų pasiūlyti smulkiojo ir vidutinio verslo subjektai. Vidaus sandorių sudarymas, ypač regionuose, kuria verslui nepalankią aplinką, o tai neigiamai atsiliepia ir siekiui skatinti smulkųjį ir vidutinį verslą. Vietos savivaldos institucijų diskrecija ir savarankiškumas, užtikrinant viešųjų paslaugų teikimą, negali būti aiškinamas atsietai nuo kitais teisės aktais nustatomu reglamentavimu siekiamų tikslų, tokių kaip būtinybė racionaliai naudoti biudžeto lėšas, užtikrinti konkurenciją ir kt. Savivaldybės nenurodė aplinkybių, kad sprendimas pavesti teikti viešąsias paslaugas jų įsteigtoms bendrovėms yra objektyviai būtinas.

Savivaldybės nepateikė duomenų, kad jos būtų koku nors būdu vertinusios kitų atitinkamoje rinkoje veikiančių ūkio subjektų galimybes užtikrinti šių paslaugų prieinamumą, gerą kokybę ir nepertraukiamumą, todėl Tarnyba konstatavo, kad savivaldybės, nenutraukdamos vidaus sandorių, pažeidė VPĮ nuostatas, o tęsdamos šių sutarčių vykdymą, išvengė pareigos įvertinti atsiradusias naujas sąlygas, pasikeitus VPĮ reglamentavimui. Pirkimų vykdytojai, suteikdami išimtines sąlygas konkrečiam ūkio subjektui, sudarydami vidaus sandorius su konkrečiu tiekėju nevykdant viešojo pirkimo procedūrų, savo veiksmais apribojo kitų tiekėjų galimybę lygiomis sąlygomis varžytis dėl paslaugų teikimo ir taip pažeidė skaidrumo, lygiateisiškumo, nediskriminavimo principus ir neužtikrino racionalaus lėšų panaudojimo.

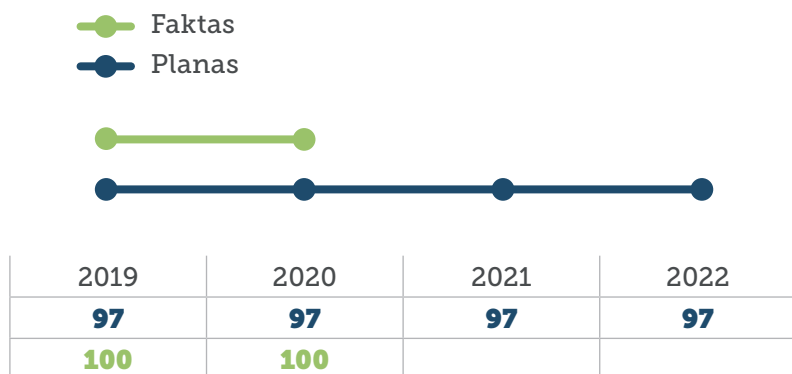
¹⁰ 2020-01-22 tikrinimo ataskaita Nr. 4S-71.

¹¹ 1) perkančioji organizacija kitą perkančiąją organizaciją kontroliuoja kaip savo pačios tarnybą ar struktūrinį padalinį, darydama lemiamą įtaką jos strateginiams tikslams ir reikšmingiems sprendimams, įskaitant sprendimus dėl: ilgalaikio turto investavimo, perleidimo, nuomos, įkeitimo, hipotekos; kitų ūkio subjektų akcijų įsigijimo arba perleidimo; teisės valdyti ūkio subjekto (subjektų) skyrius perdavimo. Tokią kontrolę gali atlikti ir kitas juridinis asmuo, kurį patį tokiu pačiu būdu kontroliuoja perkančioji organizacija; 2) per paskutinius 3 finansinius metus daugiau kaip 80 procentų kontroliuojamos perkančiosios organizacijos gautų vidutinių pajamų iš pirkimo–pardavimo sutarčių sudaro pajamos, gautos iš sutarčių, sudarytų su kontroliuojančia perkančiąja organizacija ar su juridiniais asmenimis, kuriuos kontroliuoja ta perkančioji organizacija, ir skirtų jos (jų) poreikiams tenkinti ar funkcijoms atlikti. Jeigu kontroliuojama perkančioji organizacija vykdytų veiklą trumpiau kaip 3 finansinius metus, tai atitinkami rezultatai turi būti numatyti pagal jos veiklos planus; 3) kontroliuojamoje perkančiojoje organizacijoje nėra tiesioginio privataus kapitalo dalyvavimo.

Atstovavimas teismuose

2020 m. visi galutiniai (įsiteisėję) teismų sprendimai buvo priimti Tarnybos naudai. Iš jų ir viešojo intereso gynimo byloje, kurioje Tarnyba kreipėsi su ieškiniu į teismą, prašydama pirkimo vykdytojo – Lietuvos automobilių kelių direkcijos prie Susisiekimo ministerijos pirkime *Valstybinės reikšmės krašto kelio Nr. 206 Šilutė–Rusnė ruožo nuo 2,401 iki 7,363 km rekonstravimo ir estakados šio kelio užliejamame ruože (6,190–6,940 km) naujos statybos techninio darbo projekto parengimas, projekto vykdymo priežiūra ir darbų atlikimas* atliktus veiksmus pripažinti prieštaraujančiais imperatyvioms VPĮ normoms. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas tenkino Tarnybos ieškinį ir pirkimo vykdytojui skyrė 95 000 Eur baudą.

27 pav. **Teismuose laimėtų bylų dalis (proc.)**

Vertinimo kriterijaus *Teismuose laimėtų bylų dalis* 2020 m. pasiekta rodiklio reikšmė 100 proc. – visi (4) galutiniai teismų sprendimai priimti Tarnybos naudai.

Nepatikimų tiekėjų ir Melagingą informaciją pateikusių tiekėjų sąrašai

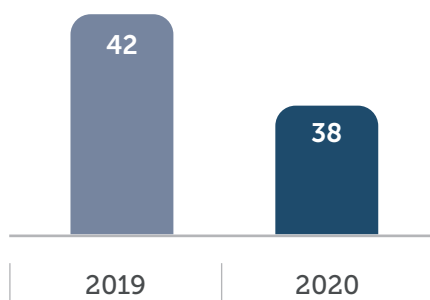
Tarnyba yra atsakinga už Nepatikimų tiekėjų sąrašo ir Melagingą informaciją pateikusių tiekėjų sąrašo administravimą – techninę galimybę pirkimų vykdytojams viešai paskelbti nepatikimus ir melagingą informaciją pateikusius tiekėjus, tačiau už skelbiamos informacijos teisingumą atsakingi patys pirkimų vykdytojai.

PIRKIMŲ VYKDYTOJAI, VADOVAUDAMIESI VPĮ 91 STRAIPSNIO 1 DALIES NUOSTATOMIS, TURI PAREIGĄ PASKELBTI INFORMACIJĄ APIE PIRKIMO SUTARTIES NEĮVYKDYJUSIUS AR NETINKAMAI JĄ ĮVYKDYJUSIUS TIEKĖJUS, TAIP PAT APIE ŪKIO SUBJEKTUS, KURIŲ PAJĖGUMAIS RĖMĖSI TIEKĖJAS IR KURIE SU TIEKĖJU PRISIĖMĖ SOLIDARIĄ ATSAKOMYBĘ UŽ PIRKIMO SUTARTIES ĮVYKDYMĄ, KAI:

- sutartis nutraukta dėl esminio pirkimo sutarties pažeidimo arba buvo priimtas sprendimas, kad tiekėjas pirkimo sutartyje nustatytą esminę pirkimo sutarties sąlygą vykdė su dideliais arba nuolatiniais trūkumais ir dėl to pirkimo vykdytojas pritaikė sutartyje nustatytą sankciją;
- priimtas teismo sprendimas, kuriuo tenkinamas pirkimo vykdytojo reikalavimas atlyginti nuostolius, patirtus dėl to, kad tiekėjas sutartyje nustatytą esminę pirkimo sutarties sąlygą vykdė su dideliais arba nuolatiniais trūkumais.

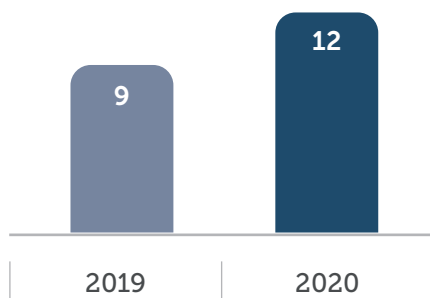
28 pav. Į Nepatikimų tiekėjų sąrašą įtrauktų tiekėjų skaičius

VPĮ atsiradusia galimybe nubausti tiekėją dėl netinkamo sutarties vykdymo naudojamosi vis dažniau, o tai parodo, kad pirkimų vykdytojai, siekdami užtikrinti tinkamą sutarčių vykdymo kontrolę, netoleruoja tiekėjų, kurie nevykdo arba netinkamai vykdo sutartinius įsipareigojimus, nutraukia su jais sutartis ir įvykdo VPĮ įtvirtintą pareigą.

Pažymėtina, kad į Nepatikimų tiekėjų sąrašą tiekėjai įtraukiami 3 metams, todėl šiuo laikotarpiu jie negali dalyvauti viešųjų pirkimų konkursuose. Tai yra viena iš efektyviausių drausminamojo poveikio priemonių sutartinių įsipareigojimų nevykdantiems tiekėjams. 2020 m. nutrauktų sutarčių skaičius, kai tiekėjai buvo įtraukti į Nepatikimų tiekėjų sąrašą, palyginti su 2019 m., sumažėjo nuo 51 iki 43. Į Nepatikimų tiekėjų sąrašus 2019 m. buvo įtraukti 42 tiekėjai, o 2020 m. – 38 tiekėjai. Nepatikimų tiekėjų sąraše yra ir tokių tiekėjų, kuriuos į sąrašą įtraukė keli pirkimų vykdytojai, su tiekėjais buvo nutrauktos kelios jų vykdomos sutartys. Nepatikimų tiekėjų sąrašą galima rasti Tarnybos tinklalapyje adresu [Nepatikimi tiekėjai | Viešųjų pirkimų tarnyba \(lr.lt\)](#).

29 pav. Į Melagingą informaciją pateikusių tiekėjų sąrašą įtrauktų tiekėjų skaičius

Vadovaudamiesi VPĮ 52 straipsnio 1 dalies nuostatomis, pirkimų vykdytojai taip pat turi pareigą išviešinti informaciją apie tiekėją, kuris pirkimo procedūrų vykdymo metu nuslėpė informaciją ar pateikė melagingą informaciją dėl pašalinimo pagrindų nebuvimo ir atitikties kvalifikacijos reikalavimams.

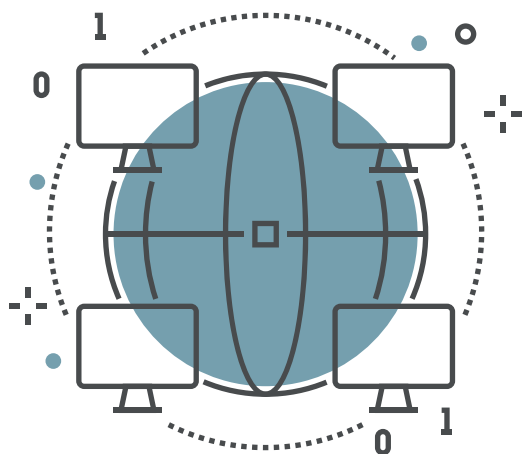
Į Melagingą informaciją pateikusių tiekėjų sąrašą tiekėjai įtraukiami 1 metams. Tiekėjų, kurie buvo įtraukti į Melagingą informaciją pateikusių tiekėjų sąrašus, skaičius 2020 m. padidėjo – buvo įtraukta 12 tiekėjų, o 2019 m. – 9. Melagingą informaciją pateikusių tiekėjų sąrašą galima peržiūrėti Tarnybos tinklalapyje adresu [Melagingą informaciją pateikusių tiekėjų sąrašas | Viešųjų pirkimų tarnyba \(lr.lt\)](#).

Strateginių tikslų įgyvendinimas

Tikslas

**Viešųjų pirkimų skaidrumo ir
procedūrų efektyvumo
didinimas el. priemonėmis**

MODIFIKUOTAS CENTRINIS VIEŠŲJŲ PIRKIMŲ PORTALAS (CVPP):

Į CVP IS įdiegta kelių failų įkėlimo vienu metu funkcija „Drag&Drop“

Praplėstas įkeliamų failų / rinkmenų dydis (iki 2 GB)

Atsirado galimybė tiekėjams atsisiųsti dokumentus vienu failu (zip)

Sukurta integracija su NORIS ir CENTRINE PROJEKTŲ VALDYMO AGENTŪRA leidžia tiesiai CVP IS tikrinti pirkimus, kurie finansuojami ne tik ES lėšomis, bet ir NORIS programa.

2020 m. bendra skelbtų elektroninių pirkimų skaičiaus dalis siekė beveik 100 proc. visų skelbtų pirkimų.

Teigiamo CVP IS vartotojų vertinimo reikšmė siekė:

83%
2020 m.

73%
2019 m.

CVP IS paskelbta 90,9 proc. visų sudarytų sutarčių (2019 m. – 87 proc.).

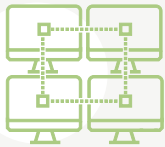
90,9%
2020 m.

87,0%
2019 m.

Atverti COVID-19 sutarčių duomenys, sukurta stebėsenos priemonė

Elektroniniai pirkimai ir informacinės sistemos

Centrinė viešųjų pirkimų informacinė sistema

30 pav. Skelbtų elektroninių pirkimų skaičiaus dalis (proc.)

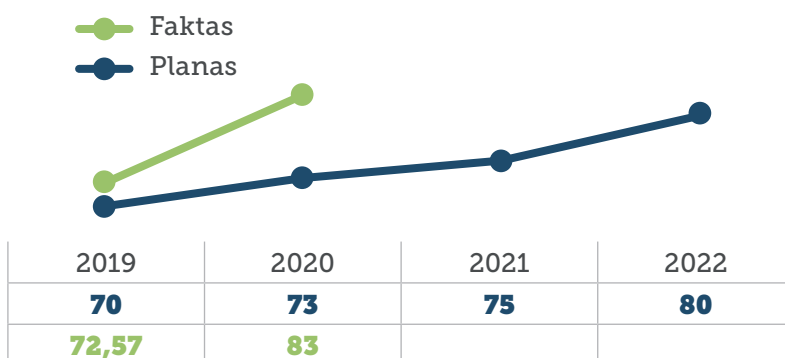

Vadovaujantis VPĮ nuostatomis, pirkimų vykdytojo ir tiekėjo bendravimas bei keitimasis informacija, įskaitant skelbimų apie pirkimą, kvietimų pateikti pasiūlymą ir kitų pirkimo dokumentų, tiekėjų paraiškų, pasiūlymų, sprendinių, projekto konkursų planų ir projektų pateikimą, vyksta remiantis *šiuo įstatymu ir naudojantis CVP IS priemonėmis*. Šių reikalavimų gali būti nesilaikoma tik išimtiniais atvejais.

2020 m. bendra skelbtų elektroninių pirkimų skaičiaus dalis siekė beveik 100 proc. visų skelbtų pirkimų.

Strateginiame veiklos plane numatytiems tikslams pasiekti skirtos programos *Racionalumo ir skaidrumo didinimas viešuosiuose pirkimuose* vienas iš tikslų – viešųjų pirkimų skaidrumo ir procedūrų efektyvumo didinimas el. priemonėmis. Jo įgyvendinimui vertinti taikomas Tarnybos numatytas kriterijus – *Teigiamai CVP IS vertinančių viešųjų pirkimų dalyvių dalis (proc.)*. Vertinimo kriterijaus reikšmė nustatoma pagal viešųjų pirkimų dalyvių apklausos rezultatus. Apklausos duomenys padėjo nustatyti, kaip viešųjų pirkimų dalyviai vertino CVP IS: koks viešųjų pirkimų dalyvių pasitenkinimo lygis CVP IS veikimo greičiu, funkcionalumu, saugumu, kurias sritis reikėtų tobulinti.

31 pav. Teigiamai CVP IS vertinančių viešųjų pirkimų dalyvių dalis (proc.)

Teigiamo CVP IS vartotojų vertinimo reikšmė 2020 m. buvo 83 proc. (planuota 73 proc.). Planuotos reikšmės pasiekimą ir viršijimą lėmė Tarnybos 2020 m. atlikti CVP IS patobulinimai, užtikrinę patogesnę, efektyvesnę sistemos naudotojų darbą.

CVP IS tobulinimas

Tarnyba 2020 m. atliko šiuos CVP IS pakeitimus:

- modifikuotas Centrinis viešųjų pirkimų portalas (CVPP). Praplėstas paieškos filtras, įgyvendinta galimybė atlikti skelbimų paiešką pagal gynybos ir saugumo srities vykdomus pirkimus, galimybė vykdyti paiešką pagal skelbimo numerį;
- įdiegta kelių failų įkėlimo vienu metu funkcija „Drag&Drop“. Ji suteikia galimybę tiekėjams paprasčiau įkelti pirkimo dokumentus į CVP IS. Praplėstas įkeliamų pasiūlymų failų / rinkmenų dydis. Nuo šiol tiekėjai gali kelti rinkmeną / failą, kurios dydis neviršija 2 GB (prieš tai buvo 100 kB);
- suteikta galimybė tiekėjams atsisiųsti dokumentus vienu archyvuotu failu (zip), t. y. nuo šiol tiekėjai gali visus prisegtus pirkimo dokumentus atsisiųsti vieno mygtuko paspaudimu;
- sukurta integracija su NORIS. VšĮ Centrinė projektų valdymo agentūra gali tikrinti pirkimus tiesiai CVP IS, kurie finansuojami ne tik ES lėšomis bet ir NORIS programa;
- patobulinta CVP IS sutarčių posistemė, kuri yra viena iš pagrindinių duomenų šaltinių viešųjų pirkimų analizei atlikti; tuo tikslu sukurti nauji informacijos laukai:
 - CVP IS pirkimo numeris, įvedamas pirkimų vykdytojui viešinant sutartį. Atsirado galimybė susieti sutartį su pirkimu;
 - faktinė sutarties įvykdymo vertė ir data. Faktinės sutarties įvykdymo vertės ir datos nurodymas CVP IS ypač aktualus tuo atveju, kai faktinė sutarties įvykdymo vertė ar data itin skiriasi nuo numatytosios sutarties vertės ir įvykdymo datos;
 - sutarties priskyrimas tiriamai situacijai. Viešinant sutartis, prašoma nurodyti, ar pirkimas susijęs su tam tikra situacija, t. y. su COVID-19 arba su ekonomikos skatinimu, susijusiu su COVID-19 krizės suvaldymu. Papildytas sutarties tipo klasifikatorius: ŽS – žodinė sutartis ir VS – vidaus sandorio sutartis;
 - CVPP sukurta galimybė eksportuoti sutarčių duomenis CSV formatu. Sutarčių skiltyje sudaryta galimybė pavišintų sutarčių duomenis pagal pasirinktus paieškos kriterijus eksportuoti CSV formatu.

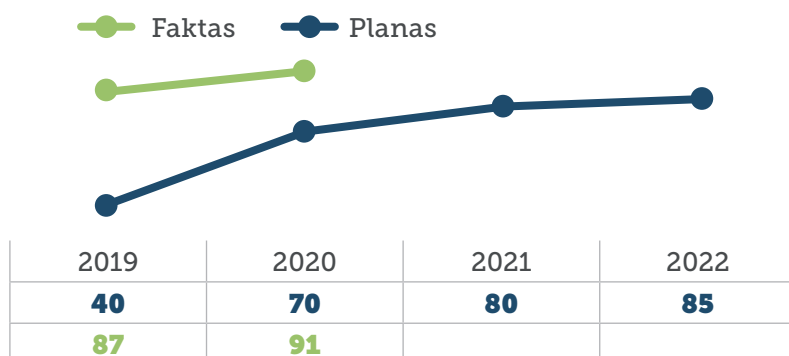
Sutarčių skelbimas CVP IS

Viešųjų pirkimų sutarčių skelbimas CVP IS – svarbi priemonė, siekiant didinti viešųjų pirkimų konkurencingumą, skaidrumą ir racionalų lėšų panaudojimą.

Prievolė pirkimų vykdytojams CVP IS skelbti visas raštu sudarytas sutartis atsirado nuo 2015 m. sausio 1 d., o nuo 2019 m. birželio 11 d. įtvirtinta prievolė skelbti ne tik raštu sudarytas sutartis, bet ir informaciją apie žodines sutartis, jei pasiūlymas buvo pateiktas raštu.

Tarnyba savo Strateginiame veiklos plane yra numačiusi rodiklį *Paskelbtų viešųjų pirkimų sutarčių dalis (proc.)*, leidžiantį įvertinti pirkimų vykdytojų sudarytų ir CVP IS paskelbtų sutarčių santykį.

32 pav. **Paskelbtų viešųjų pirkimų sutarčių dalis (proc.)**

Rodiklio reikšmė 2020 m. buvo pasiekta ir viršyta – CVP IS paskelbta **90,9 proc. visų sudarytų sutarčių** (planuota 70 proc.).

Tarnyba 2020 m. atnaujino **Sudarytų sutarčių tinkamo viešinimo stebėsenos priemonę**¹². Ji sudarė galimybę pirkimų vykdytojams analizuoti ne tik savo organizacijos sudarytų sutarčių paskelbimo CVP IS rodiklį, bet ir palyginti jį su kitų Lietuvos pirkimų vykdytojų rodiklio reikšmėmis. Šią priemonę Tarnyba sukūrė ir naudoja, nuolat atnaujina nuo 2019 m., tad 2020 m. buvo juntama gerokai didesnė pirkimų vykdytojų patirtis viešinant sutartis CVP IS.

Sektorinės viešųjų pirkimų apžvalgos

Sektorinės apžvalgos – viena iš priemonių giliau pažvelgti į vieno ar kito viešųjų pirkimų sektoriaus problemas. 2020 m. Tarnyba atliko dvi sektorines apžvalgas.

Viešinimo ir informavimo paslaugų viešųjų pirkimų 2010–2020 m. apžvalga¹³

2020 m. Tarnyba pristatė pirmąją viešinimo ir informavimo paslaugų pirkimų apžvalgą. Viešinimo ir informavimo paslaugų pirkimams kasmet vidutiniškai išleidžiama 35,3 mln. eurų. Pagrindinę viešinimo ir informavimo paslaugų sektoriaus pirkimų vertės dalį – 67 proc. – sudaro viešinimo paslaugų, t. y. viešųjų ryšių, informacijos skelbimo žiniasklaidos priemonėse, reklamos, rinkodaros ir kt. susijusių paslaugų pirkimai. Todėl apžvalgoje daugiau dėmesio skiriama būtent viešinimo paslaugų sutarčių analizei.

Apžvalga siekia išsamiau paanalizuoti šį viešųjų pirkimų sektorių, didžiausius pirkimų vykdytojus, tiekėjus ir galutinius informavimo kanalus bei pirkimų apimtį dinamiką – kokią įtaką šių paslaugų poreikiui daro šalyje vykstantys įvykiai. Sistemiskai apžvelgus sektorių, nustatyta, kad viešinimo paslaugų pirkimo procedūrų vykdymo rodikliai – kokybės kriterijų taikymo dažnumas, „vieno tiekėjo“ pirkimų dalis – yra geresni už bendrą viešųjų pirkimų vidurkį: konkurencingumas viešinimo paslaugų sektoriuje didesnis nei vidutinis – vidutinis pasiūlymų skaičius šiame sektoriuje siekė 3,4 (bendras Lietuvoje vykdomų pirkimų rodiklis yra 2,4); viešinimo paslaugų pirkimuose „vieno tiekėjo“ pirkimų dalis siekė 45,5 proc. (bendra rodiklio reikšmė yra 55,9 proc.) Dažniau nei visuose pirkimuose buvo pasirenkamas kainos (sąnaudų) ir kokybės santykio ar sąnaudų pasiūlymų vertinimo kriterijus – 57,2 proc. viešinimo paslaugų pirkimų (bendras rodiklis tesiekia 30,6 proc.). Nepaisant dažno kainos (sąnaudų) ir kokybės santykio ar sąnaudų kriterijaus pasirinkimo, šiuose kriterijuose pasigendama: vertinimo tvarka dažnai nepakankamai aiški, o pirkimuose numatyti pasiūlymų vertinimo kriterijai dažnai subjektyvūs, nesusiję su sutarties vykdymu.

¹² <https://vpt.lrv.lt/lt/powerbi/2018-2019-m-sutarciau-viesinimo-stebesena>.

¹³ https://vpt.lrv.lt/uploads/vpt/documents/files/Viesinimo_ir_informavimo_paslaugu_pirkimu_apzvalga.pdf.

Pastebima, kad viešinimo pirkimų sutartyse stinga informacijos apie tai, kas dalyvavo vykdant sutartį, už kias tiksliai paslaugas konkrečioje sutartyje buvo sumokėta. Tačiau 2019–2020 m. laikotarpiu pastebimas teigiamas pokytis išnagrinėjus didžiausias su viešinimo agentūromis sudarytas sutartis, nustatyta, kad tiekėjai nurodo informaciją apie galutinius viešinimo kanalus, dažnu atveju buvo galima tiksliai nustatyti, kaip sutartyje pasiskirsto lėšos tarp skirtingų sutarties veiklų.

Tarnyba parengė patogesnę viešinimo paslaugų analizės priemonę ir atvėrė viešinimo paslaugų sutarčių duomenis. Naudojantis priemone, pasirinkus norimus atrankos kriterijus, galima analizuoti 2010–2020 m. laikotarpio¹⁴ viešinimo ir informavimo paslaugų pirkimus pagal norimus pirkimų vykdytojus, tiekėjus.

Viešųjų pirkimų sutartys, skirtos kovai su COVID-19¹⁵

2020 m. birželį Tarnyba pristatė COVID-19 pirkimų, vykdytų 2020 m. sausio–gegužės mėnesiais, ataskaitą, kurioje apžvelgiamos sutartys asmens apsaugos priemonėms bei transportavimo paslaugoms įsigyti, sutarčių sudarymo ypatumai pandemijos laikotarpiu.

Kovojant su koronavirusu, apsaugos priemonėms įsigyti sudaryta daugiau nei 84 mln. Eur vertės sutarčių. Būtinųjų prekių pirkimus iš viso vykdė 288 pirkimų vykdytojai, iš jų – 10 pirkimų vykdytojų teko 80 proc. visų sudarytų sutarčių vertės. Didžiausias pirkimo vykdytojas pagal pirkimo sutarčių vertes analizuojamuoju laikotarpiu buvo Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos Ekstremalių sveikatai situacijų centras, sutarčių sudaręs beveik už 39 mln. Eur (46 proc. visų sudarytų sutarčių vertės). Sudaryta 1 241 sutartis su 342 Lietuvos bei užsienio šalių tiekėjais. 10 didžiausios vertės sutarčių siekė beveik pusę – 48,9 proc. – visų (1 241) sudarytų sutarčių vertės. Nors didžioji sutarčių dalis (pagal skaičių) buvo sudaryta su Lietuvos tiekėjais (98 proc.), sutarčių, sudarytų su užsienio tiekėjais, vertė siekė apie 45 proc. visų sutarčių vertės. Didžiausias tiekėjas – Kinijos įmonė „Harbin Shangyang Trading Co., Ltd“, su kuria sudaryta 28 mln. Eur vertės sutarčių, antroji sąrašė pagal sutarčių vertes – Lietuvos įmonė UAB „Essmedi“, su kuria sudaryta kiek daugiau nei 4 mln. Eur vertės sutarčių.

Tarnybos vertinimu, efektyvesnę tiekėjų atranką koronaviruso ar kitos priežasties sukeltos krizės laikotarpiu galėtų užtikrinti atvirai prieinama tiekėjų duomenų bazė ar sąrašai, į kuriuos tiekėjų įmonės galėtų registruotis nurodydamos siūlomas prekes, paslaugas ar darbus ir maksimalius turimus jų kiekius.

Apžvelgdama išryškėjusius pirkimų vykdymo trūkumus, Tarnyba rekomendavo neatidėliojant vykdyti skelbiamus viešuosius pirkimus, esant poreikiui, sudaryti preliminarines sutartis rengiantis galinčiai kilti kitai COVID-19 bangai. Tarnyba ragino centralizuoti pirkimų vykdymą, konsoliduojant organizacijų poreikius ir sutelkiant pirkimų vykdytojų kompetencijas, pagal galimybes kaupti galimai prireksiančių priemonių rezervą valstybės, savivaldybių lygmenimis. Nors rezervo kaupimas, priežiūra bei apsauga turi savo kainą, skubos tvarka vykdomi pirkimai įsigyjamų prekių kainą išaugina ne ką mažiau, o gaunamų priemonių kokybę tokiu atveju užtikrinti būna itin sunku.

2020 m. pabaigoje Tarnyba atnaujino kovai su COVID-19 skirtų sutarčių apžvalgą¹⁶ ir palygino 2020 m. pirmojo ir antrojo pusmečių rezultatus

Analizės rezultatai parodė, jog kovos su COVID-19 sutartyse matyti teigiamų pokyčių. Pirkimų vykdytojai labiau planavo, daugiau išnaudojo galimybes sudaryti preliminarines sutartis, daugiau pirkė centralizuotai. 2020 m. antrąjį pusmetį, palyginti su pirmuoju pusmečiu, preliminarinių sutarčių vertės dalis augo nuo 1 iki 53 proc., jų skaičius – nuo 3 iki 9 procentų. 2020 m. antrąjį pusmetį 10 proc. mažėjo tiekėjų, su kuriais sutartys sudaromos pirmą kartą, t. y. naujų, anksčiau niekada nedalyvavusių viešuosiuose pirkimuose tiekėjų. 2020 m.

¹⁴ <https://vpt.lrv.lt/lt/statistika-ir-analize/sutarciau-duomenys>.

¹⁵ https://vpt.lrv.lt/uploads/vpt/documents/files/Viesuju_pirkimu_kovai_su_COVID-19_apzvalga.pdf.

¹⁶ Ši apžvalga bus paskelbta Tarnybos tinklalapyje, skiltyje Statistika ir analizė / Apžvalgos/.

antrąjį pusmetį, palyginti su pirmuoju, su užsienio šalių tiekėjais sudarytų sutarčių vertės dalis mažėjo nuo 36 iki 15 procentų. 2020 m. pirmąjį pusmetį 83 proc. visų su užsienio šalių tiekėjais sudarytų sutarčių vertės sudarė sutartys su Kinijos tiekėjais, 2020 m. antrąjį pusmetį – 93 proc. sutarčių vertės su Estijos tiekėjais.

Mažėjo sutarčių, sudarytų įvykdžius neskelbiamus pirkimus: skaičiaus dalis 2020 m. antrąjį pusmetį, palyginti su pirmuoju, sumažėjo nuo 73 iki 40 proc., vertės dalis mažėjo nuo 93 iki 10 procentų. Sutarčių, sudarytų įvykdžius pirkimus ne CVP IS priemonėmis, skaičius mažėjo nuo 63 iki 33 proc., vertė – nuo 84 iki 5 procentų. Vidutinė kovai su COVID-19 sudarytų sutarčių pavišimo CVP IS trukmė sutrumpėjo nuo vidutiniškai 24 iki 19 dienų.

Tarnyba nuo COVID-19 krizės pradžios atlieka sutarčių kovai su COVID-19 stebėseną

Stebėseną nuolat atnaujinama pagal CVP IS pirkimų vykdytojų paskelbtus sutarčių duomenis. Patogiu naudotojui formatu duomenys skelbiami Tarnybos tinklalapyje¹⁷.

Čia pateikiami analizės duomenys apie asmens apsaugos priemonių kovai su COVID-19 sutartis, testų, reagentų bei priemonių klinikiniams tyrimams atlikti įsigijimo sutartis, transportavimo paslaugų, kitų su COVID-19 susijusių prekių ir paslaugų (apgyvendinimo, maitinimo, mokymų, informacijos viešinimo ir kt. prekių ir paslaugų) sutartis.

Lietuvos sprendimas dėl COVID-19 sutarčių duomenų atvėrimo buvo pastebėtas, įvertintas ir minimas kaip geroji praktika tokių svarbių tarptautinių organizacijų kaip Europos Komisija, EBPO ir „Open Contracting Partnership“. Lietuvos ekspertai buvo kviečiami su kitomis ES šalimis pasidalinti COVID-19 sutarčių atvėrimo gerąja patirtimi. Vienoje iš „Financial Times Intelligent Business“ forumo sesijų¹⁸ Tarnybos iniciatyva buvo nominuota kategorijoje *Intelligent Contracting*¹⁹.

¹⁷ <https://vpt.lrv.lt/lt/priemones-kovai-su-covid-19>.

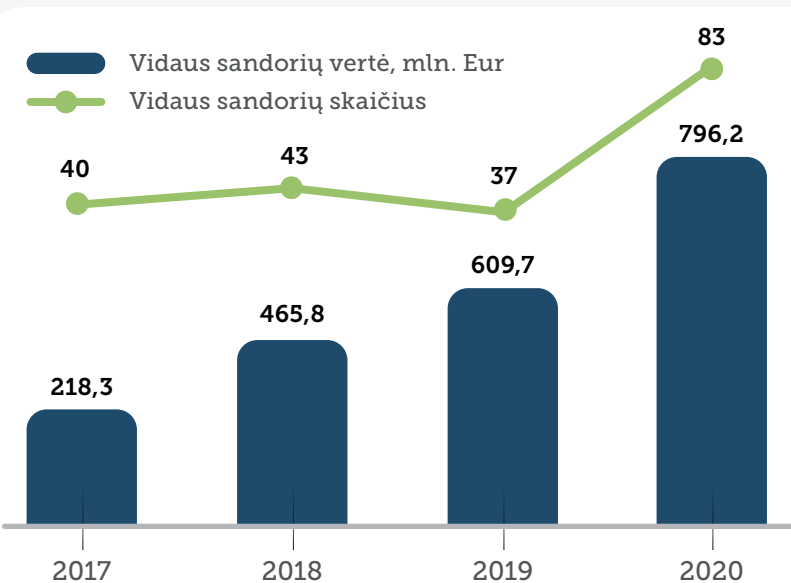
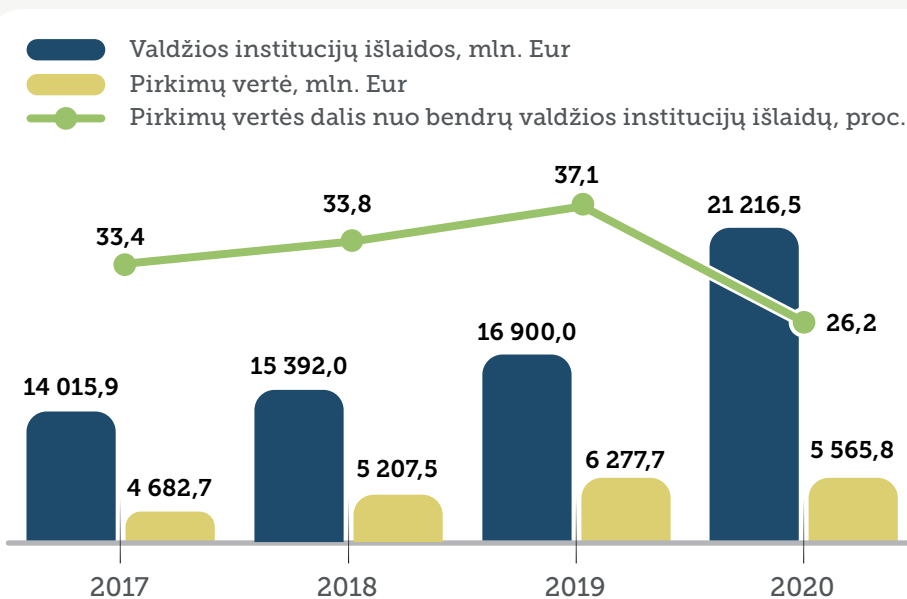
¹⁸ <https://intelligentbusiness.live.ft.com/agenda>.

¹⁹ VPT iniciatyva atverti COVID-19 sutarčių duomenis pastebima ir tarptautinėje bendruomenėje | Viešųjų pirkimų tarnyba (lrv.lt).

A PRIEDAS. Viešųjų pirkimų sistemos efektyvumo stebėsenos rodikliai 2017–2020 m.

Rodiklio pavadinimas	Trumpas rodiklio aprašymas	Rodiklio apskaičiavimo aprašymas ir duomenų šaltinis, kuriuo remiamasi nustatant rodiklio reikšmes	Reikšmė																									
Bendra pirkimų metu sudarytų sutarčių vertė	Rodiklis parodo pirkimų metu sudaromų sutarčių vertę (mln. Eur)	Rodiklis apskaičiuojamas pagal sudarytų sutarčių vertę 1. CVP IS (pirkimų procedūrų ir metinės pirkimų ataskaitos). 2. VšĮ CPO LT metinė pirkimų ataskaita (https://goo.gl/RFxVwQ). 3. Kitų centrinių perkančiųjų organizacijų (CPO) pateikti duomenys.	Tarptautiniai pirkimai Mažos vertės pirkimai Supaprastinti pirkimai vykdyti pagal Viešųjų pirkimų įstatymo 25 str. 3 ir 4 d. Supaprastinti pirkimai Iš viso <table><thead><tr><th>Metai</th><th>Tarptautiniai pirkimai</th><th>Mažos vertės pirkimai</th><th>Supaprastinti pirkimai</th><th>Iš viso</th></tr></thead><tbody><tr><td>2017</td><td>2 447,2</td><td>897,9</td><td>1 327,5</td><td>4 682,7</td></tr><tr><td>2018</td><td>2 593,7</td><td>944,0</td><td>1 660,7</td><td>5 207,5</td></tr><tr><td>2019</td><td>3 878,4</td><td>906,1</td><td>1 477,2</td><td>6 277,7</td></tr><tr><td>2020</td><td>2 928,7</td><td>995,7</td><td>1 622,2</td><td>5 565,8</td></tr></tbody></table>	Metai	Tarptautiniai pirkimai	Mažos vertės pirkimai	Supaprastinti pirkimai	Iš viso	2017	2 447,2	897,9	1 327,5	4 682,7	2018	2 593,7	944,0	1 660,7	5 207,5	2019	3 878,4	906,1	1 477,2	6 277,7	2020	2 928,7	995,7	1 622,2	5 565,8
Metai	Tarptautiniai pirkimai	Mažos vertės pirkimai	Supaprastinti pirkimai	Iš viso																								
2017	2 447,2	897,9	1 327,5	4 682,7																								
2018	2 593,7	944,0	1 660,7	5 207,5																								
2019	3 878,4	906,1	1 477,2	6 277,7																								
2020	2 928,7	995,7	1 622,2	5 565,8																								

Bendras įvykusių pirkimų skaičius	Rodiklis parodo įvykusių pirkimų skaičių	Rodiklis apskaičiuojamas pagal pirkimo unikalų Nr. ir pagal pirkimų metinėse ataskaitose teikiamus mažos vertės pirkimų duomenis 1. CVP IS (pirkimų procedūrų ir metinės pirkimų ataskaitos).2. VšĮ CPO LT metinė pirkimų ataskaita (https://goo.gl/RFxVwQ).3. Kitų centrinių perkančiųjų organizacijų (CPO) pateikti duomenys.	Mažos vertės pirkimų skaičius Tarptautinių ir supaprastintų pirkimų skaičius <table><thead><tr><th>Metai</th><th>Mažos vertės pirkimų skaičius</th><th>Tarptautinių ir supaprastintų pirkimų skaičius</th></tr></thead><tbody><tr><td>2017</td><td>949 415</td><td>9 172</td></tr><tr><td>2018</td><td>880 428</td><td>7 999</td></tr><tr><td>2019</td><td>966 461</td><td>8 594</td></tr><tr><td>2020</td><td>847 979</td><td>9 441</td></tr></tbody></table>	Metai	Mažos vertės pirkimų skaičius	Tarptautinių ir supaprastintų pirkimų skaičius	2017	949 415	9 172	2018	880 428	7 999	2019	966 461	8 594	2020	847 979	9 441
Metai	Mažos vertės pirkimų skaičius	Tarptautinių ir supaprastintų pirkimų skaičius																
2017	949 415	9 172																
2018	880 428	7 999																
2019	966 461	8 594																
2020	847 979	9 441																
Bendras tarptautinių ir supaprastintų pirkimų metu sudarytų sutarčių skaičius (be CPO užsakymų ir be mažos vertės pirkimų)	Rodiklis parodo pirkimų metu sudaromų sutarčių skaičių	Rodiklis apskaičiuojamas pagal sudarytų sutarčių skaičių 1. CVP IS (pirkimų procedūrų ataskaitos).	Sudarytų sutarčių skaičius <table><thead><tr><th>Metai</th><th>Sudarytų sutarčių skaičius</th></tr></thead><tbody><tr><td>2017</td><td>18 784</td></tr><tr><td>2018</td><td>17 115</td></tr><tr><td>2019</td><td>17 844</td></tr><tr><td>2020</td><td>19 701</td></tr></tbody></table>	Metai	Sudarytų sutarčių skaičius	2017	18 784	2018	17 115	2019	17 844	2020	19 701					
Metai	Sudarytų sutarčių skaičius																	
2017	18 784																	
2018	17 115																	
2019	17 844																	
2020	19 701																	

Vidaus sandorių vertė ir skaičius	Rodiklis parodo vidaus sandorių sutarčių vertę (mln. Eur) ir sudarytų vidaus sandorių sutarčių skaičių	Rodiklis apskaičiuojamas pagal sudarytų vidaus sandorių sutarčių vertę ir skaičių 1. CVP IS (metinės pirkimų ataskaitos).	Legend: Vidaus sandorių vertė, mln. EurVidaus sandorių skaičius <table><tr><th>Metai</th><th>Vidaus sandorių vertė, mln. Eur</th><th>Vidaus sandorių skaičius</th></tr><tr><td>2017</td><td>218,3</td><td>40</td></tr><tr><td>2018</td><td>465,8</td><td>43</td></tr><tr><td>2019</td><td>609,7</td><td>37</td></tr><tr><td>2020</td><td>796,2</td><td>83</td></tr></table>	Metai	Vidaus sandorių vertė, mln. Eur	Vidaus sandorių skaičius	2017	218,3	40	2018	465,8	43	2019	609,7	37	2020	796,2	83					
Metai	Vidaus sandorių vertė, mln. Eur	Vidaus sandorių skaičius																					
2017	218,3	40																					
2018	465,8	43																					
2019	609,7	37																					
2020	796,2	83																					
Procentinė pirkimų vertės dalis nuo bendrų valdžios sektoriaus išlaidų	Rodiklis parodo, kokią dalį valdžios institucijų išlaidų sudaro bendra pirkimų vertė	Rodiklis apskaičiuojamas bendrą įvykusių pirkimų vertę lyginant su valdžios sektoriaus išlaidomis 1. CVP IS (pirkimų procedūrų ir pirkimų ataskaitos). 2. VšĮ CPO LT metinė pirkimų ataskaita (https://goo.gl/RfXVwQ). 3. Kitų centrinių perkančiųjų organizacijų (CPO) pateikti duomenys. 4. Statistikos departamento rodiklių duomenų bazė (https://goo.gl/W1KN77).	Legend: Valdžios institucijų išlaidos, mln. EurPirkimų vertė, mln. EurPirkimų vertės dalis nuo bendrų valdžios institucijų išlaidų, proc. <table><tr><th>Metai</th><th>Valdžios institucijų išlaidos, mln. Eur</th><th>Pirkimų vertė, mln. Eur</th><th>Pirkimų vertės dalis nuo bendrų valdžios institucijų išlaidų, proc.</th></tr><tr><td>2017</td><td>14 015,9</td><td>4 682,7</td><td>33,4</td></tr><tr><td>2018</td><td>15 392,0</td><td>5 207,5</td><td>33,8</td></tr><tr><td>2019</td><td>16 900,0</td><td>6 277,7</td><td>37,1</td></tr><tr><td>2020</td><td>21 216,5</td><td>5 565,8</td><td>26,2</td></tr></table>	Metai	Valdžios institucijų išlaidos, mln. Eur	Pirkimų vertė, mln. Eur	Pirkimų vertės dalis nuo bendrų valdžios institucijų išlaidų, proc.	2017	14 015,9	4 682,7	33,4	2018	15 392,0	5 207,5	33,8	2019	16 900,0	6 277,7	37,1	2020	21 216,5	5 565,8	26,2
Metai	Valdžios institucijų išlaidos, mln. Eur	Pirkimų vertė, mln. Eur	Pirkimų vertės dalis nuo bendrų valdžios institucijų išlaidų, proc.																				
2017	14 015,9	4 682,7	33,4																				
2018	15 392,0	5 207,5	33,8																				
2019	16 900,0	6 277,7	37,1																				
2020	21 216,5	5 565,8	26,2																				

Procentinė pirkimų vertės dalis, skaičiuojant nuo BVP	Rodiklis parodo, kokią dalį šalies BVP sudaro bendra pirkimų vertė	Rodiklis apskaičiuojamas bendrą įvykusių pirkimų vertę lyginant su šalies BVP 1. CVP IS (pirkimų procedūrų ir pirkimų ataskaitos). 2. VšĮ CPO LT metinė pirkimų ataskaita (https://goo.gl/RfXVwQ). 3. Kitų centrinių perkančiųjų organizacijų (CPO) pateikti duomenys. 4. Statistikos departamento rodiklių duomenų bazė, (2021-03-03 duomenimis)(https://goo.gl/W1KN77).	■ BVP, mln. Eur ■ Pirkimų vertė, mln. Eur —●— Pirkimų vertės dalis nuo BVP, proc. <table border="1"> <thead> <tr> <th>Metai</th> <th>BVP, mln. Eur</th> <th>Pirkimų vertė, mln. Eur</th> <th>Pirkimų vertės dalis nuo BVP, proc.</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2017</td> <td>42 269,3</td> <td>4 682,7</td> <td>11,1</td> </tr> <tr> <td>2018</td> <td>45 491,0</td> <td>5 207,5</td> <td>11,4</td> </tr> <tr> <td>2019</td> <td>48 797,4</td> <td>6 277,7</td> <td>12,9</td> </tr> <tr> <td>2020</td> <td>48 794,1</td> <td>5 565,8</td> <td>11,4</td> </tr> </tbody> </table>	Metai	BVP, mln. Eur	Pirkimų vertė, mln. Eur	Pirkimų vertės dalis nuo BVP, proc.	2017	42 269,3	4 682,7	11,1	2018	45 491,0	5 207,5	11,4	2019	48 797,4	6 277,7	12,9	2020	48 794,1	5 565,8	11,4
Metai	BVP, mln. Eur	Pirkimų vertė, mln. Eur	Pirkimų vertės dalis nuo BVP, proc.																				
2017	42 269,3	4 682,7	11,1																				
2018	45 491,0	5 207,5	11,4																				
2019	48 797,4	6 277,7	12,9																				
2020	48 794,1	5 565,8	11,4																				
Procentinė sutarčių, sudarytų konkurencingais pirkimo būdais, vertės dalis nuo bendros pirkimų vertės	Rodiklis parodo viešai skelbiamų pirkimų vertę rinkos dalyviams. Didesnė rodiklio reikšmė rodo, kad pasiūlymus pirkimuose galėjo pateikti daugiau tiekėjų. Taip pat parodo didesnę pirkimų skaidrumą, nes apie daugiau pirkimų buvo paskelbta viešai	Rodiklis apskaičiuojamas pagal pirkimo procedūrų tipą kaip paskelbtų pirkimo procedūrų santykis su visomis įvykusiomis procedūromis (tarptautiniai ir supaprastinti pirkimai) 1. CVP IS (pirkimų procedūrų ataskaitos). 2. VšĮ CPO LT metinė pirkimų ataskaita (https://goo.gl/RfXVwQ). 3. Kitų centrinių perkančiųjų organizacijų (CPO) pateikti duomenys.	■ Sutarčių, sudarytų konkurencingais pirkimo būdais, vertė, mln. Eur ■ Bendra sudarytų sutarčių vertė, mln. Eur —●— Sutarčių, sudarytų konkurencingais pirkimo būdais, vertės dalis nuo bendros sutarčių vertės, proc. <table border="1"> <thead> <tr> <th>Metai</th> <th>Sutarčių, sudarytų konkurencingais pirkimo būdais, mln. Eur</th> <th>Bendra sudarytų sutarčių vertė, mln. Eur</th> <th>Sutarčių, sudarytų konkurencingais pirkimo būdais, vertės dalis nuo bendros sutarčių vertės, proc.</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2017</td> <td>3 654,6</td> <td>3 774,7</td> <td>96,8</td> </tr> <tr> <td>2018</td> <td>4 168,8</td> <td>4 254,4</td> <td>98,0</td> </tr> <tr> <td>2019</td> <td>5 214,4</td> <td>5 355,6</td> <td>97,4</td> </tr> <tr> <td>2020</td> <td>4 324,5</td> <td>4 550,9</td> <td>95,0</td> </tr> </tbody> </table>	Metai	Sutarčių, sudarytų konkurencingais pirkimo būdais, mln. Eur	Bendra sudarytų sutarčių vertė, mln. Eur	Sutarčių, sudarytų konkurencingais pirkimo būdais, vertės dalis nuo bendros sutarčių vertės, proc.	2017	3 654,6	3 774,7	96,8	2018	4 168,8	4 254,4	98,0	2019	5 214,4	5 355,6	97,4	2020	4 324,5	4 550,9	95,0
Metai	Sutarčių, sudarytų konkurencingais pirkimo būdais, mln. Eur	Bendra sudarytų sutarčių vertė, mln. Eur	Sutarčių, sudarytų konkurencingais pirkimo būdais, vertės dalis nuo bendros sutarčių vertės, proc.																				
2017	3 654,6	3 774,7	96,8																				
2018	4 168,8	4 254,4	98,0																				
2019	5 214,4	5 355,6	97,4																				
2020	4 324,5	4 550,9	95,0																				

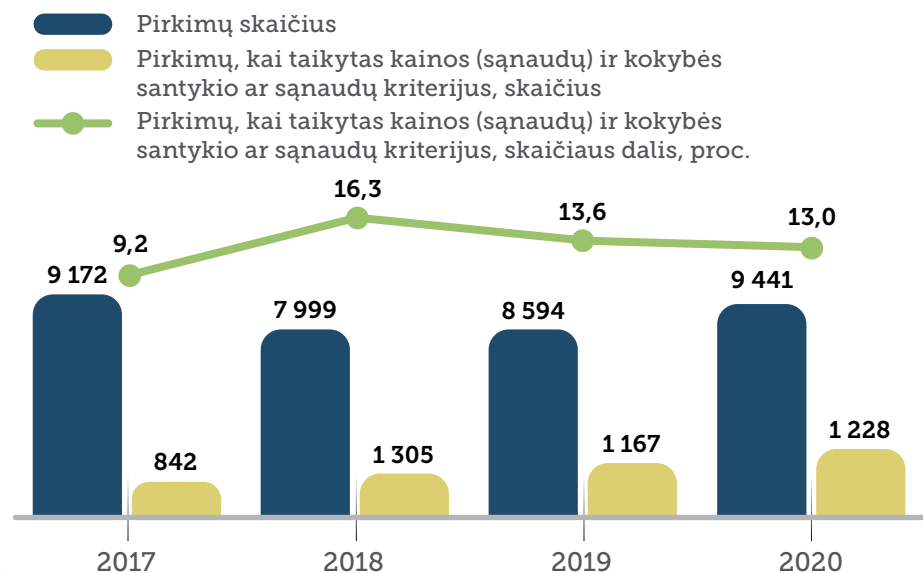
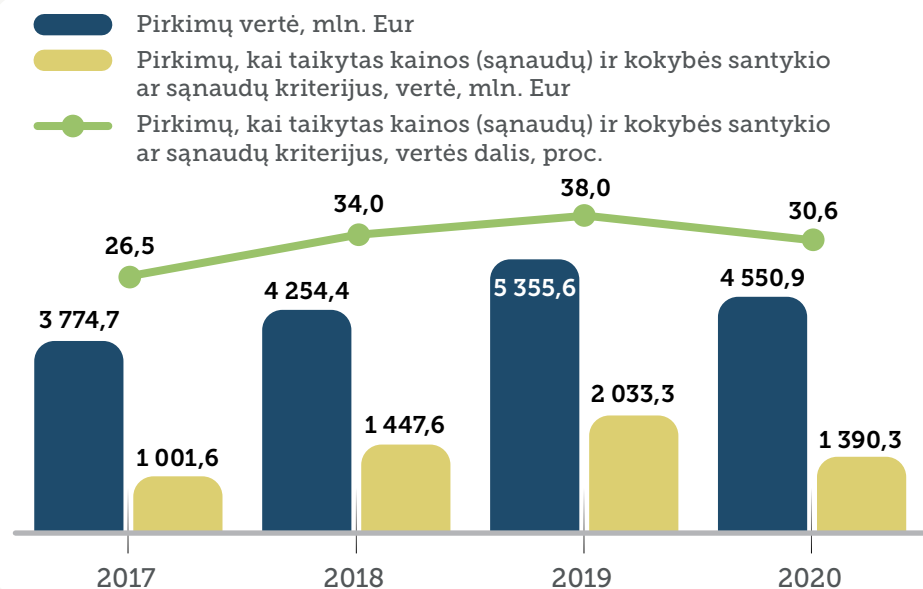
Įvykusių pirkimo procedūrų procentinė dalis	Rodiklis parodo, kokia dalis pirkimų pasibaigia sėkmingai, t. y. sudarius pirkimo-pardavimo sutartis	Rodiklis apskaičiuojamas pagal pirkimo procedūrų pabaigos tipą kaip pirkimo procedūrų, kurios pasibaigė sudarius sutartį, santykis su visais įvykusiais ir neįvykusiais pirkimais (tarptautiniai ir supaprastinti pirkimai) 1. CVP IS (pirkimų procedūrų ataskaitos).2. VšĮ CPO LT metinė pirkimų ataskaita (https://goo.gl/RFxVwQ).3. Kitų centrinių perkančiųjų organizacijų (CPO) pateikti duomenys.	Įvykusių pirkimų skaičius Neįvykusių pirkimų skaičius Sėkmingų pirkimų dalis, proc. <table><thead><tr><th>Metai</th><th>Įvykusių pirkimų skaičius</th><th>Neįvykusių pirkimų skaičius</th><th>Sėkmingų pirkimų dalis, proc.</th></tr></thead><tbody><tr><td>2017</td><td>9 172</td><td>1 289</td><td>87,7</td></tr><tr><td>2018</td><td>7 999</td><td>1 784</td><td>81,8</td></tr><tr><td>2019</td><td>8 594</td><td>2 346</td><td>78,6</td></tr><tr><td>2020</td><td>9 441</td><td>2 728</td><td>77,6</td></tr></tbody></table>	Metai	Įvykusių pirkimų skaičius	Neįvykusių pirkimų skaičius	Sėkmingų pirkimų dalis, proc.	2017	9 172	1 289	87,7	2018	7 999	1 784	81,8	2019	8 594	2 346	78,6	2020	9 441	2 728	77,6					
Metai	Įvykusių pirkimų skaičius	Neįvykusių pirkimų skaičius	Sėkmingų pirkimų dalis, proc.																									
2017	9 172	1 289	87,7																									
2018	7 999	1 784	81,8																									
2019	8 594	2 346	78,6																									
2020	9 441	2 728	77,6																									
Apskųstų pirkimų procentinė dalis	Rodiklis parodo, kokia pirkimų vertės bei skaičiaus dalis kasmet apskundžiama, t. y. pateikiama pretenzija pirkimų vykdytoji ar ieškinys teismui	Rodiklis apskaičiuojamas apskųstų pirkimų skaičių bei vertę lyginant su visais įvykusiais pirkimais pagal skaičių ir vertę. Laikoma, kad pirkimas buvo apskųstas, jei pirkimo procedūrų ataskaitoje pažymima, jog pirkimas (tarptautiniai ir supaprastinti pirkimai) sulaukė tiekėjo pretenzijos arba buvo pateiktas ieškinys teismui 1. CVP IS (pirkimų procedūrų ataskaitos).2. VšĮ CPO LT metinė pirkimų ataskaita (https://goo.gl/RFxVwQ).3. Kitų centrinių perkančiųjų organizacijų (CPO) pateikti duomenys.	Pirkimų, dėl kurių buvo pateiktas ieškinys teismui, vertės dalis, proc. Pirkimų, dėl kurių buvo gauta tiekėjų pretenzija, vertės dalis, proc. Pirkimų, dėl kurių buvo pateiktas ieškinys teismui, skaičiaus dalis, proc. Pirkimų, dėl kurių buvo gauta tiekėjų pretenzija, skaičiaus dalis, proc. <table><thead><tr><th>Metai</th><th>Pirkimų, dėl kurių buvo pateiktas ieškinys teismui, vertės dalis, proc.</th><th>Pirkimų, dėl kurių buvo gauta tiekėjų pretenzija, vertės dalis, proc.</th><th>Pirkimų, dėl kurių buvo pateiktas ieškinys teismui, skaičiaus dalis, proc.</th><th>Pirkimų, dėl kurių buvo gauta tiekėjų pretenzija, skaičiaus dalis, proc.</th></tr></thead><tbody><tr><td>2017</td><td>15,0</td><td>41,5</td><td>3,8</td><td>11,7</td></tr><tr><td>2018</td><td>12,0</td><td>40,9</td><td>1,5</td><td>15,1</td></tr><tr><td>2019</td><td>16,1</td><td>38,3</td><td>1,2</td><td>14,5</td></tr><tr><td>2020</td><td>5,9</td><td>28,4</td><td>1,0</td><td>13,7</td></tr></tbody></table>	Metai	Pirkimų, dėl kurių buvo pateiktas ieškinys teismui, vertės dalis, proc.	Pirkimų, dėl kurių buvo gauta tiekėjų pretenzija, vertės dalis, proc.	Pirkimų, dėl kurių buvo pateiktas ieškinys teismui, skaičiaus dalis, proc.	Pirkimų, dėl kurių buvo gauta tiekėjų pretenzija, skaičiaus dalis, proc.	2017	15,0	41,5	3,8	11,7	2018	12,0	40,9	1,5	15,1	2019	16,1	38,3	1,2	14,5	2020	5,9	28,4	1,0	13,7
Metai	Pirkimų, dėl kurių buvo pateiktas ieškinys teismui, vertės dalis, proc.	Pirkimų, dėl kurių buvo gauta tiekėjų pretenzija, vertės dalis, proc.	Pirkimų, dėl kurių buvo pateiktas ieškinys teismui, skaičiaus dalis, proc.	Pirkimų, dėl kurių buvo gauta tiekėjų pretenzija, skaičiaus dalis, proc.																								
2017	15,0	41,5	3,8	11,7																								
2018	12,0	40,9	1,5	15,1																								
2019	16,1	38,3	1,2	14,5																								
2020	5,9	28,4	1,0	13,7																								

Procentinė pirkimų, kuriems taikytas kainos (sąnaudų) ir kokybės santykio ar sąnaudų kriterijus, apimties (vertės, skaičiaus) dalis nuo visų pirkimų vertės apimties

Rodiklis parodo, kokią dalį visų pirkimų sudaro pirkimai, kuriems taikytas kainos (sąnaudų) ir kokybės santykio ar sąnaudų kriterijus. Didesnė rodiklio reikšmė parodo, kad orientuojamasi į tam tikrus siektinus kriterijus, t. y. kokybę, naudą, aplinkos apsaugą ir t. t.

Rodiklis apskaičiuojamas pagal pirkime taikytą pasiūlymų vertinimo kriterijų kaip pirkimų, kuriems taikytas kainos (sąnaudų) ir kokybės santykio ar sąnaudų kriterijus, vertės (skaičiaus) santykis su visų įvykusių pirkimų verte (skaičiumi) (tarptautiniai ir supaprastinti pirkimai)

1. CVP IS (pirkimų procedūrų ataskaitos).
2. VšĮ CPO LT metinė pirkimų ataskaita (<https://goo.gl/RFxVwQ>).
3. Kitų centrinių perkančiųjų organizacijų (CPO) pateikti duomenys.

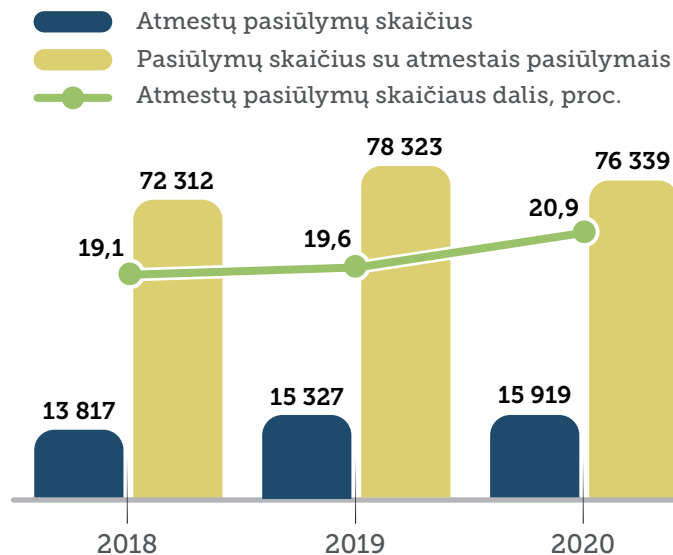

Atmestų pasiūlymų skaičiaus procentinė dalis

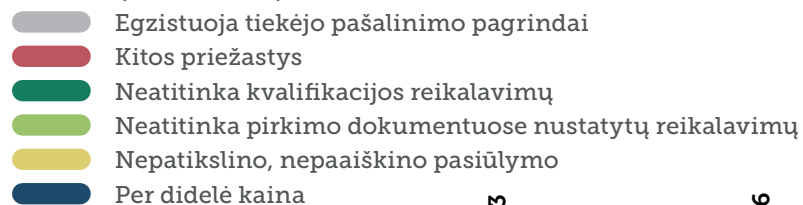
Rodiklis parodo, kokia dalis pasiūlymų buvo atmesta nuo visų pasiūlymų (su atmestais pasiūlymais)

Rodiklis apskaičiuojamas pagal pateiktų pasiūlymų skaičių iš pirkimų procedūrų ataskaitų pasiūlymų. Skaičiuojama tarptautiniams ir supaprastintiems pirkimams (be mažos vertės pirkimų)

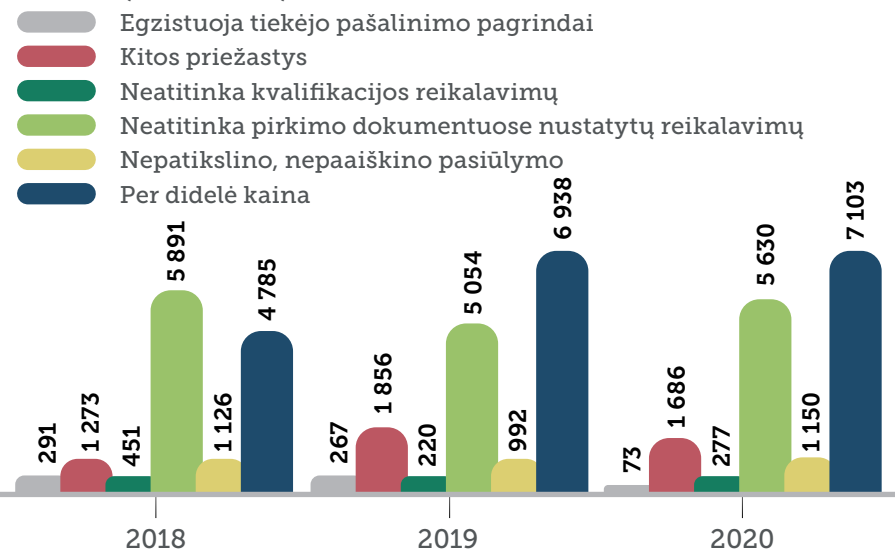
1. CVP IS (pirkimų procedūrų ataskaitos).

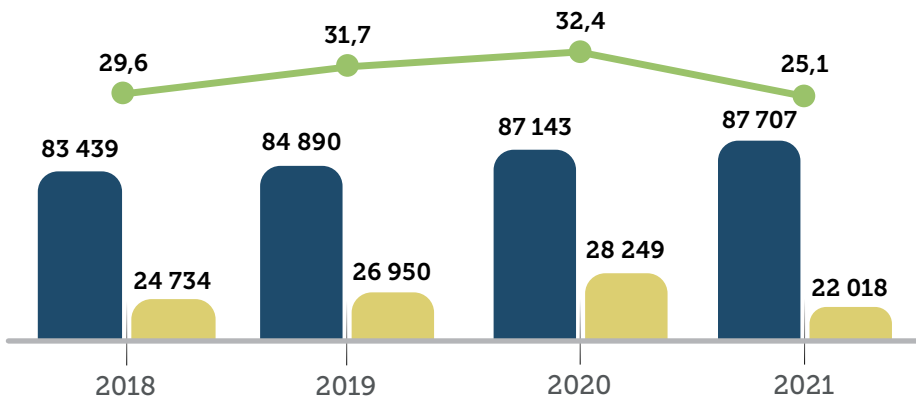
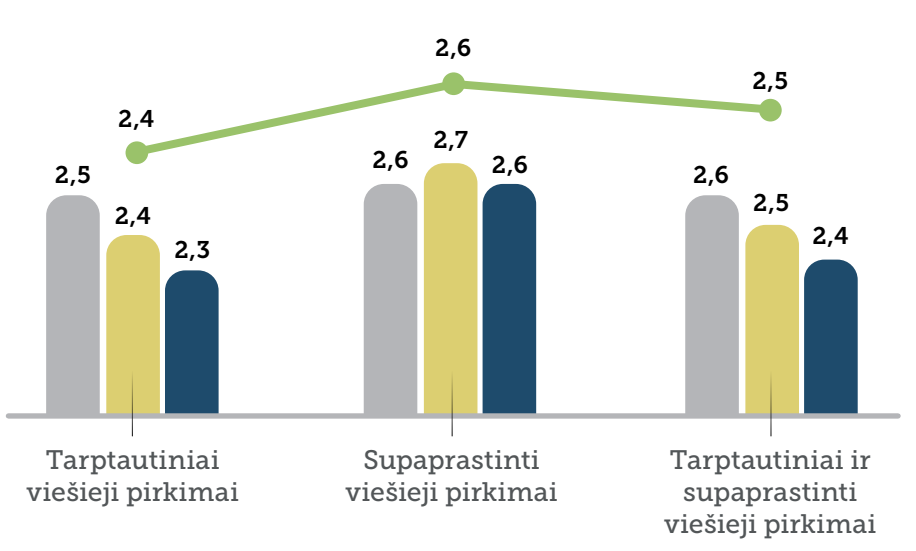

ATMESTŲ PASIŪLYMŲ SKAIČIAUS PASISKIRSTYMAS, PROC.

ATMESTŲ PASIŪLYMŲ SKAIČIUS

Procentinė CVP IS registruotų tiekėjų skaičiaus dalis nuo bendro tiekėjų skaičiaus šalyje	Rodiklis parodo, kokia dalis Lietuvoje veikiančių įmonių dalyvauja pirkimuose. Didesnė rodiklio reikšmė rodo geresnį verslo įsitraukimą į viešojo sektoriaus organizuojamus pirkimus, o tai savo ruožtu lemia didesnę konkurenciją ir racionalesnę valstybės lėšų panaudojimą	Rodiklis apskaičiuojamas lyginant metų pradžioje Lietuvoje veikiančių įmonių skaičių (be viešojo sektoriaus) su CVP IS metų pradžioje registruotais Lietuvos tiekėjais. Lyginami skaičiai neapima fizinių asmenų, ūkininkų, antstolių ir advokatų kontorų 1. CVP IS (užsiregistravusių Lietuvos tiekėjų sąrašas).2. Statistikos departamento rodiklių duomenų bazė (2021-01-25 duomenimis) (https://goo.gl/W1KN77).	Lietuvoje veikiančių įmonių skaičius CVP IS registruotų Lietuvos tiekėjų skaičius CVP IS registruotų tiekėjų skaičiaus dalis nuo bendro Lietuvos įmonių skaičiaus, proc. <table><thead><tr><th>Metai</th><th>Lietuvoje veikiančių įmonių skaičius</th><th>CVP IS registruotų Lietuvos tiekėjų skaičius</th><th>CVP IS registruotų tiekėjų skaičiaus dalis nuo bendro Lietuvos įmonių skaičiaus, proc.</th></tr></thead><tbody><tr><td>2018</td><td>83 439</td><td>24 734</td><td>29,6</td></tr><tr><td>2019</td><td>84 890</td><td>26 950</td><td>31,7</td></tr><tr><td>2020</td><td>87 143</td><td>28 249</td><td>32,4</td></tr><tr><td>2021</td><td>87 707</td><td>22 018</td><td>25,1</td></tr></tbody></table>	Metai	Lietuvoje veikiančių įmonių skaičius	CVP IS registruotų Lietuvos tiekėjų skaičius	CVP IS registruotų tiekėjų skaičiaus dalis nuo bendro Lietuvos įmonių skaičiaus, proc.	2018	83 439	24 734	29,6	2019	84 890	26 950	31,7	2020	87 143	28 249	32,4	2021	87 707	22 018	25,1
Metai	Lietuvoje veikiančių įmonių skaičius	CVP IS registruotų Lietuvos tiekėjų skaičius	CVP IS registruotų tiekėjų skaičiaus dalis nuo bendro Lietuvos įmonių skaičiaus, proc.																				
2018	83 439	24 734	29,6																				
2019	84 890	26 950	31,7																				
2020	87 143	28 249	32,4																				
2021	87 707	22 018	25,1																				
Vidutinis pasiūlymų skaičius tarptautiniuose ir supaprastintuose pirkimuose pagal pirkimo būdus (be pirkimų, kurie vykdyti siekiant sudaryti preliminarįsias sutartis)	Rodiklis parodo konkurencingumą pirkimuose	Rodiklis apskaičiuojamas pagal pateiktų pasiūlymų skaičių (su atmestais pasiūlymais) iš pirkimų procedūrų ataskaitų pasiūlymų (kiekvienai pirkimo objekto daliai eilės neįtraukiant atmestų pasiūlymų) 1. CVP IS (pirkimų procedūrų ataskaitos).	2018 2019 2020 Vidutiniškai <table><thead><tr><th>Pirkimo būdas</th><th>2018</th><th>2019</th><th>2020</th><th>Vidutiniškai</th></tr></thead><tbody><tr><td>Tarptautiniai viešieji pirkimai</td><td>2,5</td><td>2,4</td><td>2,3</td><td>2,4</td></tr><tr><td>Supaprastinti viešieji pirkimai</td><td>2,6</td><td>2,7</td><td>2,6</td><td>2,6</td></tr><tr><td>Tarptautiniai ir supaprastinti viešieji pirkimai</td><td>2,6</td><td>2,5</td><td>2,4</td><td>2,5</td></tr></tbody></table>	Pirkimo būdas	2018	2019	2020	Vidutiniškai	Tarptautiniai viešieji pirkimai	2,5	2,4	2,3	2,4	Supaprastinti viešieji pirkimai	2,6	2,7	2,6	2,6	Tarptautiniai ir supaprastinti viešieji pirkimai	2,6	2,5	2,4	2,5
Pirkimo būdas	2018	2019	2020	Vidutiniškai																			
Tarptautiniai viešieji pirkimai	2,5	2,4	2,3	2,4																			
Supaprastinti viešieji pirkimai	2,6	2,7	2,6	2,6																			
Tarptautiniai ir supaprastinti viešieji pirkimai	2,6	2,5	2,4	2,5																			

Žaliųjų pirkimų, kai buvo perkami produktai, kurių pirkimams taikytini aplinkos apsaugos kriterijai, iš sąrašo, apimties (vertės ir skaičiaus) dalis²⁰	Rodiklis parodo, kokia dalis pirkimų, kai perkami produktai, kurių pirkimams taikytini aplinkos apsaugos kriterijai, iš sąrašo, atliekami „žaliai“. Didesnė rodiklio reikšmė rodo pirkimų vykdytojų pastangas prisidėti prie skatinimo kurti kuo daugiau aplinkai palankių produktų	Rodiklis apskaičiuojamas lyginant bendrą žaliųjų pirkimų, kai buvo perkami produktai, kurių pirkimams taikytini aplinkos apsaugos kriterijai, iš sąrašo, vertę (skaičių) su bendra pirkimų, kai buvo perkami produktai, kurių pirkimams taikytini aplinkos apsaugos kriterijai, iš sąrašo, verte (skaičiumi) (tarptautiniai ir supaprastinti pirkimai) 1. CVP IS (pirkimų procedūrų ataskaitos). 2. VšĮ CPO LT metinė pirkimų ataskaita (https://goo.gl/RFXVwQ). 3. Kitų centrinių perkančiųjų organizacijų (CPO) pateikti duomenys.	Žaliųjų pirkimų, kai buvo perkami produktai, kurių pirkimams taikytini aplinkos apsaugos kriterijai, iš sąrašo, vertė, mln. Eur Bendra pirkimų, kai buvo perkami produktai, kurių pirkimams taikytini aplinkos apsaugos kriterijai, iš sąrašo, vertė, mln. Eur Žaliųjų pirkimų vertės dalis, proc. <table border="1"> <thead> <tr> <th>Metai</th> <th>Žaliųjų pirkimų vertė (mln. Eur)</th> <th>Bendros pirkimų vertė (mln. Eur)</th> <th>Žaliųjų pirkimų vertės dalis (proc.)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2017</td> <td>274,7</td> <td>1 440,8</td> <td>19,1</td> </tr> <tr> <td>2018</td> <td>158,4</td> <td>1 705,2</td> <td>9,3</td> </tr> <tr> <td>2019</td> <td>164,8</td> <td>2 287,2</td> <td>7,2</td> </tr> <tr> <td>2020</td> <td>199,5</td> <td>2 088,8</td> <td>9,6</td> </tr> </tbody> </table>	Metai	Žaliųjų pirkimų vertė (mln. Eur)	Bendros pirkimų vertė (mln. Eur)	Žaliųjų pirkimų vertės dalis (proc.)	2017	274,7	1 440,8	19,1	2018	158,4	1 705,2	9,3	2019	164,8	2 287,2	7,2	2020	199,5	2 088,8	9,6
Metai	Žaliųjų pirkimų vertė (mln. Eur)	Bendros pirkimų vertė (mln. Eur)	Žaliųjų pirkimų vertės dalis (proc.)																				
2017	274,7	1 440,8	19,1																				
2018	158,4	1 705,2	9,3																				
2019	164,8	2 287,2	7,2																				
2020	199,5	2 088,8	9,6																				
			Žaliųjų pirkimų, kai buvo perkami produktai, kurių pirkimams taikytini aplinkos apsaugos kriterijai, iš sąrašo, skaičius Bendras pirkimų, kai buvo perkami produktai, kurių pirkimams taikytini aplinkos apsaugos kriterijai, iš sąrašo, skaičius Žaliųjų pirkimų skaičiaus dalis, proc. <table border="1"> <thead> <tr> <th>Metai</th> <th>Žaliųjų pirkimų skaičius</th> <th>Bendros pirkimų skaičius</th> <th>Žaliųjų pirkimų skaičiaus dalis (proc.)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2017</td> <td>296</td> <td>2 616</td> <td>11,3</td> </tr> <tr> <td>2018</td> <td>172</td> <td>2 454</td> <td>7,0</td> </tr> <tr> <td>2019</td> <td>156</td> <td>2 709</td> <td>5,8</td> </tr> <tr> <td>2020</td> <td>171</td> <td>3 103</td> <td>5,5</td> </tr> </tbody> </table>	Metai	Žaliųjų pirkimų skaičius	Bendros pirkimų skaičius	Žaliųjų pirkimų skaičiaus dalis (proc.)	2017	296	2 616	11,3	2018	172	2 454	7,0	2019	156	2 709	5,8	2020	171	3 103	5,5
Metai	Žaliųjų pirkimų skaičius	Bendros pirkimų skaičius	Žaliųjų pirkimų skaičiaus dalis (proc.)																				
2017	296	2 616	11,3																				
2018	172	2 454	7,0																				
2019	156	2 709	5,8																				
2020	171	3 103	5,5																				

²⁰ Siektina rodiklio reikšmė nustatyta Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu Nr. 1133 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 8 d. nutarimo Nr. 804 „Dėl nacionalinės žaliųjų pirkimų įgyvendinimo programos patvirtinimo“ ir jį keitusių nutarimų pripažinimo netekusiais galios“, 125 Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. liepos 21 d. nutarimo Nr. 1133 „Dėl Lietuvos Respublikos... (lrs.lt).

„Vieno tiekėjo“ pirkimai (be pirkimų, kurie vykdyti siekiant sudaryti preliminarįsias sutartis)	Rodiklis parodo pirkimų dalį, kai konkurse dalyvavęs vienintelis tiekėjas neturėjo konkurencijos	Rodiklis apskaičiuojamas pagal pateiktų pasiūlymų skaičių iš pirkimų procedūrų ataskaitų pasiūlymų (kiekvienai pirkimo objekto daliai atskirai) eilės su atmestais pasiūlymais ir neįtraukiant atmestų pasiūlymų. Skaičiuojama tarptautiniams ir supaprastintiems pirkimams (be mažos vertės pirkimų)	— „Vieno tiekėjo“ pirkimų (su atmestais pasiūlymais), CVP IS duomenimis, dalis, proc. <table><thead><tr><th>Metai</th><th>Dalis, proc.</th></tr></thead><tbody><tr><td>2018</td><td>37,1</td></tr><tr><td>2019</td><td>38,7</td></tr><tr><td>2020</td><td>40,5</td></tr><tr><td>Vidutiniškai</td><td>38,8</td></tr></tbody></table>	Metai	Dalis, proc.	2018	37,1	2019	38,7	2020	40,5	Vidutiniškai	38,8		
Metai	Dalis, proc.														
2018	37,1														
2019	38,7														
2020	40,5														
Vidutiniškai	38,8														
	1. CVP IS (pirkimų procedūrų ataskaitos).		— „Vieno tiekėjo“ pirkimų (be atmestų pasiūlymų), CVP IS duomenimis, dalis, proc. <table><thead><tr><th>Metai</th><th>Dalis, proc.</th></tr></thead><tbody><tr><td>2017</td><td>46,2</td></tr><tr><td>2018</td><td>51,0</td></tr><tr><td>2019</td><td>53,0</td></tr><tr><td>2020</td><td>55,9</td></tr><tr><td>Vidutiniškai</td><td>51,5</td></tr></tbody></table>	Metai	Dalis, proc.	2017	46,2	2018	51,0	2019	53,0	2020	55,9	Vidutiniškai	51,5
Metai	Dalis, proc.														
2017	46,2														
2018	51,0														
2019	53,0														
2020	55,9														
Vidutiniškai	51,5														

Vidutinė tarptautinių ir supaprastintų pirkimų procedūrų trukmė pagal pirkimo būdus

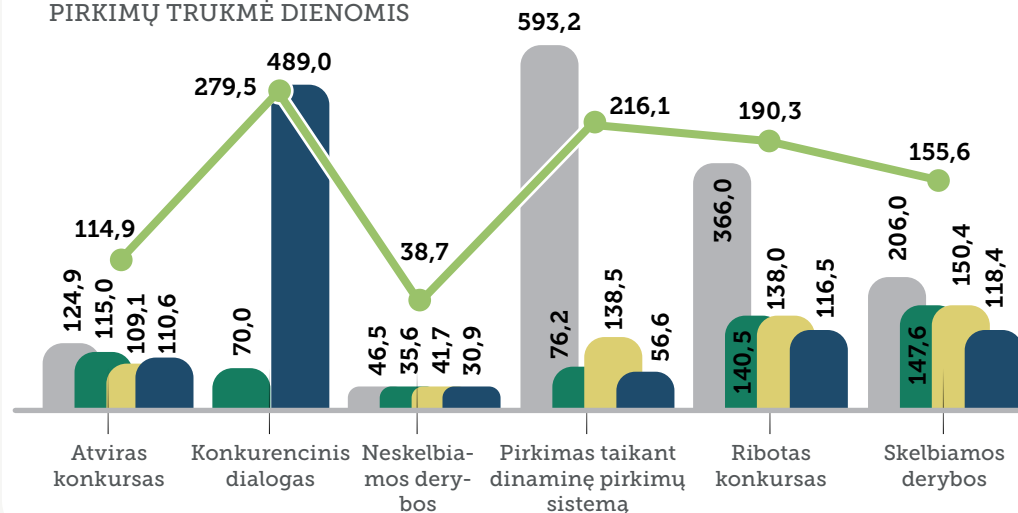
Rodiklis parodo pirkimų procedūrų trukmę

Rodiklis apskaičiuojamas, pirkimo procedūrų trukmę nustatant kaip skirtumą tarp skelbimo apie pirkimą paskelbimo datos (jei pirkimas neskelbtas – pagal kvietimo pateikti pasiūlymus išsiuntimo datos) ir sutarties sudarymo datos, dienomis

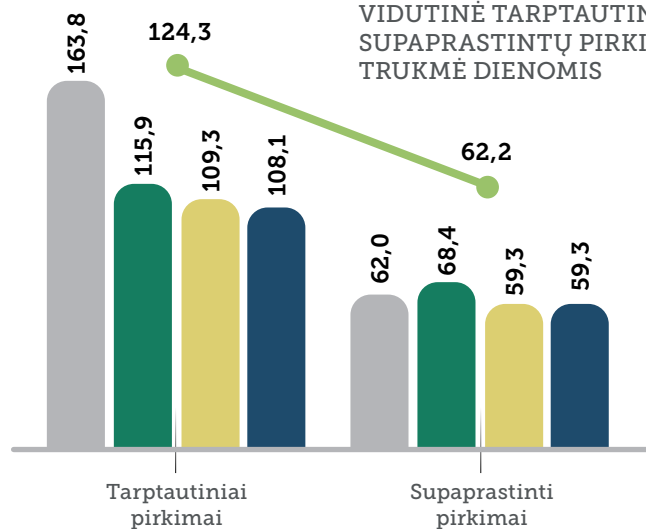
1. CVP IS (pirkimų procedūrų ataskaitos).

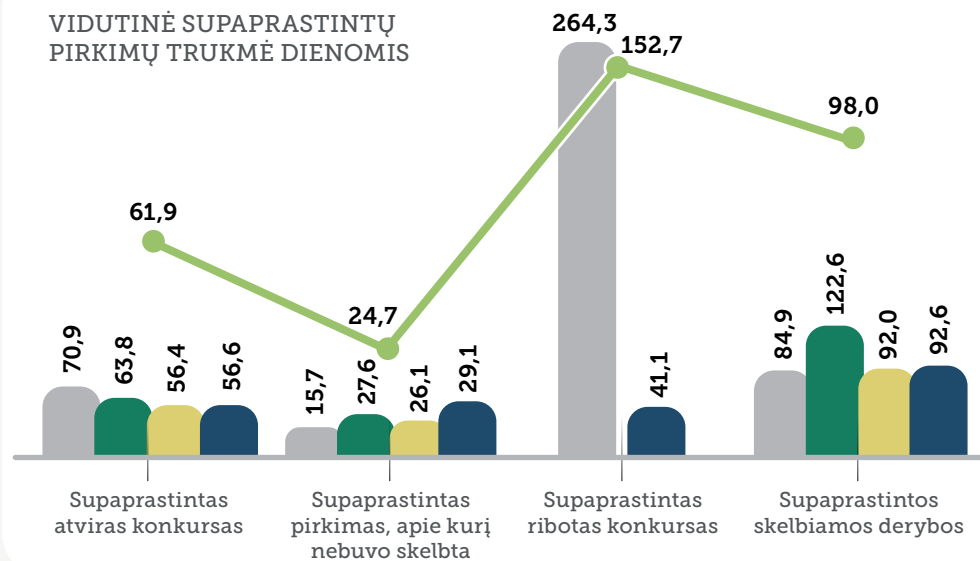
VIDUTINĖ TARPTAUTINIŲ PIRKIMŲ TRUKMĖ DIENOMIS

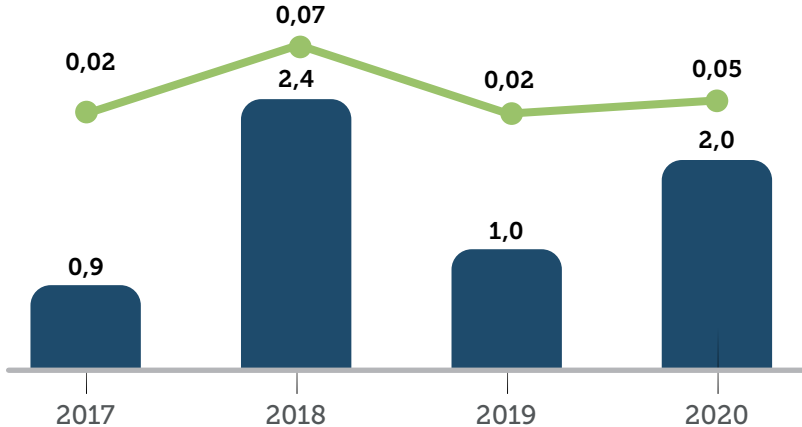
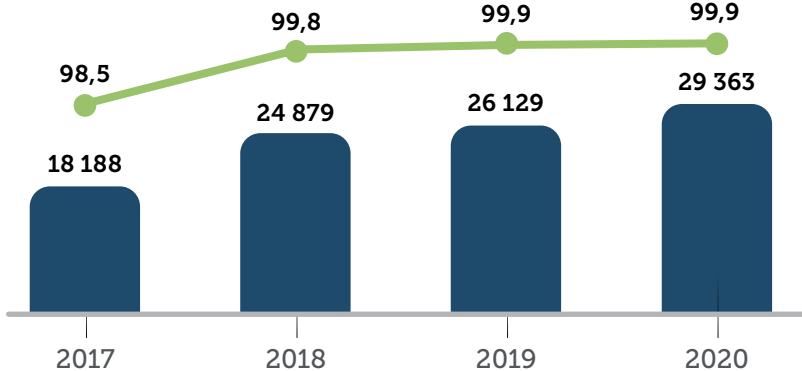

VIDUTINĖ TARPTAUTINIŲ IR SUPAPRASTINTŲ PIRKIMŲ TRUKMĖ DIENOMIS

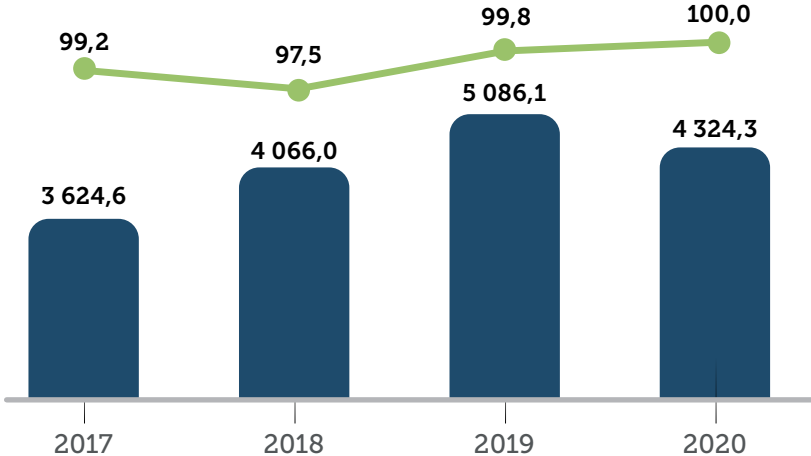
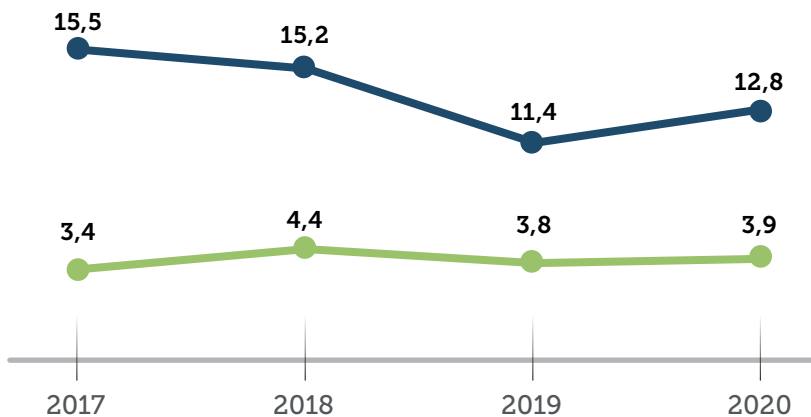

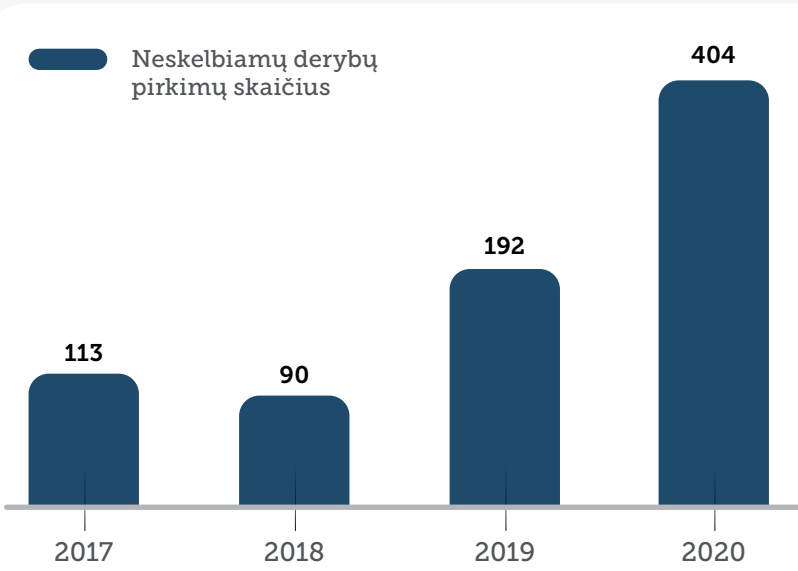
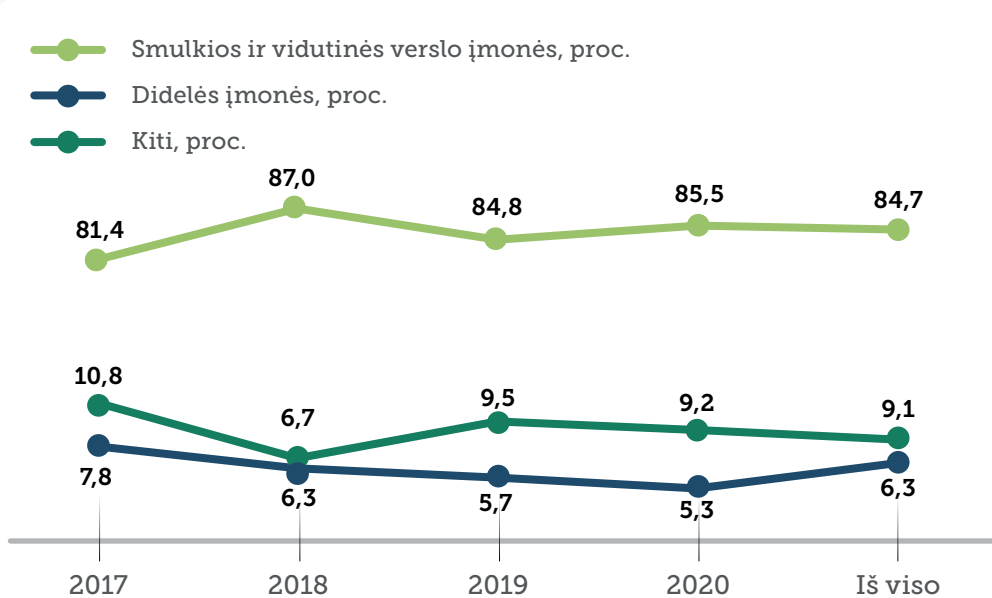
VIDUTINĖ SUPAPRASTINTŲ PIRKIMŲ TRUKMĖ DIENOMIS

Inovatyvių pirkimų vertės dalis²¹	Rodiklis parodo, kokią dalį inovatyvių pirkimų vertę sudaro nuo visų vykdytų pirkimų vertės. Didesnė rodiklio reikšmė parodo dažnesnį inovacijų panaudojimą viešajame sektoriuje	Rodiklis apskaičiuojamas lyginant bendrą inovatyvių pirkimų vertę su bendra pirkimų verte (tarptautiniai ir supaprastinti pirkimai) 1. CVP IS (pirkimų procedūrų ataskaitos). 2. VšĮ CPO LT metinė pirkimų ataskaita (https://goo.gl/RFxVwQ). 3. Kitų centrinių perkančiųjų organizacijų (CPO) pateikti duomenys.	Inovatyvių pirkimų vertė, mln. Eur Inovatyvių pirkimų vertės dalis nuo bendros pirkimų vertės, proc. <table><thead><tr><th>Metai</th><th>Inovatyvių pirkimų vertė, mln. Eur</th><th>Inovatyvių pirkimų vertės dalis nuo bendros pirkimų vertės, proc.</th></tr></thead><tbody><tr><td>2017</td><td>0,9</td><td>0,02</td></tr><tr><td>2018</td><td>2,4</td><td>0,07</td></tr><tr><td>2019</td><td>1,0</td><td>0,02</td></tr><tr><td>2020</td><td>2,0</td><td>0,05</td></tr></tbody></table>	Metai	Inovatyvių pirkimų vertė, mln. Eur	Inovatyvių pirkimų vertės dalis nuo bendros pirkimų vertės, proc.	2017	0,9	0,02	2018	2,4	0,07	2019	1,0	0,02	2020	2,0	0,05
Metai	Inovatyvių pirkimų vertė, mln. Eur	Inovatyvių pirkimų vertės dalis nuo bendros pirkimų vertės, proc.																
2017	0,9	0,02																
2018	2,4	0,07																
2019	1,0	0,02																
2020	2,0	0,05																
Procentinė el. pirkimų skaičiaus dalis	Rodiklis parodo skelbiamų elektroninių pirkimų skaičiaus dalį nuo bendro skelbiamų pirkimų skaičiaus	Rodiklis apskaičiuojamas iš skelbimų apie pirkimą kaip elektroninių skelbiamų pirkimų skaičiaus ir bendro skelbiamų pirkimų skaičiaus santykis 1. CTM duomenys.	Skelbtų elektroninių pirkimų skaičius Skelbtų elektroninių pirkimų skaičius, proc. <table><thead><tr><th>Metai</th><th>Skelbtų elektroninių pirkimų skaičius</th><th>Skelbtų elektroninių pirkimų skaičius, proc.</th></tr></thead><tbody><tr><td>2017</td><td>18 188</td><td>98,5</td></tr><tr><td>2018</td><td>24 879</td><td>99,8</td></tr><tr><td>2019</td><td>26 129</td><td>99,9</td></tr><tr><td>2020</td><td>29 363</td><td>99,9</td></tr></tbody></table>	Metai	Skelbtų elektroninių pirkimų skaičius	Skelbtų elektroninių pirkimų skaičius, proc.	2017	18 188	98,5	2018	24 879	99,8	2019	26 129	99,9	2020	29 363	99,9
Metai	Skelbtų elektroninių pirkimų skaičius	Skelbtų elektroninių pirkimų skaičius, proc.																
2017	18 188	98,5																
2018	24 879	99,8																
2019	26 129	99,9																
2020	29 363	99,9																

21 Siektina rodiklio reikšmė nustatyta Lietuvos inovacijų plėtros 2014–2020 metų programoje, 1281 Dėl Lietuvos inovacijų plėtros 2014–2020 metų programos patvirtinimo (lrs.lt).

Procentinė el. pirkimų vertės dalis	Rodiklis parodo skelbiamų elektroninių pirkimų vertės dalį nuo bendros skelbiamų pirkimų vertės	Rodiklis apskaičiuojamas iš skelbimų apie pirkimą kaip elektroninių skelbiamų pirkimų vertės ir bendros skelbiamų pirkimų vertės santykis 1. CVP IS (skelbimai apie pirkimus, pirkimų procedūrų ataskaitos). 2. CTM duomenys.	Skelbtų elektroninių pirkimų vertė, mln. Eur Skelbtų elektroninių pirkimų vertė, proc. <table><thead><tr><th>Metai</th><th>Skelbtų elektroninių pirkimų vertė, mln. Eur</th><th>Skelbtų elektroninių pirkimų vertė, proc.</th></tr></thead><tbody><tr><td>2017</td><td>3 624,6</td><td>99,2</td></tr><tr><td>2018</td><td>4 066,0</td><td>97,5</td></tr><tr><td>2019</td><td>5 086,1</td><td>99,8</td></tr><tr><td>2020</td><td>4 324,3</td><td>100,0</td></tr></tbody></table>	Metai	Skelbtų elektroninių pirkimų vertė, mln. Eur	Skelbtų elektroninių pirkimų vertė, proc.	2017	3 624,6	99,2	2018	4 066,0	97,5	2019	5 086,1	99,8	2020	4 324,3	100,0
Metai	Skelbtų elektroninių pirkimų vertė, mln. Eur	Skelbtų elektroninių pirkimų vertė, proc.																
2017	3 624,6	99,2																
2018	4 066,0	97,5																
2019	5 086,1	99,8																
2020	4 324,3	100,0																
Centralizuotų pirkimų dalis nuo visų tarptautinių ir supaprastintų pirkimų	Rodiklis parodo kokią dalį centralizuoti pirkimai užima (pagal vertę ir pagal skaičių) tarptautiniuose ir supaprastintuose pirkimuose	Rodiklis apskaičiuojamas pirkimų, kuriems nurodytas centralizuoto pirkimo kriterijus, santykiu su visais įvykusiais pirkimais (pagal vertę ir pagal skaičių) tarptautiniuose ir supaprastintuose pirkimuose 1. CVP IS (pirkimų procedūrų ataskaitos). 2. VšĮ CPO LT metinė pirkimų ataskaita (https://goo.gl/RFxVwQ). 3. Kitų centrinių perkančiųjų organizacijų (CPO) pateikti duomenys.	Centralizuotų pirkimų vertės dalis, proc. Centralizuotų pirkimų skaičiaus dalis, proc. <table><thead><tr><th>Metai</th><th>Centralizuotų pirkimų vertės dalis, proc.</th><th>Centralizuotų pirkimų skaičiaus dalis, proc.</th></tr></thead><tbody><tr><td>2017</td><td>15,5</td><td>3,4</td></tr><tr><td>2018</td><td>15,2</td><td>4,4</td></tr><tr><td>2019</td><td>11,4</td><td>3,8</td></tr><tr><td>2020</td><td>12,8</td><td>3,9</td></tr></tbody></table>	Metai	Centralizuotų pirkimų vertės dalis, proc.	Centralizuotų pirkimų skaičiaus dalis, proc.	2017	15,5	3,4	2018	15,2	4,4	2019	11,4	3,8	2020	12,8	3,9
Metai	Centralizuotų pirkimų vertės dalis, proc.	Centralizuotų pirkimų skaičiaus dalis, proc.																
2017	15,5	3,4																
2018	15,2	4,4																
2019	11,4	3,8																
2020	12,8	3,9																

Neskelbiamų tarptautinės vertės derybų pirkimų skaičius	Rodiklis parodo neskelbiamų tarptautinės vertės derybų pirkimų skaičiaus dinamiką	Rodiklis apskaičiuojamas iš tarptautinių pirkimų procedūrų ataskaitų, imant pagal neskelbiamų derybų pirkimo būdą 1. CVP IS (pirkimų procedūrų ataskaitos). 2. VšĮ CPO LT metinė pirkimų ataskaita (https://goo.gl/RFxVwQ). 3. Kitų centrinių perkančiųjų organizacijų (cpo) pateikti duomenys.	Neskelbiamų derybų pirkimų skaičius <table><thead><tr><th>Metai</th><th>Skaičius</th></tr></thead><tbody><tr><td>2017</td><td>113</td></tr><tr><td>2018</td><td>90</td></tr><tr><td>2019</td><td>192</td></tr><tr><td>2020</td><td>404</td></tr></tbody></table>	Metai	Skaičius	2017	113	2018	90	2019	192	2020	404														
Metai	Skaičius																										
2017	113																										
2018	90																										
2019	192																										
2020	404																										
Smulgiojo ir vidutinio verslo įmonių laimėjimas	Rodiklis parodo, kokią procentinę dalį sudaro pirkimuose laimėjęs smulgiojo ir vidutinio verslo įmonės	Rodiklis apskaičiuojamas iš pirkimų (tarptautinių ir supaprastintų pirkimų) procedūrų ataskaitų, imant sutartis sudariusias įmones ir priskiriant atitinkamai kategorijai: atsižvelgiama į įmonės darbuotojų skaičių, įmonės metinių pajamų dydį ir pajamų balanse nurodytą turto vertę 1. CVP IS (pirkimų procedūrų ataskaitos). 2. VšĮ CPO LT metinė pirkimų ataskaita (https://goo.gl/RFxVwQ). 3. Kitų centrinių perkančiųjų organizacijų (CPO) pateikti duomenys. 4. Lietuvos statistikos departamento pateikti duomenys apie įmonių dydį.	Smulkios ir vidutinės verslo įmonės, proc. Didelės įmonės, proc. Kiti, proc. <table><thead><tr><th>Metai</th><th>Smulkios ir vidutinės verslo įmonės, proc.</th><th>Didelės įmonės, proc.</th><th>Kiti, proc.</th></tr></thead><tbody><tr><td>2017</td><td>81,4</td><td>7,8</td><td>10,8</td></tr><tr><td>2018</td><td>87,0</td><td>6,3</td><td>6,7</td></tr><tr><td>2019</td><td>84,8</td><td>5,7</td><td>9,5</td></tr><tr><td>2020</td><td>85,5</td><td>5,3</td><td>9,2</td></tr><tr><td>Iš viso</td><td>84,7</td><td>6,3</td><td>9,1</td></tr></tbody></table>	Metai	Smulkios ir vidutinės verslo įmonės, proc.	Didelės įmonės, proc.	Kiti, proc.	2017	81,4	7,8	10,8	2018	87,0	6,3	6,7	2019	84,8	5,7	9,5	2020	85,5	5,3	9,2	Iš viso	84,7	6,3	9,1
Metai	Smulkios ir vidutinės verslo įmonės, proc.	Didelės įmonės, proc.	Kiti, proc.																								
2017	81,4	7,8	10,8																								
2018	87,0	6,3	6,7																								
2019	84,8	5,7	9,5																								
2020	85,5	5,3	9,2																								
Iš viso	84,7	6,3	9,1																								

Smulkiojo ir vidutinio verslo įmonių sudarytų sutarčių vertės pasiskirstymas	Rodiklis parodo, kokia yra procentinė smulkiojo ir vidutinio verslo įmonių sudarytų sutarčių vertės dalis	Rodiklis apskaičiuojamas iš pirkimų (tarptautinių ir supaprastintų pirkimų) procedūrų ataskaitų, imant sutartis sudariusias įmones ir priskiriant atitinkamai kategorijai: atsižvelgiama į įmonės darbuotojų skaičių, įmonės metinių pajamų dydį ir pajamų balanse nurodytą turto vertę 1. CVP IS (pirkimų procedūrų ataskaitos). 2. VšĮ CPO LT metinė pirkimų ataskaita (https://goo.gl/RFxVwQ). 3. Kitų centrinių perkančiųjų organizacijų (CPO) pateikti duomenys. 4. Lietuvos statistikos departamento pateikti duomenys apie įmonių dydį.	Legend: Smulkios ir vidutinės verslo įmonės, proc. Didelės įmonės, proc. Kiti, proc. <table border="1"> <thead> <tr> <th>Metai</th> <th>Smulkios ir vidutinės verslo įmonės, proc.</th> <th>Didelės įmonės, proc.</th> <th>Kiti, proc.</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2017</td> <td>62,5</td> <td>33,5</td> <td>4,0</td> </tr> <tr> <td>2018</td> <td>60,2</td> <td>35,6</td> <td>4,2</td> </tr> <tr> <td>2019</td> <td>50,7</td> <td>38,7</td> <td>10,6</td> </tr> <tr> <td>2020</td> <td>64,2</td> <td>29,2</td> <td>6,7</td> </tr> <tr> <td>Iš viso</td> <td>59,4</td> <td>34,3</td> <td>6,4</td> </tr> </tbody> </table>	Metai	Smulkios ir vidutinės verslo įmonės, proc.	Didelės įmonės, proc.	Kiti, proc.	2017	62,5	33,5	4,0	2018	60,2	35,6	4,2	2019	50,7	38,7	10,6	2020	64,2	29,2	6,7	Iš viso	59,4	34,3	6,4
Metai	Smulkios ir vidutinės verslo įmonės, proc.	Didelės įmonės, proc.	Kiti, proc.																								
2017	62,5	33,5	4,0																								
2018	60,2	35,6	4,2																								
2019	50,7	38,7	10,6																								
2020	64,2	29,2	6,7																								
Iš viso	59,4	34,3	6,4																								

B PRIEDAS. Tarnybos nustatytų dažniausiai daromų pažeidimų pavyzdžiai ir Tarnybos pozicija

Pirkimų vykdymas

Dėl kvalifikacijos reikalavimų

Pirkimo sąlygose nustatyti kvalifikacijos reikalavimai:

1. „Tiekėjas, per pastaruosius trejus metus arba per laiką nuo Tiekėjo įregistravimo dienos (jeigu Tiekėjas veiklą vykdė mažiau nei trejus metus) turi būti įvykdes ar vykdo bent vieną ar daugiau sutartį (-čių), susijusią su viešųjų ryšių užsienyje (techninėje specifikacijoje nurodytose tikslinėse rinkose) paslaugomis, kurios (-ių) bendra vertė būtų ne mažesnė kaip 75 000 Eur su PVM. <...> šiam reikalavimui netaikomas apibrėžimas tikslinėmis rinkomis, paslaugos gali būti suteiktos ir kitose užsienio šalyse.“

Tarnybos pozicija. Nurodytu atveju reikalavimas yra perteklinis ir netikslingas. Pirkimų vykdytojas nesugebėjo pagrįsti, kaip, šį kvalifikacijos reikalavimą susiejęs su viešųjų ryšių paslaugų teikimo patirtimi bet kurioje užsienio rinkoje (pats pirkimų vykdytojas nurodo, kad paslaugos gali būti suteiktos ir kitose nei pirkimo techninėje specifikacijoje nurodytose tikslinėse rinkose), įsitikins tiekėjo pajėgumu tinkamai įvykdyti sutartį. Toks kvalifikacijos reikalavimas, atsižvelgiant į tai, kad tiekėjai (kaip juridiniai asmenys) yra atsakingi už veiklos organizavimą, žmoniškųjų ir finansinių išteklių valdymą, o ne tam tikros užsienio rinkos išmanymą, turėtų būti keliamas specialistui, o ne tiekėjui.

2. Nustatytas reikalavimas tiekėjui būti inicijavus bent 30 publikacijų turizmo, svetingumo, kelionių, šalies ar miestų pristatymo tema pirkimo dokumentuose nurodytų tikslinių rinkų žiniasklaidos priemonėse. Nurodoma, kad reikalavimui pagrįsti tiekėjas turi pateikti tikslinėse rinkose inicijuotų publikacijų sąrašą su publikacijos inicijavimo data, inicijuotų publikacijų ar jų skaitmeninių kopijų nuorodomis.

Tarnybos pozicija. Šis tiekėjo kvalifikacijos reikalavimas neįrodo tiekėjo patirties rengiant publikacijas, nes inicijuoti nėra tas pats, kas parengti ir publikuoti.

3. Nurodytas reikalavimas tiekėjui pasiūlyti bent vieną projekto vadovą, kuris turi: <...> turėti viešųjų ryšių projektų įgyvendinimo patirties, iš jų bent vieno projekto vertė – ne mažesnė kaip 50 000 Eur su PVM.

Tarnybos pozicija. Reikalavimas nepagrįstai aukštas, neproporcingas, dirbtinai ribojantis tiekėjų konkurenciją, nes nesuteikia galimybės varžytis pirkime kitiems rinkoje esantiems tiekėjams, kurie keliomis sutartimis yra suteikę reikalaujamas paslaugas.

4. Nustatytas kvalifikacijos reikalavimas tiekėjui pasiūlyti bent 2 (du) specialistus (ekspertus) yra nepagrįstas, perteklinis.

Tarnybos pozicija. Tiekėjų kvalifikacijos reikalavimų nustatymo metodikos 21.6 punkto, kuriame nustatyta, jog pirkimo vykdytojas nurodo reikalaujamas kompetencijas, o tiekėjas pateikia minimalų reikalaujamas kompetencijas galinčių atitikti asmenų skaičių²².

Dėl kainodaros nustatymo ir taikymo

1. Pagal pirkimų sąlygų reikalavimus, teikdami pasiūlymus, tiekėjai turėjo užpildyti ir pateikti siūlomų prekių ar paslaugų įkainių lenteles, pateiktas kaip pirkimų sąlygų priedai. Įkainių lentelėse pirkimų vykdytojas nustatė maksimalius kiekvienos pozicijos įkainius, kurių tiekėjai negalėjo viršyti (tokie pasiūlymai būtų atmesti).
2. Rinkos tyrimai, kurių pagrindu turėjo būti nustatyti maksimalūs pirkimų įkainiai, atlikti ne pagal pirkimų vykdytojo turimas transporto priemones, bet pa-

22 Išvada 2020-02-16 Nr. 4S-164 (7.4)E.

gal standartizuotus detalių pavadinimus (tiektėjai turėjo nurodyti „universalius“ detalių ir paslaugų įkainius, taikytinus bet kokioms transporto priemonėms, nepaisant transporto priemonių markės, modelio, amžiaus), dalis tokiais rinkos tyrimais gautų „universalų“ įkainių buvo įrašyti kaip maksimalūs įkainiai, tačiau dalis maksimalių įkainių nustatyti ne pagal rinkos tyrimų duomenis, bet pirkimų vykdytojo nuožiūra, nuo rinkos tyrimais gautų įkainių jie skiriasi kelis kartus; kai kurie pirkimų sąlygų prieduose įrašyti maksimalūs įkainiai nuo rinkos tyrimais gautų įkainių skiriasi nepaisant to, kad rinkos tyrimas atliktas pagal pirkimų vykdytojo turimas transporto priemonės (nurodžius transporto priemonių modelius ir amžių).

Išanalizavusi pirkimų vykdytojo pateiktas rinkos tyrimų analizes ir jų pagrindu parengtas įkainių lenteles, Tarnyba nustatė, kad dalis pirkimų kainodaros reikalavimų dėl maksimalių neracionaliai, aplaidžiai nustatytų įkainių neatitinka rinkos kainų. Todėl neužtikrinamas VPĮ 17 str. 2 dalies 1 punkte nustatytas pirkimų tikslas, kad prekėms, paslaugoms ar darbams įsigyti skirtos lėšos būtų naudojamos racionaliai²³.

Dėl techninės specifikacijos reikalavimų

1. Pirkimo vykdytojo pirkimo techninėje specifikacijoje reikalaujama, kad dujos būtų tiekiamos per stacionarų gamtinių dujų technologinių įrengimų kompleksą, prekių tiekimo vieta: Šarūno g. 2 (Vaidoto g. 42B), Šiauliai; nurodomi privalomieji technologinių įrengimų komplekso projektavimo ir įrengimo reikalavimai. Tas pats adresas nurodytas ir sutarties projekte. Tarnyba nustatė, kad nurodytu adresu jau yra įrengta stacionari suslėgtųjų gamtinių dujų pildymo kolonėlė, valdoma pirkimo vykdytojo ir UAB „SG dujos“ – vienintelio tiekėjo, pirkime teikusio pasiūlymą.

Konstatuota, kad pirkimo vykdytojas pirkimo dokumentų reikalavimais sudarė palankesnes sąlygas konkrečiam tiekėjui ir taip dirbtinai sumažino tiekėjų konkurenciją.

2. Pirkimo vykdytojas pirkimo dokumentuose nurodė klaidinančią, neaiškią informaciją apie pirkimo objektą: pirkimo sąlygų ir jų priedus sudarančių dokumentų pavadinimuose, skelbimo apie pirkimą nurodytame pavadinime nurodyta, kad bus perkamos gamtinės dujos, suslėgtos iki 220 Bar slėgio, tačiau techninės specifikacijos reikalavimuose ir sutarties projekte, skelbimo apie pirkimą skiltyje „Pirkimo aprašymas“ nurodyta, kad bus perkamos gamtinės dujos, suslėgtos iki 200 Bar.

Konstatuota. Pirkimo vykdytojas imitavo pirkimo procedūras; pirkimo dokumentų reikalavimais sudarė palankesnes sąlygas konkrečiam tiekėjui ir taip dirbtinai sumažino konkurenciją²⁴.

Sutarčių vykdymas

1. Nustatyta, kad, vykdant sutartį, už „1 tonos lavonų utilizavimo“ paslaugas buvo taikomas 726,00 Eur (su PVM) įkainis, o sutarties priede „Pasiūlymas dėl bešeimininkių ir bepiežiūrių gyvūnų gaudymo, paėmimo iš gyventojų, karantinavimo, eutanazijos, pristatymo utilizuoti ir laikinos globos paslaugų Kauno rajone pirkimo“ nustatyta, kad „1 tonos lavonų utilizavimo“ paslaugos įkainis yra 500 Eur (be PVM) / 605 Eur (su PVM).

Konstatuota. sutartis gali būti keičiama, vadovaujantis VPĮ 89 str. nuostatomis. Šiuo atveju sutarties pakeitimai galėjo būti atlikti vadovaujantis VPĮ 89 str. 1 dalies 5 punkte nurodytu atveju – jei pakeitimai nebūtų esminiai, kaip tai nustatyta VPĮ 89 str. 4 dalyje. Tačiau, padidinus „1 tonos lavonų utilizavimo“ paslaugos įkainį, ekonominė sutarties šalių pusiausvyra pasikeitė tiekėjo naudai, kaip nebuvo numatyta sutartyje. Konstatuota, kad perkančioji organizacija, mokėdama už lavonų utilizavimo paslaugą brangiau, nei buvo nustatyta sutartyje, atliko esminį sutarties pakeitimą²⁵.

23 Išvada 2020-07-24 Nr. 4S-678.

24 Išvada 2020-02-05 Nr. 4S-115(7.4E).

25 Išvada 2020-11-13 Nr. 4S-1031.

C PRIEDAS. Tarnybos statybos darbų pirkimuose nustatytų pažeidimų pavyzdžiai

„Projektavimo ir statybos darbų pirkimo TEN-T tinklo kelio E41 modernizavimas“ pagrindiniai pažeidimai:

Perkantysis subjektas vykdė pirkimą „Projektavimo ir statybos darbų pirkimas TEN-T tinklo kelio E41 modernizavimas“. Pirkimo vertė 28 mln. Eur (be PVM). Perkantysis subjektas pirkimu siekė įsigyti būnų projektavimo paslaugas (įskaitant kompiuterinį modeliavimą, techninės dokumentacijos parengimą ir pan.) ir šių būnų statybos darbus. Pirkimo objektą sudarė trys pagrindinės sudedamosios dalys: modeliavimas, projektavimas ir statyba. Tarnyba konstatavo, kad perkantysis subjektas, neskaitydamas pirkimo objekto pagal skirtingas veiklos rūšis (kompiuterinis modeliavimas, projektavimas, statybos darbai) į atskiras pirkimo dalis, neužtikrino konkurencijos, tuo sudarydamas prielaidas neracionaliam lėšų panaudojimui. Taip pat perkantysis subjektas reikalavo, kad tiekėjo turima kvalifikacija būtų įgyta statant konkrečius hidrotechninius statinius. Dėl to susidarė paradoksalinė situacija, kai net ir turintis labai aukštą kompetenciją (statant sudėtingesnius hidrostatinius) tiekėjas nebus laikomas atitinkančiu pirkimo dokumentuose nustatytą kvalifikacijos reikalavimų vien dėl to, kad jis neturi mažiau sudėtingų perkančiojo subjekto reikalaujamų statinių statybos patirties. Buvo konstatuota, kad šie perkančiojo subjekto nustatyti kvalifikacijos reikalavimai yra dirbtinai ribojantys tiekėjų konkurenciją.

Saulės fotovoltinių elektrinių įrangos ir montavimo darbų pirkimų pagrindiniai pažeidimai:

1. Kvalifikaciniai reikalavimai tiekėjams nustatomi pertekliniai bei neproporcingi.
2. Ekonominio naudingumo vertinimo kriterijaus kainos daliai nustatytas pernelyg mažas lyginamasis svoris (apie 30), – atsižvelgiant į pirkimo objekto specifiką ir sudėtingumą neatitinka Tarnybos parengtų rekomendacijų.
3. Nustatomos ekonominio naudingumo funkcinių parametrų reikšmės, kurios prieštarauja techninės specifikacijos reikalavimams.
4. Ekonominio naudingumo vertinimo kriterijų reikšmės nustatomos netinkamai, tarpusavyje nesuderintos, o tai iškreipia balų skyrimo tvarką.
5. Pirkimais dėl saulės jėgainių susidomi daug potencialių tiekėjų, tačiau kvalifikaciniai, techninės specifikacijos reikalavimai ir nustatyti ekonominio naudingumo vertinimo kriterijai, jų funkcinių parametrų specifiškumas dažniausiai turi įtakos tiekėjų apsisprendimui dalyvauti šiuose pirkimuose.

Rekomenduojama pirkimų vykdytojams, vykdančioms panašaus pobūdžio pirkimus, susijusius su ekonominio naudingumo vertinimu, ateityje atlikti skaičiavimus pagal pasirinktą formulę ir, tinkamai juos išanalizavus, įsitikinti, kad nustatytų vertinimo kriterijų proporcija yra racionali, bus gaunama reali ekonominė nauda, t. y. atlikti atitinkamą modeliavimą.